

కలరాకు తియ్యేమైనను విషాచినివారిణి

గత యిరువది సంవత్సరముల నుండియు అనేక ప్రాంతములను రక్షించి ఖ్యాతిపొందియున్నది. ఇది యింటను ప్రతిమనుష్యుని వద్దను యీ కాలములో ముఖ్యముగ వుంచుకొనవలెను. కలరా రోగములకేగాక జిగట నెత్తురు అజ్ఞాత విరేచనములకును ప్రవయోగించును. 3814

నిల దు 1-2-0 డజన్ రు 12-0-0

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఏ. కె. ఏ. సి. ఆయుర్వేద నిలయం బెజవాడ.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్న వ్రాయుటకు తెలుపవలెను. సర్వకార్యములయందును జయము లందుటకు "జయవశిరశి" తాయతి 1 కి. రు. 2-0-0. ఏ. ఏ. రు. 0-4-0. 2598

ఏ. వి. శతకోపాచార్యులు తిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా. ఆయుర్వేదావధ రత్నా కరము 3-0-0 చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

అధ్యక్షులైన వారి రు. 2, భగ్యవతాశిర రు. 1. 346) డాక్టర్ శ్రీరాధ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

శ్రీ భీమేశ్వరస్వామివారి ఆలయము, ద్రాక్షరామము, రామచంద్రపురం తాలూకా, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

ఈ దేవాలయములో సంబంధించిన ద్రాక్షరామపుర వాసుల అర్చనైన దేవాలయముల బోర్డువారు చేసిన తీర్పు 159. తేది 24-8-27

దేవాలయపు భూములనుండి వచ్చురాబడిని ఆర్చకులు దుర్వినియోగ పరచుచుండుటయు, దేవాలయపు కట్టడములు ప్రస్తుతము బహుశీలకాయం దుండుటయు, ద్రాక్షరామ పురవాసుల అర్చిమాలమున బోర్డువారు గమనించినందున ఈ కేసు తాము విచారించవలసి వచ్చినది.

ఉత్తరవార్కరులలో బహు పురాతనమైన ప్రాముఖ్యములొంది వచ్చిన దేవాలయములలో నిదియొకటి. సంవత్సరము పొడుగునను నిచ్చట తీర్థప్రజ విశేషముగ వచ్చుచుండురు. వారు స్వామివారి కిచ్చు కానుకలన్నియు అర్చకులకు స్వాధీనపడుట వాడుక. ప్ర ప్రభుమమున ఈ దేవాలయపు ఆదాయము లగు నట్టి భూములు రామచంద్రపురం రాజావారిచే సొంతబడి వారి కుటుంబములోనివారిచే పరిపాలింపబడుచుండెను. వేగయమ్మ పేట జమీందారు దానమొసగిన భూములను తదితరు లిచ్చిన రెండుమాడు స్వల్పభూదానములను ఈ దేవాలయపు ఇతర ఆదాయమై యుండెను.

1840 సం॥ మండి ఆరేండ్లనుకూడా రామచంద్రపురం రాజా వారు గవర్న మెంటునకు సిద్దులు చేల్చిరి. ఇందులను వారి యెట్టియు ను గవర్న మెంటువారు స్వాధీనపరచుకొని సదరు దేవాలయ మును ఆదాయములను తామే పరిపాలించుచు భోగరాగాదుల నిమిత్తము సం॥ నకు 1000 రూపాయలు మాత్ర మిచ్చుచుండిరి. ఇదిగాక వేగయమ్మ పేట జమీందారు మొదలగువారి దానముల సంబంధపు ఆదాయములనుండి వచ్చుకాబడిగూడ దేవాలయ ము నిమిత్తమే ఖర్చు చేయబడుచుండెను. 1848 సం॥ న సదరు యెట్టియు గూవత్తు గ వ ర్న మెం టు వారి కి క్రయము కాబడినందున సదరు యెట్టియునకును దేవాలయపు పరిపాలన కును రాజావారి హక్కు సమాప్తమయ్యెను. 1848 సం॥ వరకు

దేవాలయపు పరిపాలన గవర్న మెంటువారికే అమ్మిచ్చిన కొన్నింటిని, ఆ సంవత్సరముననే రామచంద్రపురం పూర్వపు రాజావారు దేవాలయముయొక్క భర్తకర్తత్వమునకు గవర్న మెంటువారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొని కొన్ని వరతులపైన యా పదవిని సంపాదించుకొనిరి.

వేగ యమ్మ పేట జమీందారు దాన మొస గిన ఆదాయపు భూముల యొక్క విస్తీర్ణము ప్రస్తుతము నుకూరు 112 ఎకరములుండునని దరఖాస్తుదారులు చెప్పుచు న్నారు. ప్రతివారులగు ఆర్చకులు సదరు భూములయొక్క విస్తీర్ణము సరిగా తెలియజేయునట్టి తెలియజేయరుగాని దానిని మరల సరిజూచి సిరపరచుటకు అంగీకరించుచున్నారు.

1884 సం॥ న 40 ఎకరముల దేవాలయపు భూములు వేగయమ్మ పేట జమీందారు ఆక్రమణలో నుండగా ఆర్చకులు వానిపై దావాచేసి కొన్ని వరతులపైన యాభూములను తమ స్వాధీనములోనికి తెచ్చుకొని, వానితో రాజీపడిరి.

ప్రస్తుతము ఆర్చకుల స్వాధీనములోనున్న భూములన్ని యు దేవాలయమునకే చెందుననియు, సదరు భూములనుండి వచ్చురాబడియంతయు దేవాలయసంబంధపు ఖర్చులకే వీని యోగింపబడవలెననియు దరఖాస్తుదారు లనుచున్నారు. సదరు భూములు దేవాలయమునకు చెందునవిగాదనియు, దేవాలయమునకు తామేయునేవలెకానిగా ఆభూములనుకొనంగబడి నవనియు ప్రతివాదులు వాదించుచున్నారు. అంతేగాక, దేవాలయమునకు మరాఠుత్తు లొనరించుటకు తమ కేవిధమున బాధ్యతయు లేదనియు ధనవంతులగు భక్తాగ్రేసరులే యట్టి మరమ్మత్తులను చేయించుట చిరకాలమునుండి వాడుకమై యున్నదనియు గూడ వీరి వాదము.

ఈ వాదప్రతివాదముల బహుబలుములగున్న దర్శించుటకు పూర్వము, దేవాలయపు కట్టడముల ప్రస్తుత స్థితి గమనించుట యవసరము. తే 19-10-25 దిని వెలువడిన దేవాదాయములబోర్డు ప్రెసిడెంటు వారి తనిఖీ రిమార్కులలో నిట్లు వ్రాయబడియున్నది.

"అనరణ్యగోడలు, కట్టడములు, చాల పాడుపడియున్నవి. వానకరియునపుడు అనేకచోట్లయందు కారుచుండును. ఆవ

for Economical Transportation

ప్రతి ఘటించగల విలువగలది.

చివర్ లెట్ ఒకటన్న ట్రక్కు. చాలాకాలమువరకు చక్కగా పనిచేయుటకును, వ్యయమును తగ్గించుటకును, కొద్ది డిజిల్ యేంజిన్ నుండి పని లోకమందంటు ఖ్యాతిగాంచినది. తక్కువ వెలగలది. గత 12 సంవత్సరములనుంచి చివర్ లెట్ మోటారుకంపెనీవారి స్వంత పరిశ్రమయే యింత అనమానమైన ఖ్యాతిని పొందించుటకు

కారణభూతి మై యున్నది. జనరల్ మోటార్ల కార్పొరేషన్ లో మొట్టమొదట చివర్ లెట్ మోటారు కంపెనీవారు యింజనీరింగునందును, నూతనపరిశోధనలను విమర్శించుటయందును, అమితపరిశ్రమచేసి యింతవిలువగల కారును ఆశ్చర్యము పొందునట్లు, అతిస్వల్పపుధరకు తయారుచేసియుచ్చుటచాలా ప్రశంసనీయమైన సంగతి.

చివర్ లెట్ నందు మాత్రమే. కనబడునట్టి కొన్ని గొప్ప విషయము లెవ్వియన:

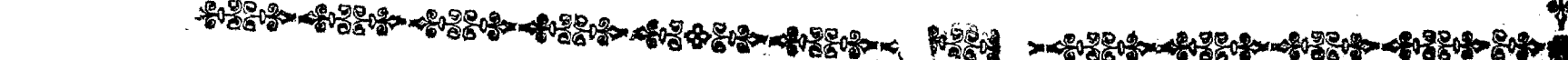
వాల్వ్-యిన్-హెడ్ మోటారు, తనకు సమానమైన సైజునందు కు ఎక్కువ వేగమును, ఎక్కువ శక్తిని పొందియున్నది. బ్రీకేవల్ పంపులందు స్పాష్ పద్ధతిచే, సరిజేయబడెను. బ్లదనము కలిగించుటకు, నీటిపంపును, మరియొక పెద్ద టెక్నిక్ టు గామించబడెను. యోప్లె-3 స్ప్రీడ్ వేగముగలది. డిస్క-క్లచ్ అభివృద్ధి జేయుట తన మాదిరిగలది.

సరిగా నడుపుటకు గట్టిగా ఏర్పరుజబడిన స్టీరింగు అన్నివైపులకు త్రొప్పటకు ఏర్పాటుకాబడినది. కొత్తపెద్ద బ్రేకులు. 123/8 డ్రమ్ నందు అమర్చబడియున్నవి. పెనకటి చక్రము. ప్రైరెట్ కట్ బెవెల్ గియర్స్ కలది. పొడుగైన కోడుగుడ్డు ఆకారమునుబోలిన పుక్కు-స్పింగులు. పొడుగైన ఫ్రేము. 177 లోపైన చానల్ గలిగి కాత్రిమైనదిగా అమర్చబడెను. చాసిన్ నందంటును అల్లీ మైట్ లూబ్రికేషన్ మొదలుగాగలవి.

1/2 టన్ను
చా సి న్
రు. 1,800

1 టన్ను
చా సి న్
రు. 2,225

సింపున్ అండుకో, లిమిటెడ్. ఉదకమండలం.

నాగోడ మూడునాలుగున్న పడిపోయియున్నది. సోమ
గారమంటపము బొత్తుగా పాడుపడియుండుటచే నది రైరా
ంటకును యాత్రికులకును బసచేయుటకు మాత్ర ముపకరించుచు
న్నది. వెంటనే యావత్తుమరామత్తులు చేయించుట చాలయవ
రము. ఇందుకు లక్షరూపాయలైనను ఖర్చు కాబడగలవు.

దీనివయసునుబట్టి దేవాలయముయొక్క పరిపాలనాక్రమ
మగూర్చి శ్రీవత్సుగ నాలోచింపవలసిన యవసరము గలుగు
చున్నది.

ఇచట విచారణలోనికివచ్చు ముఖ్యాంశములు మూడు.

1) దేవాలయపు పరిపాలన సరిగా జరుగుచున్నదా? దేవాలయ
సామాన్య ఆదాయమునకు చెందునా లేక ఆర్చకులకు చెందిన
ప్రత్యేక ఆదాయమా?

2 వ యంశము

ఇందు చర్చింపవలసిన ముఖ్యాంశమేమన, ఆర్చకుల
స్వాధీనములో నున్న భూములు దేవాలయమునకు సంబంధించిన
సామాన్య ఆదాయమునకు చెందునా లేక ఆర్చకులకు చెందిన
ప్రత్యేక ఆదాయమా?

వేగయమ్మపేట భూముల దానపట్టా యొచ్చుటను గానిం
యు. 1208 ఫసలీ చితానుబట్టి చూడగా పదహారుభూములు దేవా
లయపు సామాన్య ఆదాయమునకు చెందునట్లు రుజువుచున్నది.
ఆర్చకులు మాత్రము ప్రత్యేకమునుండి యవి తమ స్వాధీనము
లోనే యున్నట్లు చెప్పుచు తమవాదము కంటకు నీవివయముపై
నాధారపడుచున్నారు. కాని గవర్న మెంటు గ్రాంటు 1000 రూ
గాక పదహారు భూములనుండియును గుత్తలమొత్తము 160 రు మొద
లు 185 రూ|| గూడ దేవాలయపు సంచర్యక రాబడికింద
వితాలలో చేర్చబడియుండుటచే పదహారు భూములు ఆర్చకులకు
చెందవని బుజువగుచున్నది.

1846-47 ఫం || ఆదాయవ్యయముల వివరణపట్టికలో
1) గవర్న మెంటు గ్రాంటు 1000 రూ|| (2) వేగయమ్మపేట
భూముల గుత్తలు 185 రూ|| (3) చిల్లర 45 రూ|| దేవాలయపు
రాబడికింద చేర్చబడియున్నది. మరియు (1) రామచంద్రపురం
రాజావారినుండి బాలభోగము మహానైవేద్యమునకు 216 రూ.

(2) వేగయమ్మపేట జమీందారునుండి బాలభోగమునైవే
ద్యములకు, నేవకుల జీతములకు, దేవాలయ మరామత్తులకు
18 రూ|| దేవాలయపు వ్యయములకింద చేర్చబడియున్నది.

ఈ రీతిగనే 1252 ఫసలీ ఆదాయవ్యయముల వివరణ
పట్టికలోగూడ నున్నది. దీనినిబట్టి చూడగా వేగయమ్మపేట
భూములుగూడ రామచంద్రపురం రాజావారి దానములవలెనే
దేవాలయపు సామాన్య ఆదాయమునకే చెందునని స్పష్టపడు
చున్నది.

ఇదిగాక యినాము పేటమెంటు యినాము రిజిస్టరు
రూడ నీవివయమునే స్పష్టపరుచుచున్నవి.

ఈ కేసు ఇనవల్లి దేవాలయసంబంధపు కేసును బోలి
చున్నది. అందు స్వామయూర్తులగు స్పెన్సరు, శ్రీనివాస
బ్రహ్మగార్లు చేసిన తీర్పు మా యభిప్రాయమునకు బలమొసగు
చున్నది.

చెరుకుపల్లి దేవాలయసంబంధపు కేసులో హైకోర్టు
గారు గానించినతీర్పును ప్రతివాదులు తమ వాదమునకు ఆధార
ముననుచున్నారు. కాని ప్రస్తుతపు కేసులో తమ వాదమునకు
ప్రతివాదులముగ వ్రాసిన ను ద హ రిం చి న
బలమును నిదర్శనము లుండు కారణమున పదహారు హైకోర్టువారి
తీర్పు ఈకేసునకు వర్తింపజాలదు.

ప్రతివాదులు తమవాదమున కారాధరముగ నింకొక కేసును
రిఫరెన్స్ 839 నుండిజూపుచున్నారు. ఈకేసు ధర్మకర్తకు
యభిప్రాయమునకు కొన్నివరతులపైన ప్రత్యేకముగ గ్రాంటుచేయ
వలసిన ఆదాయమునకు సంబంధించినదిగాన ప్రస్తుతపు కేసును
దీనితో సరిపోల్చుటకు వీలులేదు. ప్రతివాదుల వకీలు ఆగమశా
స్త్రములనుండి కొన్ని సూత్రములను తమవాదమునకు ఆధారము
గావహరించి, ఈసూత్రములెంతవరకు ప్రామాణ్యములో యనుసం
గతి యున్నదోచెందుట ప్రస్తుత మనవసరము. ప్రామాణ్యములే
యగు ననుకొనినను అవి తమవాదమున కెంతవర కారాధరమునో
జూరము. 1 ప్రస్తుతము తగాయదాలోనున్న ఆదాయముల
నుండి వచ్చురాబడి ప్రత్యేకముగా ఆర్చకుల సొంతఖర్చులకును
దేవాలయ నిర్వహణమునకును మాత్రమే వినియోగపడునుగాని
దేవాలయ సామాన్యఖర్చులకు గాదనియు 2 ఆర్చకత్వమునకు
సరియగు బహుమానము భూదానమేగాని సగదు గాదనియు
ప్రతివాదులవకీలుగారి వాదములు.

ప్రస్తుతకేసులో వేగయమ్మపేట భూములగ్రాంటు

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము.

నీదేహమునెట్లు శ్రుతినియము పరిశుభ్రపరచ శ్రయింతుమనో, నట్లే నీశరణుగూడ మరీకాకుండ పరి
శుభ్రపరచ శ్రయింతువనని యుండును. నీ శరణుగైగల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములనుకూడి
యుండిన నీవెండుకల పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహింపవలసి యుండును. ఈయందు
వగైరాలు చేతునప్పుడు నీవుపేతు వహించిన అతిత్వరలో నీతలయంతయు కురుపుల
మయము గాగలదు. గడక నీశరణు యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొన
దలచినచో శ్రుతినిర్వహ

కామినీయా తలనూనె (రిజిస్టరు)

నువయోగించి తీరవలెను.
ఈ నూనె చుండును చేరనీయదు. ఒకవేళ నీతలయందు నాయుండినవారే ప్రవేశించి
యుండిన రెండుమాడుసారు లీనూనెను రాయుటతో నది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల
కుదుళ్లలోనికి సరాసరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమోఘమైన దినుసులనేక మిందు
చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలికలు నీ వెండుకలను, తుమ్మెద
రక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెవలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000

మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని శ్రేష్ఠత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము
లొపంగి యున్నారు. దీనిని వినిచినది మహాకవి లేదని పొగడొందిన కామినీయా ఆయిలు
నీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జి 0-6-0 కి నీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.
ను వా న న ద్రవ్య ము ల కు రా జు

ఓటోదిల్ బహారు (రిజిస్టరు)

అతిచుక్కయు, ఎందుకు పనికిమాలినవియు నగు అనేక శుభాపనద్రవ్యములు ఇబాద
నందుగలవు. ఓటోదిల్ బహారు నుపయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్ఠత్వమును, మంచి శుభాప
నకు అచ్చయందకతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తరుల కేవిధముగను తీసిపోదు.
నేడే ఆర్డరును పంపుడు.

1 కొన్ని ఓటోదిల్ బహారు రు. 2-0-0
1/2 " " " 1-4-0
1 డ్రామ " " 0-12-0

నమూనా నీసా 0-2-0 రెండవాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పంపబడును
వాసనకాడలు. డజన్ 0-10-0 తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము

సోలు ఏజెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
285, బమ్మమరీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి. నెం 2.

126

ఆర్చకుల ప్రత్యేకఖర్చులకుగాక దేవాలయ సామాన్యఖర్చులకే
యని దేవాలయచితాను ఈనామ రిజిస్టరు మొదలగునవి బలమ
గు నిదర్శనములగుటచేత వకీలుగారి మొదటివాదము నిలువజాల
దు. అ నే క దే వాలయములలోన యర్చకులు తమకేతన
ము ల ను న గ దు రూ ప ము న బు చ్చు కొ ను
వ దుకగూడగలదు. మరియు ధర్మకర్తల యశ్రద్ధచేతను, దేవా
లయ భూములను ఆర్చకులు తమ యిష్టప్రకార మనభవించు
చుండుట చేతను, నేలకొరిది దేవాలయములు ఖీణదశకు వచ్చు
చుండుట జూచుచున్నాము. దేవాలయభూములు ఆర్చకులపర
ము గావించునెడల దేవాలయముల యభివృద్ధికి గావలసి ధన
మేర్పడుదు.

దేవాలయ మరామత్తులు భక్తులసాయమున జరుగవల
యునను నూచన యాలోచింపదగినది గాదు.

ఇనాము సెటల్ మెంటునకు పూర్వము వేగయమ్మపేట
భూములనుండి యెంతరాబడి వచ్చుచుండెనో పైనజెప్పబడియు
యున్నది. తదనంతరము పదహారుభూములకు నీటిపారుదల యభి
వృద్ధిగావించుటచే రాబడి యంతకంతకు సధికమై 80 యేండ్లక్రి
తము 200 రూ వచ్చుభూమినుండి నేడు 7000 రూ వచ్చుచు
న్నట్లు దరఖాస్తుదాడులు చెప్పుచున్నారు. ఈవివయమున ప్ర
తివాదులుగూడ భిన్నాభిప్రాయము జూపలేదు. ఈ విధముగ
రాబడి యంత యధికమయినను గూడ దేవాలయము ప్రస్తుత
పు ఖీణదశకు వచ్చియుండియు, పదహారు రాబడినుండి ఏమాత్ర
మయినను దేవాలయమునకు వినియోగింపబడలేదు.

ఆర్చకుల శ్రేయస్సే దేవాలయమునకు శ్రేయస్సనియు
అకారణమున భూముల యభివృద్ధివలన గలుగులాభము దేవాల
యమునకును ఆర్చకులకునుగూడ చెందవలయుననియు ప్రతివా
దుల వకీలు తమవాదములో నంగీకరించుచున్నారు. మేము పద
హారు దే వా దా య ము యొ క్క చ రి త్ర ను
వి మ ర్చిం ప గా అట్టి లాభ మంతయు దే వాల
యమునకే చెందవలయునని యభిప్రాయపడుచున్నాము. పైన
జూపిన కారణములచే పదహారు దేవాలయపు పరిపాలన సరిగా
జరుగుచుండవలయుననిన, పరిపాలనావిధాన మొకటి సిరముగా
నేర్పడవలెనని మా యభిప్రాయము.

2-వ యంశము
ధర్మకర్తత్వము వంక పారంపర్యముగా నడుచుచుండు
టలో కొంతకాలము భంగము గలుగుటచేతను రామచంద్రపురం

పూర్వపు రాజావారి ప్రస్తుత ధర్మకర్తత్వపదవి గవర్న మెం
టువారిచే గావించబడుటచేతను పదహారు దేవాలయము దేవాదా
యపట్టమునకు లోబడుచున్నది.

3-వ యంశము
పరిపాలనావిధాన మేర్పరచు పదర్పమున నీక్రిందియంశ
ములను విచారించుట యవసరము.

(1) రామచంద్రపురం పూర్వపు రాజాయన్న వేగయ
మ్మపేట జమీందారున్న చాల కాలమునుండి జూపిన యశ్రద్ధయే
దేవాలయమును ప్రస్తుత సిద్ధి దెచ్చుటకు ముఖ్యకారణముగుట
చేత వీరిరవురితో మరీయొక్కరైనను వేరీ దేవాలయ పరిపాలన
జూచుట యవసరము.

(2) ఆర్చకులకు వేతనము తగిన వరతులతో నేర్పాటు
చేయించుట యవసరము.

(3) స్వామివారికిచ్చు వాసావిధ కానుకలను వసూలు
చేయు విషయమును కొన్ని యేర్పాటు లొనరించుట యవ
సరము.

(4) గత రెండేండ్లనుండి ఆర్చకులు భూములమీద సరి
యగు న జ మా యి షీ లే క కొన్ని మా మి టి
చెట్లు ను కొట్టి వే యు చు దే వాల య భూ
ములనుండి మన్నతీవ్రద్ది ఇటికలనుకేయుచు, లాభ ముభివిం
నట్లు బుజువగుచున్నది. ఇందుకు ఆర్చకులిచ్చిన సముజాయిషీ
శ్చెష్టికరముగలేదు. అయినను ఇక చేయబోవు నేర్పాటులు భూ
ములను ఆర్చకుల స్వాధీనమునుండి తప్పించుటకే గావున, వా
రొనరించిన కార్యములు, అక్రమములయినను వానిని విచారణ
చేయక విడిచిపెట్టవచ్చును.

(5) అనేక సంవత్సరములనుండి రాబడియంతయు ఆర్చకు
ల హస్తమునకే బోవుచు వారిచేతనే వినియోగింపబడుచుండెను.
కావున నావివయము జమాఖర్చులెక్కలగుటకు వారే భా
ధ్యులు. ఈ దావా దాఖలుయినతరువాత ఆర్చకులలో నవవత్సర
పురాబడులను బుచ్చుకొని యందులకు పూచీకత్తు గట్టిగాదు.

ఈ సంవత్సర రాబడులను వసూలుచేయు సమయము వచ్చినది. భూముల అర్బుకుల చిరకాలానుభవస్వాధీనములలో నుండి యుండిన గారణమున, గతించిన కాలమున వారసభవించిన లాభములకు సరిహద్దుపెరిచియు వాస్తవ వాస్తవ తెల్పబడుటయే న్యాయము.

(6) పైన జూపబడిన రెండుమాసములలో భూదానములలో అయ్యగారి వెంటపూగారిచ్చిన 4 ఎకరముల భూమియు, అంగార కృష్ణ ప్రభృతీ పంతులుగారిచ్చిన 7 ఎకరముల భూమియు గూడియున్నది ఆ వాయపు మొత్తములో నెక్కవ భాగము అర్బుకుల స్వాధీనమునండి తప్పింపబడును గావున పై పర్వపు యివామలను వాస్తవ వారి స్వాధీనమునకే విడిచిపెట్టుట న్యాయము.

కాబట్టి 1927 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 17 క్రింద మేమిక్రింద నూచిందు పరిపాలనా భావమున నిర్ణయించుచున్నాము.

1. తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో రామచంద్రపురం తాలూకా యందలి ద్రాక్షలూరు మను గ్రామములో నన్న శ్రీధీమేశ్వరస్వామివారి ఆలయముయొక్క పరిపాలన యాదినను శేర్లొనబడిన ముప్పులకు (ట్రస్టీలకు) విచారణమండలి మూలమున జరుగుచుండవలెను. (1) రామచంద్రపురం బహిందారు. (2) కేగయన్నపేట బహిందారు (3) బోడ్లవారిచే శేర్లొనబడు నొక యువ్వోగి.

2. బోడ్లవారిచే శేర్లొనబడిన యువ్వోగి మూడుసంవత్సరముల కాలమువరకు (ట్రస్టీలవారిని) పొందియుండవలెను.

3. ఈవిధానమును ప్రచురణ గావించిన తరువాత నొక మాసములోపున (ట్రస్టీలు) తమలో నుండి యొకరిని కార్యనిర్వాహక (ట్రస్టీ)గా నిర్ణయించి యా సంగతి బోడ్లవారికి తెలియపరచవలెను.

4. ఇందువలన రామచంద్రపురములో స్థిరదృష్టిలో నున్న మ.రా. శ్రీశివ్వలూరి నరసింహపంతులు మూడుసంవత్సరములకాలమువరకు దేవాలయమునకు (ట్రస్టీ)గా నుండుటకు నిశ్చయింపబడినది.

5. (ట్రస్టీ) వడవికి భాగ్యగంధనపుము; 25 ఏండ్లకు తక్కువ గావించిన వయస్సుగలిగిన హిందూమతమువలించు ద్రాక్షలూరు ముప్పులవాసులలో నొకనిచే తూర్పుగోదావరిజిల్లాకమిటీవారు ఆ భాగ్యని పూర్తిజేయించుచుండవలెను.

6. ఈ విధానమును ప్రచురణగావించబడిన తరువాత సాధ్యమగునంతతరగతిలో దేవాలయమును, ఆదాయములను, అయ్యగారి వెంకమ్మ, అంగార కృష్ణప్రభృతీ పంతులుగారి దానములు తప్పకట్టిన భూములను దేవాలయమునకు సంబంధించిన యితర యాస్తులను దిస్తావేలము సరకు విచారణమండలి తమ స్వాధీనములోనికి దిద్దుకొనవలయును.

7. దేవాలయ భూములనుండి రాబడి వృద్ధిజేయుటకై బహిరంగముగా జేలము వేయించి యీ భూముల నెక్కువకు తలకిచ్చుటకు (ట్రస్టీ) సత్వరప్రయత్నములు పలుపలయ్యును.

8. అర్బుకులకు జేతననుల శిక్షలుచేయి సధికారము (ట్రస్టీలవారికి) గలవలయును. తమ అర్బు స్వయం సహాయ సంఘముల ముఖ్యములకు తప్ప మరయేవిధమున నితర హక్కులను గలిగియుండ నుండునట్లు తమ భూములనుగూడ వారికి జేతనములను మారుగా నిప్పింపవచ్చును.

9. విదు అర్బుకులుంబులకును గలిపి సాలుకు 1500 రూ॥ ఇప్పించుచుండవలయును. లేదా, అందుకు మారుగా వైషమ్యముక్రింద సాలుకు 1500 రూ॥ రాబడివచ్చు భూములపై నను వారి స్వాధీనములో నుంచవలయును.

10. (ట్రస్టీలు) దేవాలయ నిర్వహణరాగాదులకు గావలసిన దినుసులనుగాని సామగ్గుగాని అర్బుకుల కిప్పించుచుండ వలయును.

11. సాధ్యమగునంతవరకు చందాలు వేయించియు, ఆవసరమగునెడల దేవాలయనిధినుండి రాగల మొత్తము నా చందాభవమునకు జేర్చియు, దేవాలయమునకు గావలసిన మరూత్తులను చేయించుటకు (ట్రస్టీలు) వెంటనే పూనుకొనవలయును.

12. దేవాలయ గంటద్వారము నొద్ద నొక హుండిని స్థాపించవలయును. (ట్రస్టీలలో) నొకరయినను స్వయముగా వారమునకొకసారి యాహుండిలోనికి వచ్చు కానుకలను బయటకు దీయించి తెక్కచేసి దేవాలయ చితాలలో జమ చేయించుచుండవలయును.

13. సామివారికి చెందనుద్దేశింపబడు కానుకలన్నియు హుండిలో వేయవలయునని యొకపలకమీద వ్రాయించి యీ పలక హుండిద్వార నుంపించవలెను. భక్తులు సన్నిధిలో అర్చననకిచ్చు కానుకలన్నియు అర్బుకులకే చెల్లవలయును.

14. 1886 ఫసలికి రావలసిన శిక్షలను (ట్రస్టీ) వసూలు చేయవలెను.

15. 1925 సం॥ అక్టో 1 యందు నూచింపబడిన ప్రకారము దేవాలయముయొక్కయు ఆదాయములయొక్కయు పరిపాలనను, ఆదాయవ్యయపు తెక్కలను తయారుచేయించుచు వానిని జాగ్రత్తగా నుంచుటను, తెక్కలను ఆడిటు చేయించుచుండుటను (ట్రస్టీ)లే బాధ్యులగుదురు.

16. (ట్రస్టీలు) సదరు ఆస్తులలో నూచింపబడిన హక్కులను అధికారములను పొందియుండుటయేగాక అందు నూచింపబడిన విధ్యుక్తముల నిర్వహించుటనుగూడ తామే బాధ్యులగుదురు.

(సం) ఆర్. సూర్యారావు

(సం) ఎమ్. చెంగయ్య కమిషనరు.

24-3-27

ఆయాసపడవదు

శూలనొప్పి తగ్గిపోవును

చాంబర్లెన్ శూలనొప్పి నివారిణిని ఉపయోగించిన ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తిపొంది శిశువును ననుభవించగలవు. ఇది చాలా సమర్థమైనది. చాలాకాలమునుంచి ఆనేక ఘనజ్వరాలచే ఆమోదింపబడు చున్నది. మందులంగ శ్లన్నిటిలోను దొరకును. ప్రపంచమందంతటను శూలనొప్పిలకు, తిమిరి వాయువులకు, అతిసారమునకు, పొత్తికడుపునంబంధమైన వ్యాధులన్నిటికి వాడబడుచున్నది. వెంటనే దాని నుగూఢమును పొందుచున్నార. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచుకొనుడు. ఇంక ఆయాసము పొంద నవసరము కనిపించదు.

చేంబర్లెన్ శూలనొప్పినివారిణి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,

Des Moines, Iowa U. S. A.

3919 ఇందులో వత్తుప దార్థములు చేడటలేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయిన నివారిణి.

కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి.

మాన శోల్లా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలకులభము! (పోస్టుఖర్చుల ప్రత్యేకము) గుణాధికము! కఠినములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైశ్యకాశి మాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పొర్వములు, శిరస్సు, క్రేళ్లు, అణులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవారనొప్పులను వెంటనేమాయును ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధములచేతను పరమాంశక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిమాచిన నిజము తెలియగలదు.

విరవామా!—

(1073)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా.

పెట్రి డేవిస్ (U. S. A.) వెయిన్ కిల్లర్

స్వచ్ఛమైన కూరకాయలనుండి తయారుకాబడినది.

ఈ దివ్యౌషధమును లోనికి పుచ్చుకొనిన జలుబు, దగ్గు, తలనొప్పి, భేదులు, అజీర్ణము, నెత్తురుబంక, కడుపునందు మంట మొదలగునవి గుణముగను.

తిమరు వాయువు, అకస్మాత్తుగా గలుగు నొప్పులు, కీళ్లనొప్పులు మొదలగునవి ఈ ఔషధముచే పైన వర్ణనచేసిన మాయమగును. పూర్తి వివరములకు ప్రతి బుడ్డి

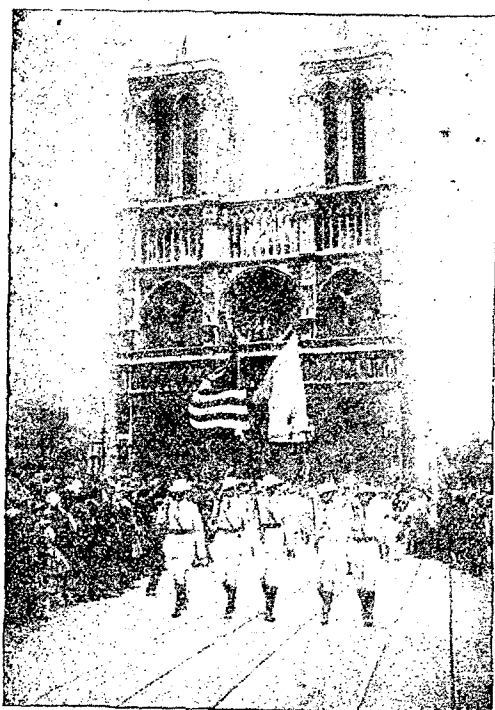
పైన చుట్టిన కాగితమును చూడుడు. ఒకబుడ్డి ధర రు. 1-0-0, పురుషోత్తమదాస్, హార్టీ లిండు నక్

(ప్రింట్ నెస్ బిధి, బొంబాయి.)

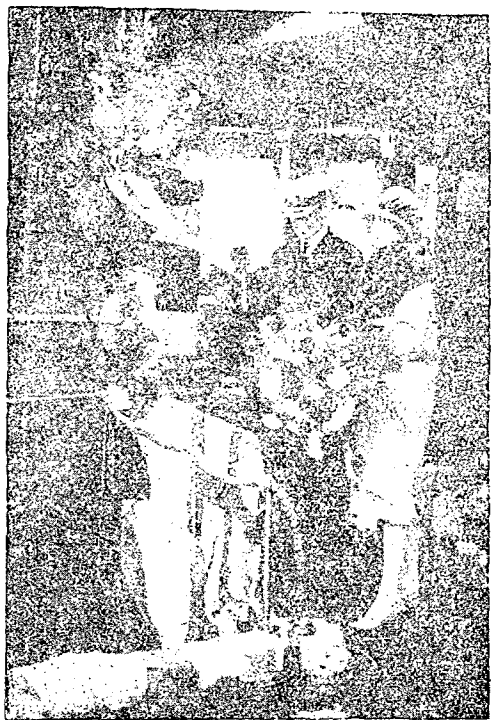
221, వై నియంత్రితాచార్యుల వీధి, ము బాగు

(శెంట్రిటలు న్యూసు.)

(సెంట్రలు న్యూసు)

(పెద్దపిల్లల న్యాయము)

(సెంట్రలు న్యూసు)

(సెంట్రలు న్యూసు)

వి. వి. గిరిగారి యువస్వాసము

బెంగాల్ నాగపూర్ రైల్వే నివాండ్రసమావేశము
సోదరులారా, మిత్రులారా!

మీతో నాకు సమావేశము కలిగి నుమారు 15 దినములైనది తిరిగి విజ్ఞుల నందరను కలిసికొన గలిగినందులకు నేను చాలా సంతోషించుచున్నాను. ఈ మధ్యకాల సంతకము నేను ప్రస్తుతదైత్య యందేతడు, బెంగాల్ నాగపూర్ తైలు నాగము ఎంతవరకు గలనో నేను పర్యటనము చేసి తిరిగి వచ్చితిని. ప్రతిశాఖాసంఘముయొక్క ప్రధాన కార్యస్థానములను నేను సందర్శించితిని. దారిప్రక్క నున్న ప్రతి ప్రేషనులు చూచి వచ్చితిని. ఈ తైలునాగ మంతటను గల మీ సోదరకార్యములు మీ ప్రస్తుతస్థితిని తలపోసి తన సానుభూతిని తెలియజేయుచున్నారు. ఇప్పుడు రైల్వే కంపెనీవారు 2 వేల పనినాం ద్రను అనవరమని తిగ్గించివేయుట యొక్క యర్థమును వారు బాగుగ గ్రహించినారు. ఈ విధముగా రైల్వే కంపెనీవారు పని నాండ్లను తీసివేసి బీచనోపాధులను అకస్మికముగ పడగొట్టుట ఇంతటితో ఆగదు. ఇంకొక 2 వేల జనులు పనిలోనుండి తీసివేయబడుదురని ఇండియా గవర్నమెంటువారు మన కిదివరకే తెలియజేసినాడు. ఈ వార్త నిజమేయైనయెడల ఈ రైల్వే కంపెనీయొక్క యితర కార్యములందుగూడ అనేక మండి యుద్యోగములు రద్దుచేయబడుట నిశ్చయము. కాబట్టి ఈ రైల్వే కార్యకాండసంఘము స్థాపింపబడినదాదిగా గత ఏడేనిదిది సంవత్సరముల మధ్య యిటువంటి విషయపరిస్థితి యొప్పునును వచ్చి యుండలేదు.

తెంగాలీ నాగపూర్ కైల్వే కంపెనీయందు పనిచేయుచుండిన 50 వేలమంది కిష్కందు చావులభతులనుగట్ల యొగి సలాటగా నున్నదని మీరు గ్రహించవలెను. 50 వేలమంది పనివాండ్లకు జీవనోపాధులను దీసివేయుట యనగా వారి నాకై యింటియొన్న దారావుత్రాడులతో సహా నుమాడు 5 లేక 6 లక్షలమందికి అన్నాహారములు లేకుండవేయుట యని గ్రహించవలెను. మీ యాత్మరక్షణకు మీరు సంసిద్ధులై యున్నయెడల మీ భార్యలను మీ పసిపిల్లలను మీరు రక్షించుటకు ఆయత్తమై యున్నయెడల పట్టుబడువక పోట్లాడెవలయును.

సమైక్యబట్టుటకు నేనెప్పుడును యిష్టపడువాడను గానని యు మన సంఘమువారికిగూడ సమైక్యబట్టుట యిష్టము లేదని యు ఇండియా గవర్నమెంటువారికిని యీ రైల్వే కంపెనీ వారికినిగూడ తెలియును. ఈ రైల్వే కంపెనీయందు అనేక మారులు సమైక్యత తటస్థించినపుడు అట్టివి జరుగకుండి మనము అంతరింపజేసేతి మని ఇండియాగవర్న మెంటువారికి తెలియును. నాలుగు నెలలక్రింద తటస్థించిన సమైక్యమన ప్రేరేపణలన సంభవించినదిగాదని మీకందరకు తెలియును. వృద్ధ పితౄమహాలయన సర్ జి. ఆర్. విన్ గారును రైల్వేయధికారులను సమైక్యకారులై యుండిరి. విన్ గారు మీకార్థికసంఘమును విచ్ఛిన్నముచేయవలెనని యత్నించిరి. విమర్శనగూడ ద్వంద్వముచేయవలెనని యూహించిరి. కర్యాగారములలోని పనివాండ్లుమాత్రమే సమైక్యబట్టి రైలుమార్గముపాడునున పనిచేయుచున్న పనివాండ్లు సమైక్యలోచేరని వారు కలంచిరి. రైల్వే కార్మిక సంఘమువారే జోక్యమునహించి సమైక్యసాగించెద రనియు విన్ గారి యూహలకు ప్రతిభంగము వాటిల్లననియు, అప్పటిలో నేను వారికి చెప్పియుంటిని. కాని నేనే సిన్ననయ మ్మడననియు వాకే పరాభవము కలుగుననియు వారు భయము చెప్పిరి. కాని తరువాతజరిగిన సంగతులనుబట్టి మనకార్మికసంఘము కలచినదియే క్రమమనియు, నాయూహలే సరియైనవని యు వృద్ధపితౄమహాజ్ఞే తిష్ఠగా కలంచెననియు ఋజువైనది. ఇందుకుగారణమేమనగా మనసంఘమునకు అంతయై 40 లక్ష 50 వేలనొందరలు ఏకముఖముగా నిలవబడుటయే. ఇంతసరికను మనము సక్రమమయిన పద్ధతులనే అవలంబించి యుంటిమి. ఇంకింగుగవర్న మెంటువారికిని రైల్వేయధికారులకును మొరలేట్టు కొని మనకు న్యాయమును ప్రసాదించ నలసి వచ్చినదిగాని సలాములు చేసి జేయు కొంటిమి. పనివాండ్లకు నాకరులను రద్దుచేసి రైల్వేకంపెనీవారి వ్యయమును తగ్గింపజేంచిరి. ఇది కేవలము మనకండ్లలో దుమ్ము గొట్టి మసిపూసి మారేడికాదు చేయుటయని మనము నిర్భయముగా నిష్కృపముగా విశేషకరించియుంటిమి. ఇటు పనిచేయుచున్న కలకత్తాలోని పనివాండ్లకు నోటివిప్లవలాటిని తీసివేసి కలకత్తాలోని యూరోపీయను కంట్రాక్టువార్లకు పనిగల్పించ వలెనని యీపద్ధతి అవలంబించబడినది. మూలన యంత్రసామగ్రిన హోయములన పడుల నెరవేర్చబడుటచే ఇప్పుడున్న పనివాండ్ల

ను బట్టింపుచున్నది. ఇట్లు చెప్పినచో నైత్య సిద్ధాంతములు తగ్గించిన లక్షణమును దనియును నైత్యమును కారణము జనాభాను చెప్పిరి. వారు నూతనముగా అనుభవముచేసిన యంత్రసాధనము లేవియో వివరముగా తెలియజేయవలసినదని కోరితిమి. కార్మికసంఘమున కీలకములతో పనిలేదని వారుచెప్పిరి. ఇట్టివల సమర్థతతో జయ ప్రభముగా కొనసాగింపబడిన సమైక్య జరిగినవిషయముగూడ యీ నైత్యమును కారణము తిరిగి న్యాయవిషయముగా ప్రవర్తించుటచే మనము యీవిషయమును సామాజ్యశాసనసభలో గూడ నివేదించుకొంటిమి.

మన కార్మికసంఘములో పాఠశాల, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, హిందువులు అందఱును కలసి యేవిధముగా నేకముఖమున పనిచేయుచున్నామో అదే విధముగా సామాజ్య శాసనసభలో నియమితులనుబట్టి మహమ్మదీయులకు మిషన్లును నాదించిరి. వారందఱును మన కేంద్రములయొక్క నాయకులు ప్రతినిధులు మన కార్మికసంఘమున రంగులను స్వలాభాపేక్షపరులని నైత్యమునికారణము మనలను నిందింపనొనరించుకొని సామాజ్యశాసనసభ్యులందఱును గూడ పక్షపాతిబుద్ధితో న్యాయానికి రని నిందింపటకు వీలులేదుకదా! మనవిజ్ఞానము యింతిగా గవర్నమెంటు వారు ప్రత్యుత్తరమియ్యలేదు. అసెంబ్లీ సభ్యుల కయినను ప్రత్యుత్తరమియ్యలేదు. నైత్యమునకారణములలో యింతిగా గవర్నమెంటువారు అలంబించిన విధానము నిరసించుచు అసెంబ్లీ సభ్యులూక తీర్మానమును చేసిరి స్వపరిపాలనాయత్తము యిన యీకొక ప్రభుత్వమునం దిట్టికే జరిగియుండెదలెడల ఆ ప్రభుత్వాధికారమును తమ యుద్ధాధికారములకు వెంటనే రాజీనామాచేసివేయవలెను. క్రొత్త ప్రభుత్వ మింకొకటి యేర్పడియుండెడిది. అసెంబ్లీ సభ్యుల తీర్మానమును ఇంకొకటి గవర్నమెంటువారు అంగీకరించి నిష్పాక్షికమయిన విచారణ సంఘమును ఏర్పరచియుండవలసినది. కాని ఇండియా ప్రభుత్వము వా రేమిచేసిరో చూడుము. అసెంబ్లీ సభావేళము ముగియవరకును గవర్నమెంటువారు మిన్నకయుండి సమావేశమయి పూర్తియైనతరువాత గవర్నమెంటువారిక ప్రకటనపత్రికను పంపిరి. నైత్యకంపెనీవారి యేజంటు యిట్లు ముఖమున చిన్నవాడని (ఫర్మో నవు) చెప్పియున్నాడని, గవర్నమెంటు వారు మాకు కులసర్దువులని సాగము యేజంటుగాన చెప్పిరి. ఈ పరస్పర భ్రాంతులను మనసంగతి మరచిపోయి, నైత్యకంపెనీవారు తమ వ్యవహారమును తగ్గించుట చాలా బాగుగా నున్నదని గవర్నమెంటువారు చెప్పిరి. పనివాండ్రు మిషన్ యములలో కంపెనీ యేజంటు చాలా శ్రద్ధవహించి అలోచించి తినినియు చేయవలసినవహము మంతయు చేసితినియు చెప్పెను. ఈ విషయములలో తమ నిష్పాక్షికముగా నుండవలసి నని గూడ చెప్పెను.

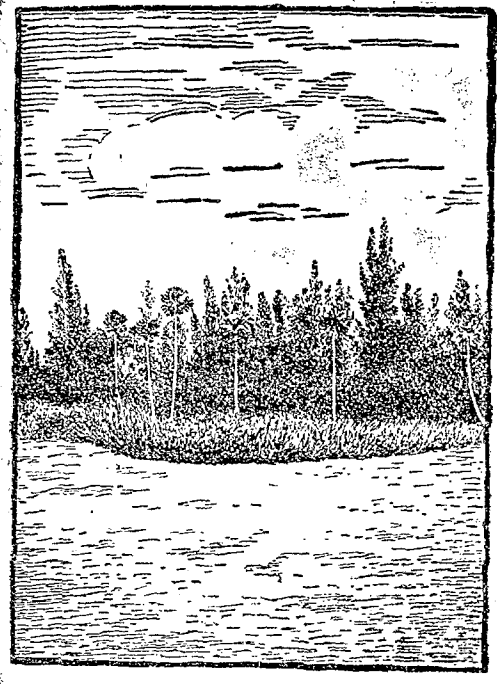
ఈ వ్యవహారములను విచారించుట నైత్యమునికారి నొకరిని తాను ప్రత్యేకముగా నియోజించుటకు సిగ్గుగానుం టినదియు గవర్నమెంటువారు గూడ తమతాలూకు అధికారి నొకరిని తోడుగా యన్వయించినదనియు చెప్పిరి. వీరిద్దరును కార్మికుల పరిస్థితులను విచారించుటకు నిచారణకర్తలైరి. వీరు తమ విచారణను ముగించి నైత్యకంపెనీవారి విధానము బాగుగా నున్నదనియు ఆపదతియే చిరస్థాయిగా నుండగలదనియు తీర్పు చెప్పిరి. ప్లేడరు వృత్తియందు అనుభవము గలవాడగుట చేర మింకొక చిన్న యువానారణమును జేప్పెదను. మీరందఱును దగాకోరులని నేను నిందించితి ననుకొనుదు. నేను మిమ్ములను ఆప్రకారముగా నిందించుట కనుమో అక్రమమో నిర్ణయించుట నేనేవిచారణకర్తగా నియమింపబడితి ననుకొనుదు. అప్పుడు నేనే నేరాజీనామాకర్తను నేనే విచారణకర్తను అగుటవల్ల మీరందఱును దగాకోరులలో మెడతీరకమువారని తప్పుక తీర్పు చెప్పగలను. కాబట్టి యిండియా గవర్నమెంటువారును యీనైత్యమునికారులును యీజంటలు వాగవూరు నైత్యములోని 50 వేల పనివాండ్రును గూర్చి చేసిన ధర్మనిర్ణయము యిట్టిదే.

గవర్నమెంటువారిలోను కంపెనీ యధికారులలోను సమముగా మన విషయము పోట్లాడలేము. కనుక అల్లకల్లోలముచేయక యూరకయుండుటయే మంచిదని మీరందఱు తలంచునెడల నా కేయధ్యంతరములేదు. నైత్యమునికారు లందఱును యిదివరకే నేను అల్లరిపెట్టవాడనని చాటించుచున్నారు. ఈ యాందోళనలో నాకువచ్చే స్వంత లాభ మేమియులేదు.

మీరందఱును ఆత్మక్షేమమును కోరునట్టివారయినయెడల మీరందఱును బద్ధకంఖిలులై పనిచేయవలసినదని హెచ్చరించుటకేమియిడుట నేను నిలచియున్నాను.

మిరీయద్దమనుకు సంసిద్ధులము కాలేమనినయెడల ఆనా

ఆరోగ్యశ్రమము.

చెన్నపట్టణమునకు సమీపమున ఆరోగ్యవృద్ధుల ననుసరించి చికిత్సచేయుటకు చక్కని ఆశ్రమము.

నూరడుగులయెత్తును, చక్కని నీడలును, వచ్చనిబయళ్లును, నిర్మలమైననీరును, ఇసుక నేలయును గల్గి వనప్రదేశమైనదినివాస యోగ్యమై ఋష్యాశ్రమము బోలునీడ ప్రదేశము మిక్కిలి ఆరోగ్యవంతమై యున్నదని డాక్టరు ముత్తు మొదలగు ప్రకృతిశాస్త్ర వేత్తలు హెచ్చుగా కొనియాడియున్నారు. వివరములు కావలసినవారు:—

డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీపతి,

బి. ఏ., ఎం. బి., సి. ఎం. భీమగిత్తు, మేనేజింగు డైరెక్టరుగారు, 19, హరిజురోడ్డు, మదరాసు అని వ్రాయవలెను.

ట నిప్పుడే చెప్పండి. స్వస్థత్వానుభవము విరమించెదక మిరు అధారముగా మీ సంకల్పములను నిడనాడినయెడల మీ సంఘమునకు మీరు ఆపయశముచెచ్చినవారగుదురు. మీరు చేయుచున్న త్యాగమును మీదేశము సోదరలందఱును కనిపెట్టి చూచుచున్నారు. ఈధర్మదీక్షను మీరు విడనాడినయెడల మీ దారాప్రత్యాదులకు మీరు ద్రోహముజేసినవారగుదురు. మీ సంకల్పముదిని మీరు పరీక్ష జేసికొని ఈ దుష్కరసమస్యయొక్క స.గతిసంబంధములను బాగుగా అలోచించవలెను. మనకు జయముచేకూరువరకును పట్టుదల విడనాడదు. అవసరమయినయెడల దీర్ఘపవాసముల నయినను చేయవలెను. ఈ యాందోళనయందు మీరు విజయముసాధించినయెడల మీరు మిస్ట్రాల్లమును సాధించుటయొక్క ఈదేశమందలి ఇతర నైత్యకంపెనీలలోని పని వాండ్రుదరికినిగూడ లాభమును చేకూర్చినవారగుదురు. మీరు ప్రారంభించిన ఈయుద్యమమువల్ల యితర నైత్యపనివాండ్రందరికిని యిదివరకే యొక క్రొత్తపాఠమును నేర్పియున్నారు.

ఇండియాగవర్నమెంటువారును ఆయా నైత్యకంపెనీల యధికారులును నైత్యకంపెనీల వ్యయభారమును తగ్గించవలెనని యుత్తరవులను జారీచేసి అనుభవము చేపట్టియున్నారు. కాని మీరు ప్రారంభించిన ఈ యాందోళనవల్ల నైత్యమునికారులు కొన్ని మెల్లదిగి రాజీనామాలుకు సిద్ధమగుచున్నారు. ఇట్టికొంతమీరు ఈ యాందోళనచేయుట మానుకొనినయెడల ఈ హిందూ దేశములోని లక్షలకొలది పనివాండ్రు ఆపదల పాలు జేసినవారగుదురు. ప్రపంచములో మిక్కిలియు చేయూతనొసగి సహాయము చేయకపోవచ్చును ఒకవేళ సహాయముచేసినను అది స్వల్పమై యుండువచ్చును. కాని మీరు ఆత్మసంకల్పజాగ్రమే యుద్ధము చేయవలసివచ్చినపుడు ఆత్మసహాయముపై యాధారపడియుండవలెను. ఒకపర్యాయము కంపెనీయధికారులతో నెదిరించి నిలవబడినయెడల వెనుకంజనేయరాదు. ధైర్యముతో నిలవవలెను. లేదా ప్రయత్ని మే మానుకొనవలయును. కాని యీసంబంధములలో మీరు పట్టుదల విడిచినయెడల మీరు అధోగతిపాలయ్యెదరు. ఇప్పుడు సందర్భించిన విషయపరిస్థితులకు ఉత్పాత హేతువులని గ్రహించాలనిదిగా యిండియా గవర్నమెంటు వారిని నేను కోరుచున్నాను. డౌన్స్వరూపిత్వమునందు నాకు గల పరిపూర్ణవిశ్వాసమును మీకు తిరిగి విశదముచేయుచున్నాను. మీరు డౌన్స్వరూపిత్వపద్ధతిని విడనాడినయెడల యెందునను కొరగానివారై పోవుదురు.

మీరందఱును ముఖ్యముగా గమనింపవలసినవిషయమింకొకటిగలదు. అదియే సంఘభావము. మీరందఱును భారతీయులు, ఏకదేశీయులు. మీలో మహమ్మదీయులుగలరు. క్రైస్తవులుగలరు, హిందువులుగలరు. ఈమతభేదములన్నిటికంటె మిజాతీయభావమే ప్రధానము. మీలోమీకు మతభేదము లుండవచ్చుగాని నైత్య అధికారులు మీజీవనోపాధులను మీకొప్పు విషయములలో ఈ తారతమ్యమును పాటించరు. కాని వారు ముఖ్యముగా మీలోగమనించు తారతమ్యముకట్టిగలదు. కార్మిక సంఘభావులు కార్మికసంఘద్రోహులు అను రెండు తెగలుగా ముమ్ములను విడదీసి నైత్యమునికారులు పరిగణింతురు.

మీ కార్మికసంఘమువారు నిర్ణయించెడి యుత్తరవుల ప్రకారము ప్రతిసమైధువారును ఈ సమైక్యచేరి పనిచేయవలెను. పూర్వము జరిగిన సమైక్య చేరియుండనివారు తమలోపములు గ్రహించి ఇప్పుడు యీ సమైక్య జేరచున్నారు. అప్పటిలో వారు సమైక్య చేరనందువల్ల సాధించుటవంటి మ

హద్దాగ్గ మేమియులేదు. మన మంగరమును ఏకముఖముగా సమైక్యసాగించుట నైత్యమునికారుల కిష్టములేదు. అందువలన మనలను చీలదీయవలెనని వారు ప్రయత్నించుచున్నారు. మీలో కొందరికి నైత్యమునికారులు ఆశబద్ధి చూపించెడి స్వల్పలాభములను యపేక్షించి మీసంఘములను విడనాడి ద్రోహముచే వచ్చు.

సోదరులారా మనకు గాలి యనకూలముగా నీచుచున్నది. దైవము మనపక్షముకలదు. సర్కారువారుగూడ మనకు దారిదీనియున్నారు. మనము వివాదపూర్వములమై కంటితడిపెట్టు గూడదు. మనము ధైర్యవ్రాహిత్వముగా ప్రవర్తించినంతకాలము మనస్తాపము నొందవలసిన పనిలేదు. ఆత్మనిశ్వాసమును గోల్పోయి మిమ్ములను విడనాడినయెడల అతనికి పాదాక్రాంతులై వేడుకొని తిరిగి మీలో జేర్చుకొనుదు. మిమ్ములను ఆగ్రహవేళము చేయదలంచికొందరు రెచ్చగొట్టెరు. మీరు శాంతమును విడనాడక ధైర్యవ్రాహిత్వములై మీ కార్మికసంఘముల ఉత్తరవులనే మీరు శిరసావహించవలెను అందుకు భిన్నముగా ప్రవర్తించజాలమని యు అందరితోడను మీరు చెప్పవలెను. మీరు ధైర్యము ఓర్పుకలిగి యెట్టి ఇక్కట్లలకైనను సమకట్టి నిర్భయముతో నిలవబడగలిగిన యెడల యితర నైత్యపని వాండ్రందఱును మీపద్ధతినే యవలంబించెదరు. మీసంఘమువారు యేజంటుమందు మీకు యుత్తరవులను జారీచేసెదరొ యాక్షణమందే మీసంఘములయందును సమైక్యజిత్తి నిలవబడవలయును. అంగ్లో యిండియనులుగూడ భారతీయులెయనువిషయము వారు గ్రహించవలసినకాల మాస న్నమయినది. మీరు సమైక్య ప్రారంభించినయెడల అంగ్లో యిండియనులుగూడ కృతనిశ్చయములై మీతో సమముగా ఈసహాయ నిరాకరణమును సాగించవలెను. అంగ్లో యిండియనులుగూడ మీ వలెనే దురవస్థలకు పాలుగనున్నారు. కాబట్టి మిక్కిలికార్మికసంఘమునే దృష్టిపథమందుంచుకొని ముందంజవేయుదు. గుండె చెదరనియవలదు. భగవంతునియందే విశ్వాసముంచి భారతీయుల మునుమాట జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలెను. డౌన్స్వరూపిత్వము దిగ్ధితో ఓర్పువహించి యుండవలెను. తప్పక విజయము మీకై చేకూరును.

బీజ్ బండ్

బీజ్ బండ్:—నీరై పోయిన పీర్వమును గట్టిపరచుటకు లోక ప్రసిద్ధిజేరినది. స్వప్నముందుగాని మాత్రముతోగాని పీర్వము స్థిరమగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవన మొసంగును. ఎంతజలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు బలము నిచ్చి సులసారముఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంకృత వంతులగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ|| 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జివేరు.

ఆర్యవైద్యాశ్రమం,

1159-1127 3, బైరాగిమతం వీధి, మదరాసు.

పాలకొల్లు మ్యునిసిపాలిటీ

చెయ్యిర్లను నామి చేయు రెవ్యు జేసి ఎన్నికలకు
యేర్పరచవలెను

8 సవరణములక్రిందట అనగా 1920 సం॥ పాల
కొల్లు మేజరు యూనియను మ్యునిసిపాలిటీగా మార్చబడియుం
డెను. స్థానిక ప్రముఖులతో ఆధికారవ్యవస్థానివాడుగాని ఆంధ్ర
కారవ్యవస్థానివాడుగాని యెవరో ఒకరు మ్యునిసిపల్ చెయి
ర్లనుగా ప్రభుత్వమువారిచే నియోజింపబడును నచ్చిరి.
మ్యునిసిపలు కానినెలగుగూడ మంచిదాగగిప్పు లగుటచేత
మ్యునిసిపలు వ్యవహారములను కడుసమర్థతతో నిర్వహించుచు
వచ్చిరి.

పాలకొల్లు మ్యునిసిపాలిటీ యేర్పరచబడిన దరిమిలను
మరికొన్ని యూనియను మ్యునిసిపాలిటీలుగా మార్చబడినవి.
ఈ దరిమిలనుబట్టి మ్యునిసిపాలిటీలలో కొన్నింటికి చెయిర్ల
ను నియామకము యొక్క కలములమున జేయుటకు హక్కులు
ప్రసాదించబడెను. కాని యీ పాలకొల్లు మ్యునిసిపాలిటీకి
అట్టి యర్హతము యింకా పట్టలేదు.

ఇప్పుడున్న వైసు చెయిర్లనుగా మార్చున ప్రజా
హితపరులై యిట్లవల కలరాజాడ్యము చెలరేగిన దినములలో
పట్టణములో వ్యాధిని ఆదితేయుటకు చాలా సహాయధాతు
లై ప్రజాపకారమును జేసిరి. కాని యిదివరలో చెయిర్లను
గానుండినవారు మ్యునిసిపాలిటీ వ్యవహారములకు చాలా నిర్ల
క్ష్యముగామూచి ప్రజలతో అన్యక్రముగా ప్రవర్తించి ప్రజా
సురాగమును గోల్పోయిరి.

ఇప్పుడు పాలకొల్లు మ్యునిసిపాలిటీ యొక్క
చెయిర్లను పదవి భారీయై పడి
ఈపదవికి నామినేటు చేయబడుటకు అనేకమంది ఆత్మసక్తి
తో ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. వెనుకటి సంవత్సరము
నందువలెనే యీసంవత్సరమునందుగూడ చెయిర్లనుగా నొకరు
నామినేటు చేయబడియెడల యీపురజనులయందు అనేక
కత్తు లేగడి ప్రజాకల్లలనునకు కారణ మగును.

స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలయందు ప్రజామూలమువల్ల
ప్రతిష్ఠింపబడిన ప్రజాప్రతినిధులే పరిపాలకులై యుండునలెను.
అట్లులేనిచో యీస్థానిక స్వపరిపాలనాసంస్థలు అభివృద్ధి
నొందజాలవు.

ఈవిషయమై ప్రజలు గవర్న మెంటువారికి విజ్ఞాపన
జేసికొని మహాజనుల సంఘియున్నారు. నామినేటుచేయు
ర్లను ఉండుటవల్ల ప్రజలయొక్క కష్టములు తిరిగి నానాటికి
కుప్పతిల్ల లగుచున్నది.

కాబట్టి త్వరలో గవర్న మెంటువారు యీపాలకొల్లు
మ్యునిసిపాలిటీయొక్క చెయిర్లనుపదవికి నామినేషన్ పద్ధ
తిని రద్దుజేసి ప్రజలకు యెన్నుకొను హక్కు ప్రసాదించిన
యెడల ప్రజలలో కొట్లాటలు కత్తులు అంతరించి కాంతియు
శాఖ్యము వర్ధిల్లును. ఏనాడు యీసంగతునకు మ్యునిసిపలు
చెయిర్లను యెన్నుకొనబడుట తటస్థమనో ఆనాడే నుదినము
కనుక గవర్న మెంటువారు యీసంవత్సరమే ఈ యెన్నిక
హక్కును పాలకొల్లు మ్యునిసిపాలిటీకి ప్రసాదించి ప్రజాశాం
తిని నెలకొల్పెదరుగాక.

బాపట్లనబార్డినేట్ జడ్జికోర్టులో

వి. సి. నెం. 55/27

పిటిషనరు:—(ముగ్గురు) మక్కపల్లి వెంక
య్యమహారాడు జగయ్యకమ్మకులం, ఘాస్వామి, సాకికాకె
వరం శివారు కంచెర్లపాలెం, తెనాలి తాలూకా.

కాంటరు పిటిషనరు:—(ముగ్గురు) కన్యాగర
రామయ్య మరికొందరు.

పై తెలుపబడిన పిటిషనరు 1920 సం॥ 5 వ అక్టోబర్
19 (2) సెక్షను ననుసరించి తప్పు యిక్ అప్రోవేటుగా తీ
ర్మానింపబడినట్లుగా ప్రార్థించుచూ యీకోర్టునందు ఒక అర్జీని
దాఖలుచేసికొనియున్నాడు. సదరు అర్జీ విచారణనిమిత్తమై
5-11-27 తేదీకి వాయిదావేయబడియున్నదని యిందుమూల
ముగా తెలియచేయడమైనది.

బాపట్ల సబ్ కోర్టు } ఎ. యస్. కృష్ణస్వామియ్యర్,
18-10-27. } పిన్స్ ఫోన్ నెట్టుజడ్జి.

మొదటిసారి సీమక మలములను అతి తక్కువ ధరలకు

నరుగా తెప్పించునట్టివారైన

బాపాలాల్ ఆంధ్రు కో.

టోకు చిల్లర సీమక మలముల వర్తకులు

జేము జచ్చలు, ప్రాతరకము వజ్రములు, ఆజీముత్యములు మొదలగువాటిని క్రయమునకు తీసుకొనెదము.
216 చెనాబజారు రోడ్డు, (పూల అంగడికి సమీపము) జి. టి. మద్రాసు.

ఖగ్గపూరు కార్మికసమైక్యత

వ్యవసాయ జరుగుతుండ తంతివార్తల నిలిపివేయుట

ఉభయపక్షములవారు తయారుగ నుండుట
ఖగ్గపూరు, అక్టోబరు 15:—కార్మికపరిషత్తులు అంత
కంతకు చెడుచున్నది. ఉద్రేకము తగ్గలేదు. బెం. నా. రైల్వే ఏ
జంటుగారు కొందరు ఉద్యోగులను వెంటగొని కర్మాగారముల
ను తెరచిన మరునాటికి వచ్చి పరిశీతులను గంపించుచున్నారు.
జూనియనువారు రైసంతయు సమ్మెకట్టులెవని ప్రకటించిన
చో కంపల యిబ్బందులకు యిరుపక్షములవారు సిగ్గు పడుచున్నా
రు, యూనియను నాయకులు గంటకొకసారి సన్మానములు ఆ
హ్వానించుచున్నారు. భారతకాసనభూమి ఎకో. ఎ. జోషిగారు
కుక్రవారం ఉదయం వచ్చిరి.

పనివాండ్రును అగ్గంను ఉత్తరపు ఉపసహాయకొనుట
కు విలులేనగాని ప్రత్యేకసమైక్యత కేరీక న యొక్కనాన్యాయ
ముజరిగినవన్నచో వారినిగూర్చి పురలోచన జేయుదునుని
రైల్వేఅధికారులనుచున్నారు. ఇట్లు నూచింపబడినపు డేర్పా
టునకు ఖగ్గపూరు కార్మికులు బాధ్యులుకావచ్చును. కాని బి.
ఎకో. రైల్వేకార్మికులందరిని హింస పట్టుట అన్యాయమని కా
ర్మిక సంఘము వారనుచున్నాను. ఎకో. ఎం. జోషిగారు నిన్న సా
యంకాలము ఏజంటుగారితో యీవిషయ మంతరిమునర్పించిరి.
పనులు నిలచిపోతుండ జేయుటకై ఏజంటుగారు శ్రద్ధవహించు
చున్నారు. పరిశీతుల యం దే మియు మాట్లాడేవని
ఏజంటుగారు నేడు ప్రకటించుచున్నారు. పనివాండ్లుగాని
నాయకులుగాని పనిజేయు కుతూహలము జూపనందున కర్మా
గారములు మూసివేయుంచబడినవి. కర్మాగారములందు మా
త్రమే సత్వగ్రహము కొనసాగుచున్నది. ఇతర కర్మాగారము
లయందు తెట్టి యిబ్బందియు లేదు. (ఆ. ప్రె.)

కార్యదర్శి తంతియు నిరాకరింపబడుట

ఖగ్గపూరు, అక్టో 15:—ముకుందలాలు సర్కారుగారు
మదరాసు రైల్వేసంఘమువారికి పంపిన యీదిగవ రెండు తం
తివార్తలను ఆక్షేపణీయము లని వెల్పుచు స్థానికతంతివార్త
కార్యాలయము వారు ఉత్తరము వ్రాసిరి.

తంతివార్తలు:—“సింగారవేలుగారిని పంపుచున్నా
ము. పూర్తిగా సమ్మెకట్టుట త్యవసరము. ఎస్. వి. ఆర్., ఎం.
ఎస్. ఎం. రైల్వే పనివాండ్లుగూడ సహాయము జేయవలెను. 26
వ తేదీన ఖగ్గపూరులో జరుగుసభకు దయచేయుడు” “ఎం. ఎం.
రావుగారు రాంచి ఆద్రానెలలందు ప్రచారము జేయుటకు
వెడలిరి. గిరి, సింగారవేలు తదితరులు యితర రైతులకు వెడలు
చున్నారు.

ముకుందలాలు సర్కారుగారు బ్రిటిషుకార్మికసంఘము
నకు 18 వ తేదీన యిట్లు తంతివార్తపంపిరి:—“నేడు కర్మా
గారములను మరల మూసివేసిరి. ఆధికారులు
మూర్ఖులు పట్టుదలతో నున్నారు. ఇండియాలో రైల్వే
స్ట్రీక్టియందు సమ్మెకట్టుటకు సిగ్గుపడు
చున్నారు. పనివాండ్లు తిండిలేక మాడిపోవుచున్నారు. ఆధికా
రులు సాంఘికవిద్వేషముల పెంపొందించు కరపత్రములను
ప్రకటించుచున్నారు.

గుమాస్తాల సహాయము

ఖగ్గపూరు, అక్టోబరు 15:—వి. వి. గిరిగారి అధ్యక్ష
తక్రింద నిన్ను. ఇండియను ఇక్స్ ప్రెస్టులునందు గుమాస్తా స
భజరిగెను. కార్మికుల కీక్రిష్టవమయమునందు గుమాస్తా స
హాయముజేయవలెనని ఎకో. ఎం. జోషిగారు, సింగారవేలు
చెట్టిగారు, గిరిగారు ఉపన్యసించిరి. కార్మికసంఘ ఉపాధ్యక్షు
లగు ఉన్నవ రామలింగం సంతులుగారు ఇండియా ప్రభుత్వప్ర
తినిన పట్టిబాటుకమని విమర్శించిరి. సభకువచ్చిన గుమాస్తాలంద
రు తాముజేయగల సహాయమంతయు చేయుదుమని గిరిగారితో
నమృకముగ జెప్పిరి.

తగవులకు పురిగొల్పుట

రాత్రి 8 గంటలకు మైదానముపై పెద్దబహిరంగసభ
జరిగెను. నాయకులందరు ఉపన్యసించిరి. నిన్న ఏజంటుగారు
వివిధసంఘము నాయకులను బిలిది ఏజంటుగారు గావించిన స
భనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. ఈ సభకులన సాంఘిక వైషమ్యము
లు పెరుగుచున్నట్లు తోచును. కొందరు కుట్రదారులు బయటి
వారు వచ్చి హిందువులను నితైష్యకొనుచు
వనీనుయెనుట పాటలబాడుచు తిరుగుచున్నారు. ఏమియు
అల్లరిజరుగలేదు నేడుచయము పస్కరత్వతివారిగారి యింట
నిన్న రాత్రి బాబుప్రేతనిన వదలి వ్యాపింపజేసిరి. హిందు
వులు ఆర్యసమాజమువారు కార్మికసంఘమునకు ప్రతిహతులుగ
నుండునట్లు ప్రాప్తమైచుటకై యిట్లు జేయుచున్నారు.

(శ్రీ ప్రెస్)

దక్షిణ ఇండియా రైల్వే సంఘము

తిరుచనాపల్లి, అక్టో 14:—ద. ఇ. రైల్వే ఇంజనీరింగు
నన్నుచేపు కార్మికులసభ నాగపట్నం యూనియను అధ్యక్షు
లు కృష్ణస్వామి పిల్లగారి అధ్యక్షతక్రింద నిన్నును జరిగెను.
అధ్యక్షులు రైల్వేవారలంబించుచున్న మితవ్యయవిధానము;
కర్మాగారములను గోల్డెను రాకునకు మార్చుటనుగూర్చి, బి.
ఎకో. రైల్వే కార్మికుల యిబ్బందులగూర్చి చెబుచు ఉపన్య
సించిరి.

ప్రేడుయూనియను కాంగ్రెసువారు యిట్టి కీక్రిష్టపరిశీతు
లనుచుగూడద. ఇ. రైల్వే, బెం. నా. రైల్వే పనివాండ్ల యి
బ్బందులగూర్చి విచారింపజకుండుటను నిందించుచు, నాగపట్నం
నందు గిరిగారి అధ్యక్షతక్రింద వార్షికసభ జరుపవలెనని సభలో
తీర్మానించిరి.

ఖగ్గపూరు కార్మికుల జయపజయములకై యితర రై
ల్వేల మితవ్యయవిధానపు యిబ్బందులగూడ ఆధారపడియున్న
విగాన అందరు సహాయము జేయవలెననిగోరుచు గిరిగారు ద.
ఇ. రైల్వేసంఘ కార్యదర్శికి తంతిపంపిరి. (శ్రీ ప్రెస్.)

వి. వి. సి. వి. రైల్వేసంఘము

అహమ్మదాబాదు, అక్టోబరు 17:—వి. వి. సి. వి.
రైల్వే కార్మికసంఘ కేంద్రకార్యనిర్వాహక సంఘము
వారు నిన్న సాయంకాలము వల్లభాయి పటేలుగారి అధ్యక్షత
క్రింద సమావేశమయి బెం. నా రైల్వేకార్మికుల యిబ్బందుల
యెడ సాహధూతి దేవును వారికి విజయము కొరకు తీర్మా
నించిరి. బెం. నా. రైల్వేసంఘమునకు సహాయార్థము రూ 3000
ఒపంకుటకు కార్యదర్శి కధికార మిచ్చిరి. ఖగ్గపూరులో 29
తేదీన ఆ. భా. రైల్వేసభకు మనీలాలు కొధారిగారు వెడలవలె
నని తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

(ఆ. ప్రె.)

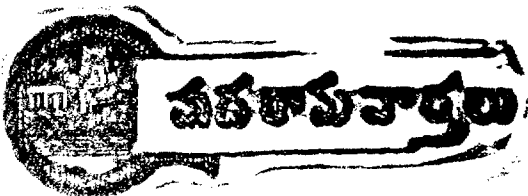
రైల్వేల కార్యాలయములందు మార్పు

సిన్హా, అక్టో 15:—ఇండియను రైల్వే కాన్ఫరెన్సు
అసోసియేషను కార్యదర్శి కార్యాలయమున, నాగపట్నంబుర్రెం
జి డైరెక్టురు కార్యాలయమున ఒక్క ఉద్యోగిక్రింద డిప్టీలో
నుండుటకు నిశ్చయింపబడినట్లు తెలియుచున్నది. సి. వి. బిల్లు
సి. వి. ఇ. గాడు యీ సమిష్టి కార్యాలయమునకు జనరలు
కార్యదర్శిగను ఇ. కెల్లీ, గారు (బొంబాయి) డిప్టీజనరలు
పైకటరీగను నియమింపబడిన. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా, అక్టోబరు 17:—హిందువులు నిన్న బహిరంగ
సభ లాల్ మోహన్ గోసుగారి అధ్యక్షత క్రింద గావించి కార్మి
కులమునకు బలవంతముగ సహాయతీసికొనుట యత్రికుల హింసం
చుటను నిరసించిరి శ్రీయరులు పల్వేంద్రమిత్ర, జి. యం. చాను
గుప్తా, క్యామసుందరపుక్రమర్తిగారు స్పందనసించిరి. ఈ కష్టము
లతోగింనుటకు నాయకుల కొత్తిడి గరించుటకు తీర్మానిం
ప బడెను. (శ్రీ ప్రెస్.)

చికాగు మిల్లనువల్ల రైలులో ఒక మహమ్మదీయప్ర
వాత్య గావించబడిన. ఆమె నగలు క్రిందబడియుండెను.

అఖిలభారత విద్యార్థిమహాసభ:—రాజ్‌పు కాంగ్రెసు దినములలో ఆహ్వానమునకు దూరమును విధించబడినది. ప్రతినిధులకు 8 ఆజాదు నిర్ణయించబడినది.

మరణవార్త:—నద్రాసునగరం పోలీసు పబ్లికేషన్స్ స్టాంపుగా రూ. 5. సింగరవేలు మొదలియారుకారు గతరాత్రి మరణించిరి. వీరు 83 సం॥ వాకరీచేసి గత సంవత్సరము పుంసను పుచ్చుకొనియుండిరి.

మదరాసు కార్మికోత్సవం:—లోగడ వాయిదా వేయబడిన స్ట్రెయిన్‌మిటింగ్ యీనెల 18 తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 6.30 గంటలకు జరుగును.

గౌరవమరణము:—గతశనివారమున బాల్కన్‌పురులో జోక బండిమీద కొందరు కూలీలు బస్టాల్ నెక్కించుచుండగా ఆ కస్టికముగా బింబస్టాల్ బరువు బదుగురుకూలీలమీద కూలిపడి యిను. కొంతప్రయత్నముమీద బస్టాల్ ను తొలగించి కూలీలను దీసిరి. అందులో శివలింగ మను కూలీవాడు ఆసుపత్రిలో మరణించెను.

రైల్వేప్రమాదము:—గతశనివారం రాత్రి పొన్నేరి స్టేషనునకు వెళ్ళుచుండగా బండి నడచుచుండగా టిక్ టెట్టును పరిక్షించుటకు వచ్చిన రంగారావు అను నతడు ఒక పెట్టెలోనుండి యింకొక పెట్టెను దాటుచుండగా రైలుమార్గము నకు ప్రక్కననున్న నీటిగొట్టెముయొక్క రొందమునకు డిక్కిరి ప్రక్కనున్న రైలుపట్టాలమీద పడెను తలపరిశీ తీవ్రమగు గాయ మయ్యెను. రాయపురం ఆసుపత్రిలో మరణించెను.

రాకపోకలు:—కాళిదాసు వాగుగారు గతరాత్రి బెంగళూరు మొయిలమీద బెంగళూరు వెళ్లిరి.

ఇండియన్ ఫార్మర్స్ సెర్టిఫైడ్ కలెక్షన్‌కు గవర్నరు మొంటువారి విద్యార్థి వేతనమునకొని ఇంగ్లాండు వెళ్లియుండిన అబ్దుల్ ఆలీఖానుగారు నిన్న మద్రాసునకు వచ్చిరి.

ఎఫ్. ఏ. హామిల్టన్, పోలీసు ఇన్‌స్పెక్టరు జనరలు గత రాత్రి విజయనగరము వెళ్లిరి.

జి. బి. సి. వి. విశ్వనాథశాస్త్రిగారు మద్రాసునకు ఆదివారంనాడు వచ్చిరి.

కాపెను బి. యన్. వాసుగారు కలకత్తానుండి నేటి యుదయము వచ్చిరి. కాపెను, ఎ. ఇ. హరియతుగారు నేటిదినము మద్రాసునకు వచ్చిరి.

అఖిలభారత గాంధర్వమహాసభ:—పై సభ రాజ్‌పు కాంగ్రెసుదినములలో మద్రాసునకు జరుగును. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా డా॥ యు. రామారావుగారు నియమింపబడిరి. కజిన్‌నతిగారు సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారును ఎ. రంగస్వామి అయ్యగారును, యస్. పశ్యమా శ్రీగారును ఉపాధ్యక్షులుగాను ఇ. కృష్ణయ్య పాంబూరిగారు కాశ్యప ద్వైజుగాను నియమింపబడిరి. రెండు పార్టీ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారి భార్యగారును వి. సి. గోపాలశర్మగారును మాలవా అబ్దుల్ లతీఫ్ ఖాన్‌గారును సంఘాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులకు రూ. 1 లు రుసుము నిర్ణయింపబడినది.

ప్రముఖులైన సంగీతవిద్వాంసుల పాటకచ్చేరిలు గాన పథలు ఏర్పాటు చేయబడును.

తప్పత్రాగి ఏడులలో అల్లరిచేసిన సోలరు
నిన్న సాయంత్రము ముపుంటురోడ్డులో హిందూపుత్రి కా ముద్రాకాలయమున కెదురుగా తప్పత్రాగిన సోలరొకడు ఏడులలోని జనులను వెదరించి కొట్టబోయి అల్లరిచేసెను. ఇతడు పార్శ్వగాడ్ల పటాలములోని 58888 నెంబరు ప్రైవేటు సోలరు.

ఆంతకుపుర్యమే యింకను మరియొకడును నుమారు 4 గంటలకు ఓరీయంటులు హోటలులో తప్పత్రాగి విధిలోని ప్రజలను వెదరించిరి. వీరిని ఆరెస్తుచేయుటకు పోలీసువారికి యధిచారము లేకపోవుచేరి పార్శ్వలోని పటాలపు యధికారులకు తెలియజేయబడెను. క్విరలోనే యిద్దరు పార్శ్వంటులు వచ్చిరి. త్రాగినవారిలో నొకడు సోల్దగాడ్లను పారిపోయెను. రెండవవానిని ఆరెస్తుచేసిరి.

రాజ్‌పు కాంగ్రెసు:—రాజ్‌పు కాంగ్రెసునకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకును తమిళనాడు కాంగ్రెసుకమిటీకి ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకును మద్రాసుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీకి సభ్యులు నెన్నుకొనుటకును మద్రాసులోని కాంగ్రెసు సభ్యులందఱును యీనెల 19 తేదీ బుధవారం సాయంత్రం 6 గంటలకు ముపుంటురోడ్డునంద్రాసు మహాసభ సభ హాలులో సమావేశముకావలసినదిగా మద్రాసుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీవారు కోరుచున్నారు. 1927 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 30 తేదీలోగా కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరినవారు మాత్రమే సభకు రావలెనని కోరుచుచున్నారు.

మంత్రవర్గమును అంత మొందింపుడు

ప్రకాశం పంతులుగారి ఉన్వోధన
(పొద్దుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు మదరాసుకావనసభ్యుల నుద్దేశించి యీక్రింది ప్రకటనమును గావించిరి. నేను స్వయముగా కాననసభ్యులను సందర్శింప నుద్దేశించితినిగాని కొన్ని అవాంతరములచే నట్లుజేయ వీలులేకుండెను. అధికసంఖ్యాకులగు ప్రజాప్రతినిధుల విశ్వాసములేని యీమంత్రవర్గము అధికారమునం దుండిగూడదు. జిప్సిసు కాంగ్రెసు నామినేటెడు సభ్యులందఱుల తమధర్మములను నిర్వహించి మంత్రులను ఉద్వోగములనుండి వెడలగొట్టులెనని ప్రార్థింపుచున్నాను ఈమంత్రులు తాముకాంగ్రెసువారమని చెప్పుకొనుచు ఉద్వోగమునందే అంటుకొనియున్నారు. ఈమోసమును అంతమొందించి దేశముయొక్కయు ప్రజలయొక్కయు ఆత్మగౌరవమును నిలువజేయుట కాననసభ్యుల ధర్మమైయున్నది. (ఆ.ప్రె))

దేవాదాయ ధర్మాదాయముల కమిషనర్‌గారి పర్యటన కార్యక్రమము

కమిషనరు రావుబహద్దరు యమ్. చెంగయ్యపంతులుగారి పర్యటనము
17-10-27 మొ॥ 18-10-27 వరకు బెజవాడ
19-10-07 మొ॥ 20-10-27 వరకు విశాఖపట్నము
21-10-27 మొ॥ 25-10-27 వరకు బరంపురం
26-10-27 మొ॥ 30-10-27 వరకు రాజమండ్రి
31-10-27 ఏలూరు
గమనింపు:—ఆర్యుల హక్కులను హాదాలనుగూర్చి ఆయా దేవస్థానములవారు బోధువారివలన కోరెడి ద్రవ్యసహాయము మొదలయిన (విషయములనుగూర్చి మాట్లాడవలసినయెడల అట్టి ఆర్యులతోగాని వారి ప్రతినిధులతోగాని కమిషనరుగారు మాట్లాడుటకు సంసిద్ధులు.

పౌద్ధ విగ్రహములగూర్చి కాళిదాసుగారి అభిప్రాయము

ఆంధ్రప్రతినిధి కాళిదాసు వాగుగారిని (కలకత్త విశ్వవిద్యాలయ చరిత్రన పరిశోధకవేత్తలను) సందర్శించు వారియొక్క అభిప్రాయము నీ క్రిందివిషయములో అడిగి తెలిసికొనిరి.
జర్మనీదేశ మఖ్యపట్టణుగు బర్లిన్ నగరములోని చిత్రవస్తు ప్రదర్శనశాలలోని భారతీయ వస్తుశాఖాధికారులను వాన్ లూకాసుగారు ఇటీవల బుధుని విగ్రహములనుగూర్చి చెప్పుచు హిందూదేశములోను చెనాదేశములోను లభించిన బుద్ధవిగ్రహము లన్నియు గ్రీకుదేశపు దేవతావిగ్రహములను ఆస్పాల్లో, హాకులను పోలియున్నవని చెప్పియుండిరి. ఈ సిద్ధాంతము విషయములో మీ అభిప్రాయమేమని వాగుగారిని మాప్రతినిధి యడిగెను.
ఇది కేవలము తాతలవాటి సిద్ధాంతమని మాత్రము నాగురుగా చెప్పిరి.

బిటిషు వస్తుబహిష్కార ప్రారంభము

బెంగాలురాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ నిశ్చయము
అనామదాబాదు, అక్టోబరు 16 :—మణిలాలో కోతాగి గారికి బెంగాలురాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి ఇట్లు తంబిచ్చెను. “25 వ తేదీన (బిటిషు వస్తుబహిష్కార ప్రారంభము నిశ్చయింపబడినది. ఏర్పాటులు గావించుటకు మీరాకముఖ్యము. 28 వ తేదీనే రావలెను.” (ప్రె.ప్రెసు.)

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

1927 సెప్టెంబరు మాసమున జరిగిన పరీక్షలయం దుత్తీర్ణులయినవారి రిజిస్టరునంబరులు:—

బి. ఎ. (ఆనర్సు) ప్రారంభపరీక్ష
2 3 4 6 8 11 12 13 15 to 26 28 to 32 34 35.

బి. ఎస్. సి. డిగ్రీ—మొదటిభాగము
పరీక్షకు వచ్చిన అందరు విఘ్నములేరి.
బి. ఎ. డిగ్రీ—1 వ భాగము
ఇంకొక ఘ

1 వ తరగతి:—ఎవ్వరులేరు.
2 వ తరగతి:—
406 427 441 1023 1066 1384.
3 వ తరగతి:—

6 8 9 10 15 16 17 24 25 30 95 97 to 100
102 to 105 107 125 128 133 135 154 155 156
166 167 170 174 175 179 183 185 187 189
192 215 to 218 220 223 227 228 230 231 232
238 240 245 279 282 283 284 287 293 296 297
301 303 306 307 311 to 314 316 to 320 322
323 328 329 330 332 to 335 337 338 341 345
346 348 351 353 362 to 365 367 368 370 to
375 377 379 380 381 385 to 388 390 391 392
399 402 404 405 407 412 414 421 423 to 426
428 433 439 443 448 449 450 452 459 460
463 466 467 471 474 475 477 479 to 483 489
490 492 496 501 502 504 506 508 511 512 513
515 516 517 520 525 to 530 533 534 539 541
546 560 566 569 576 577 578 588 593 594 596
597 601 602 603 605 606 610 615 617 618 620
622 628 629 638 640 647 648 657 658 659 661
to 666 668 670 674 675 678 683 684 686 to
690 697 700 704 to 707 710 711 727 728 729
732 734 737 to 741 748 750 751 753
757 759 760 767 768 769 771 772 776 777
784 788 793 794 801 803 804 806 809
812 813 815 816 818 828 830 831
839 841 843 847 848 850 853 855
856 857 859 866 867 869 875 880 882 884 891
892 893 895 896 899 901 903 904 905 909 to
912 913 916 917 918 920 921 922 927 to 933
940 943 945 948 953 954 962 966 967 968
970 to 974 976 to 980 987 991 993 994 996
997 998 1000 to 1005 1009 1011 to 1014 1016
1017 1021 1031 1032 1039 1041 1045 1052
1053 1055 to 1058 1062 1063 1064 1067 to
1872 1075 1079 1080 1082 1084 1086 1088
1089 1093 1096 1102 1104 1105 1112 to 1116
1118 1119 1130 1131 1133 1135 1142 1145
1157 1158 1159 1161 to 1164 1168 1171 1172
1176 1180 to 1183 1187 1190 1191 1192 1194
1196 1212 to 1216 1218 1220 1221 1224 to
1227 1229 1239 1243 1260 1266 1269 1172
1274 1275 1277 to 1280 1283 1284 1286 1288
1290 to 1294 1297 to 1300 1302 1303 1306 1307
1709 1311 1312 1314 1315 1317 1319 1320
1323 to 1326 1329 1330 1331 1333 1334 1336
1339 1345 to 1348 1351 1352 1353 1356 1358
1362 1363 1369 1372 1374 1377 1383 1386
1387 1388 1391 1393 1394 1395 1397 1399 to
1402 1404 1410 1411 1412 1320 1421 1425
1427 1428 1430 1449 1451 1452 1457 to 1461
1467 1469 1491 1496 1498 1506 1507 1508
1515 1520 1524 1528 1530 1531 1532 1534
1536 1562 1563 1564 1567 1571 to 1576 1578
1580 1581 1583 to 1587 1589 1591 1593 1597
1598 1600 to 1607 1612 1615 1616 1619 1622
1623 1629 1637 1639 1644 to 1656 1659 to
1662 1664 1666 1667 1670 to 1675 1677.

2 వ భాగము విచ్చికవిషయములు
(గూపు (1) లెక్కలు

1 వ తరగతి:—
1028.
2 వ తరగతి:—
71 1096 1100.
3 వ తరగతి:—

7 13 14 17 19 20 28 38 39 40 42 44 46
48 53 57 58 60 61 64 66 70 81 82 86 87 92 93
559 624 639 640 641 692 694 753 756 778
782 884 887 888 889 945 980 1023 1026 1027
1067 1071 1084 1086 1091 to 1095 1099 1101
1105 1107 1122 1124 1125 1127 1418 to 1421
1434 1435 1436 1440 1441 1445 1447.

(గ్రూపు (2-ఎ)- ఫీజీకలు సైన్సు

2 వ తరగతి:-

113 114 123 698 1451.

3 వ తరగతి:-

97 101 110 116 117 118 121 783 1137 1139.

(గ్రూపు (2 బి)- ఫీజీకలు సైన్సు

1 వ తరగతి:-

138 141.

2 వ తరగతి:-

142.

3 వ తరగతి:-

130 131 132 134 135 136 139 144 145 147 563 822 825 934 1029 1142 1144 to 1147 1149 1151 1152 1153 1470 1476 1477 1480 1484 1485.

(గ్రూపు (3)- నామరూప సైన్సు (బాలనీ)

3 వ తరగతి:-

160 1488 1489 1490 1492 1493.

జా ఆలనీ

3 వ తరగతి:-

155 159 826 827 1491.

జి ఆలనీ

3 వ తరగతి:-

150 152 154 156 157 158 161.

(గ్రూపు (4) సైకాలజీ, ఎథిక్స్, లాజిక్, యితరభాష.

3 వ తరగతి:-

166 170 172 178 185 189 191 192 194 196 to 204 206 210 211 212 566 567 626 645 785 786 787 828 829 891 896 898 985 1157 1158 1159 1160 1162 1164 1165 1166 1169 1170 1171 1173 1174 1496 1499 to 1503.

(గ్రూపు (5-ఎ)-హిస్టరీ

2 వ తరగతి:-

714 1199.

3 వ తరగతి:-

215 217 219 222 224 228 234 240 245 246 249 251 252 254 255 258 261 to 265 268 270 to 275 277 278 570 572 575 578 580 to 584 586 629 648 654 706 711 712 713 715 to 718 721 757 830 837 838 901 903 904 905 907 937 938 948 952 954 to 959 995 1033 1034 1038 1039 1043 1045 1046 1050 1051 1176 1177 1180 1181 1185 1187 1191 1192 1194 1196 1198 1200 1201 1202 1203 1205 1206 1207 1209 1369 1374 1506 1511 1512 1514 to 1518 1520 1524 1528 1530 1536 1538 1939 1542 to 1545 1547 to 1551 1553 1555 1556 1557.

(గ్రూపు (5-బి) హిస్టరీ, ఎకనమిక్స్

3 వ తరగతి:-

279 284 287 588 657 658 662 663 664 671 673 723 758 791 794 797 798 839 840 844 846 1213 1214 1216 1219 1224 1225 1226 1231 1232 1238 1239 1240 1243 1245 1246 1247 1249 1251 1253 1254 1255 1378 1379 1381 1382.

(గ్రూపు (6) ఇంగ్లీషుకాక యితరభాషలు

2 వ తరగతి:-

1052 1257.

3 వ తరగతి:-

799 800 996 1256 1560 1561 1562 1564 1565 1566.

ఎల్.టి. డిగ్రీపరీక్ష

3 వ తరగతి:-

1 3 5 6 8 10 to 13 15 16 17 19 *22 23 24 26 27 *30 32 33 35 37 to 40 42 to 49 51 53 to 61 63 64 65 66 68 69 71 72.

ఈ గ్రంథాలనాడు ప్రత్యేకముగ

ఇంగ్లీషునందునూడ ఉత్తీర్ణులైనవారు.

బొంబాయి సి. ఐ. డి. వారు సురాజుబలి ఆహార,

కండాలిసింగు టాటూరను ఇరువురు దోపిడిగాండ్రును ఒకపిట్టలు ఒకరివాల్యురుతో పట్టుకొనిరి.

కొల్లాపురముందు పోలీసువారు తగువుతీర్చుబోయి రు పొములు కాల్చగా ఒక స్త్రీ మరణించెను. ముప్పురు గాయ పడిరి.

మైసూరు, అక్టోబరు 16 :- మహారాజావారు సర్ ఇస్మాయిలు సెయిలుగారి వైద్యాలయమునకు పునాదిపెట్టిరి. "ధనవంతులకు సోదరమాన ప్రపంచముందలి బాధితులకు తగు సహాయమును బాధానివారణమునచేయు బాధ్యతగలదు." అని మహారాజా ఉపన్యసించెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

ఇంటరుమీడియటు పరీక్ష

ఈ దిగువవారు ఇంటరుమీడియటు పరీక్ష

యం దు తీర్ణులైనవారు:-

1 వ గ్రూపు

1 వ తరగతి

181-

2 వ తరగతి

16 18 25 26 38 51 61 62 71 75 87 88 105 114 116 120 123 132 137 139 152 153 160 162 163 164 167 172 174 175 177 180 182 186 388 434 439 441 469 583 585 586 588 622 682 691 695 698 803 804 805 807 808 810 816 860 886 924 927 960 963 977 1002 1004 1033 1037 1046 1047 1095 1097 1099 1100 1114 1122 1124 1125 1130 1136 1137 1138 1224 1229 1267 1274 1277 1296 1351.

అంతర్మీక్షకుబోయి మొదటిభాగమునందుమాత్ర ము తీర్ణులైనవారు:-

1 6 7 8 10 11 12 14 20 21 23 29 31 32 33 34 39 50 52 53 54 57 63 78 79 91 93 95 97 99 101 106 107 108 115 118 129 130 136 141 143 144 145 146 147 149 165 166 168 179 185 187 188 189 387 389 391 408 410 411 438 442 443 464 467 468 471 472 478 480 482 483 484 485 508 518 522 528 559 560 562 563 580 584 587 589 606 610 611 615 618 645 652 653 654 655 681 689 690 693 697 730 732 735 744 746 748 752 754 761 801 802 806 813 815 817 818 854 855 856 858 872 874 878 882 885 892 922 925 947 961 970 973 1000 1003 1024 1025 1027 1039 1044 1043 1079 1083 1085 1088 1090 1091 1093 1098 1102 1103 1111 1112 1113 1115 1116 1118 1119 1121 1123 1126 1128 1129 1135 1140 1141 1207 1216 1217 1218 1231 1257 1258 1260 1266 1271 1272 1273 1280 1284 1294 1297 1298 1299 1300 1302 1349 1352 1355.

పరీక్షకంతకుబోయి 2 వ భాగమునందు మాత్ర

ము తీర్ణులైనవారు:-

9 17 24 44 49 59 65 72 73 121 142 155 157 158 170 171 176 178 190 385 430 561 581 607 613 617 650 733 750 799 875 877 883 887 891 928 948 972 998 1021 1034 1038 1040 1041 1043 1077 1078 1096 1117 1132 1133 1139 1221 1227 1264 1265 1270 1289 1301 1344.

ఏవోయొక భాగమునందు తీర్ణులై పూర్తిచేసినవారు:-

191 193 194 196 203 207 211 214 215 217 218 219 227 228 237 238 239 241 245 246 248 249 251 253 256 257 260 262 265 267 269 271 to 275 279 282 285 292 293 294 296 301 302 309 311 313 317 318 320 321 325 328 to 331 333 335 336 338 344 347 350 351 357 360 361 362 364 668 370 to 375 377 380 382 396 397 398 400 401 404 415 416 419 420 421 444 445 446 448 449 451 456 457 490 to 493 496 498 503 505 533 534 535 541 542 543 546 547 548 550 551 552 555 566 575 576 577 594 596 598 599 625 626 629 630 636 641 656 658 662 668 669 702 703 706 709 711 to 715 718 to 723 725 727 763 764 766 767 769 770 772 774 776 778 779 781 783 790 821 822 824 to 827 829 830 831 833 to 839 842 845 to 848 850 852 864 to 870 894 897 898 899 901 902 904 908 910 to 913 932 933 934 940 941 950 951 957 958 964 980 982 1007 1009 1012 1014 1016 1019 1053 1057 1062 1068 to 1073 1075 1145 1146 1149 1150 1155 1156 1159 1161 to 1164 1166 1167 1170 1171 1173 1174 1177 1179 to 1181 1183 to 1186 1188 1189 1192 1195 to 1197 1234 to 1237 1242 1245 1251 1252 1254 1304 1309 1314 to 1318 1323 1327 1328 1331 1332 1336 to 1340 1361 1368.

2 వ గ్రూపు

2 వ తరగతి:-

1383 1386 1387 1390 1396 1397 1400 1494 1497 1517 1522 1568 1623 1674 1700.

పరీక్షకంతకుబోయి మొదటిభాగమునందుమాత్ర

ము తీర్ణులైనవారు

1369 1372 1374 1376 1376 1380 1382 1384 1385 1391 1393 1394 1399 1404 to 1408 1410 1474 1488 1489 1493 1496 1506 1510 to 1513 1515 1516 1520 1523 1531 1567 1570 1579 1580 1582 1583 1591 1592 1609 1614 1616 1618 1624 1642 1643 1655 1660 1671

1672 1675 1704 1711 1723 1728 1730 to 1732 1735 1737 1740 1743 1745 1749 1750 1753 1754 1756 1759 1764 to 1766.

రెండవ భాగమునందు మాత్ర ము తీర్ణులైనవారు

1403 1478 1653 1659 1699 1701.

ఏవోయొక భాగమునందు తీర్ణులై పూర్తిచేసినవారు

1414 1416 1417 1419 1424 1427 to 1429 1432 1435 1438 1444 1447 1449 1451 1452 1457 1466 1468 to 1470 1472 1481 1484 1490 to 1492 1498 1533 1539 1541 1545 1548 1552 1556 1572 to 1574 1576 1577 1596 1598 1599 1601 1603 1605 1606 1627 1629 1631 1639 1644 1646 1648 1663 1665 to 1668 1670 1677 1678 1680 1681 1692 1693 1705 to 1707 1710 1715 1716 1767 1769 1773 1774 1777 1780 1783-A 1788 to 1793 1808.

3 వ గ్రూపు

1 వ తరగతి

1914.

2 వ తరగతి

1817 1818 1829 1836 1838 1844 1871 1873 1894 1901 1923 2143 2144 2172 2260 2265 2285 to 2287 2301 2330 2412 2425 2427 2477 2480 2503 1519 1520 2530 2582 2592 2595 2602 2604 2606 2616 2622 2639 2663 2707 2732 2733 2735 2738 2789 2800 2821 2832 2837 2841 2842 2894 2195 2910.

పరీక్షకంతకు బోయి మొదటిభాగమునందుమాత్ర ము తీర్ణులైనవారు:-

1815 1816 1825 1833 1847 1851 1856 1863 1866 1869 1870 1872 1882 1883 1886 1890 1891 1898 1899 1900 1913 1915 1917 1919 1922 1925 1928 1931 1934 2089 2097 2096 2114 2136 2137 2145 2161 2164 2177 2205 2210 2231 2236 2258 2259 2266 2287 2289 2296 2300 2305 2306 2309 2310 2321 2348 2349 2353 2367 2373 2408 2410 2411 2414 2417 2418 2420 2428 to 2430 2476 2477 2481 2497 2501 2516 2517 2528 2529 2531 2555 2556 2559 2560 2563 2579 258 2596 2615 2621 2629 2633 2635 2659 266 2670 2671 2672 2674 2675 2695 to 2698 272 2705 2713 2716 2720 2722 to 2724 2736 273 2792 2794 to 2796 2798 2819 2822 2833 283 2843 2896 to 2898 2907.

పరీక్షకంతకుబోయి 2 వ భాగమునందు మాత్ర ము తీర్ణులైన

వారు:-

1810 1814 1837 1839 1848 1852 190 1930 1932 2229 2232 2235 2292 2297 230 2312 2332 2350 2364 2399 2405 2499 262 2623 2673 2717 2734 2799 2901.

ఏవోయొక భాగమునందు తీర్ణులై పూర్తిచేసినవారు

1935 1936 1938 to 1944 1947 to 195 1957 1967 1968 1975 1977 1978 1980 to 198 1984 1986 1990 1994 1995 2000 2001 2004 2008 2010 2011 2013 2014 2016 2017 2019 2021 2028 2029 2032 2033 2040 2044 20 2050 2051 2052 2054 2056 2063 2066 20 2069 2071 2074 2077 2079 2081 2082 20 2087 2099 2103 2106 2115 2116 2118 21 2121 to 2127 2132 2146 to 2148 2151 2154 2156 2158 2159 2177 2179 2181 2182 21 2188 2189 2191 2192 2194 2211 2214 22 2219 2225 2228 2240 to 2245 2247 1267 22 to 2271 2273 2275 2277 2282 2283 2315 23 2319 2323 2324 2326 2327 2335 2338 23 2342 2343 2377 to 2379 2383 2384 2386 23 2431 2432 2434 2438 2442 2446 2449 to 24 2454 to 2456 2459 2462 2465 2467 to 24 2473 2474 2482 to 2485 2488 2490 to 24 2495 2505 to 2509 2540 2545 2546 2551 25 to 2577 2588 2589 2598 2610 2641 2632 26 2650 2653 2654 2676 2679 2680 2682 26 2685 2687 fo 2689 2692 2693 2740 2741 27 2245 to 2749 2751 to 2754 2758 to 2760 27 2763 2764 2765 2769 2770 2774 2775 27 2781 2783 2784 2786 2803 2804 2807 to 28 2813 to 2818 2858 to 2860 2863 2865 to 28 2869 to 2871 2875 2876 2880 2881 2884 28 2893 2915 2916 2918 to 2921 2623 2924 29 2230 2931.

అహమదాబాదులో జ్యేష్ఠము త్వరగా తగ్గెను. 144

క నుక్రింద బహిరంగసభలు లాటిలు అయ్యుండుములు గొనిపోని నేపథింపబడెను.

సెంసార్ జమీందారి కుటుంబములలో అఖిరుజా గా|| సర్ సాలమును క్రిష్ణపురాగురు మరణించుటతో అ అంతరించినది. వారు 18 సంవత్సరములు శాసనసభ్యులు. 1 లో సర్ నిరుద్యము నందిరి.

గంజాము ఏజెన్సీ

—శాసనసభ—

గంజాము ఏజెన్సీ ఏజెంటు గెల్లెట్టిగారు ప్రచురించిన, 1926-27 సంవత్సరపు నివేదికను, ఇతర మండలములవారికి గూడ బనికి వచ్చేసంగతులు గలవు. గంజాం ఏజెన్సీకి, బోవులకు మార్గపు ప్రతిబంధకము లేనిదేని గలవు. ప్రతివరుకు ఎంచినగన రోడ్లు గనుపించవు. మోగారు పోవుమార్గము లనలేవు. అడవుల రిజర్వేషను పట్టిన, నవరజాతివారు ఏవగించుచున్నారు. అడవుల సిబ్బందికిని వీరికిని తరుచుగ పోరాటములు జరుగుచుండును. మిలిటరీ రోడ్లు నొకదానిని ద్రాగిమిడియొద్దనుండి మన్యమువరకు నిర్మింప నవసరము గల దని ఏజెంటుగారి తలంపు. మన్యపానము నింది, ఏజెంటుగారు వ్రాసిన సంగతులు చాల ముఖ్యమయినవి. కొండజాతివాండ్లు గానివారిపై సుద్యపాననిషేధమును విధించుటకు ప్రయత్నము జరిగెనట. ఈ ప్రయత్నము కొనసాగుచో, రివిన్యూ రికార్డు, రక్షణాధికారుల సభికముగ నియమింప ఫలపించునని, ఏజెంటుగారు సూచించిరి. రివిన్యూ పై లక్ష్యముంచునంతరకు, మన్యపాననిషేధము కొనసాగినేరదు. మన్యపాన నిషేధప్రయత్నము ఫలమగుచో, భావికర్తవ్యము నాలోచింపనక్కర లేదని, ఏజెంటు వ్రాసెను గాని, యీవిషయమై ఏనమ్మార్పిగ బతులు జరిగెనని నమ్మజాలము. నీల పులలో జరిగినకృష్ణ సభల చురుమండ, మనః సాన్నిధ్య బలి జరుగుచో, గంజాము ఏజెన్సీలోను బయము గలుగకమానదు. ఈ సంగతిని ఏజెంటు హాజరే పిమ్మట వివరించిరి.

ఏజెన్సీ సమావేశముగత ఫిబ్రవరిలో జరిగెను. శాసనసభ ప్రదేశములలో వండుగవర్తములందు త్రాగుట నియమ ప్రకలుపించెదరను వాడుకగలదు. ఏజెంటుగారి కితరవర్తములకన్నను, సంపూర్ణనిషేధమే ఖచ్చితరసాధ్యమని నమ్మక మేర్పడినది. ఒరిస్సాలోను వివరించుచోటుల, మన్యపాననిషేధప్రయత్నము సఫలమగుటచే, గంజాం ఏజెన్సీ కోదులలో హాజరే నివేదికమును కొనసాగునని, గెల్లెట్టిగారు సూచించుచున్నారు. తాని ఏజెన్సీ సమావేశము గారి నిమిషమై సమ్మత మేర్పడలేదు. ఒరిస్సాలోను ప్రదేశములో 1910 సంవత్సరమునందు, నిషేధోన్యము ప్రారంభ మయ్యెనట. అక్కడి లిటికల్ ఏజెంటుగారి యుద్దేశ్యము ప్రకారము, సుకకులు సారాయి త్రాగుట మానివైచెరట. త్రాగుట మతనిధి యందు ఉన్నదెనను వా రెన్నడును రాదనిలేదట. నిషేధప్రయత్నములు సఫలము గాంచునని ననియు, వండుగవర్తములందు ప్రజలు తాగుట లేదనియు, అచ్చటి యధికారులు గెల్లెట్టి

గారికి జెప్పిరి. ఇతరప్రాంతములలో నయినను, తగినకృషి జరుగుచో, ఫలిత మన్యధాజరుగజాలదు. గెల్లెట్టిగారి విషయమై వ్రాయుచు “నానకెసీగో కోదులలో నిర్మింపయత్నము విజయము గాంచు నని ప్రభుత్వమువారికి వాగ్దానముజేయజాలను. తాని నే నొక్కసంగతినిమాత్రము జెప్పెదను. ప్రభుత్వము వారు న స్తీపదవిలో మరికొన్ని సంవత్సరములుంచుచో, నిర్మింపయత్నము జేయుటకు మాత్రము సంసిద్ధముగ నున్నాను”, అని సూచించిరి. అట్టి తరి, నిషేధప్రయత్నముల కవకాశ మిచ్చుట ప్రభుత్వమువారిధర్మ మనుటకు సందియములేదు. అధికారులు సానుభూతిగలవారగుచో, ఎంతవని యయినను, జరుగగలదు.

కోదులు నల్లమందునుగాని, గంజాయినిగాని వాడరట. బల్లిగుడ డివిజనులో గంజాయి అంగడి లేదట. అయినను, ఎక్సైజు ఉద్యోగిగా రొకరు గంజాయి అంగడిని ప్రారంభించునని త్తము కొన్ని సూచనల గావించగ, ఏజెంటుగారు నిరాకరించిరి. గాజులవాడిలోని గంజాయిపావును వీరు మూసి వేయించిరి. సహకారసంఘములు ఏజెన్సీలో సభివృద్ధి జెందలేదు. బల్లిగుడ డివిజనులో తాలూకా ప్రదేశములో క్రయవిక్రయ సహకారసంఘము గలదు గాని, దానిని తమ స్వంతలాభమునిమిత్తము డిప్యూటీ తహశీల్దారుగారు ఏర్పరచి రని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. డిప్యూటీతాహశీల్దారులు శ్రద్ధ నహించు కుండుటచే, ఈ సంఘము నయితము క్షీణింపసాగెను. కొండ జాతిల వారింతవరకు సహకారోద్యమమును చేపట్ట లేదు. ఏజెన్సీలో విద్యచాల కొరవడి యున్నది. ఇతరచోటులలోవలె ప్రారంభవిద్యను నిర్వహించుటకు స్థానికసంఘములుగాని, ఎక్సైజు కేసు నలు కౌన్సిలులుగాని లేకున్నవి. ఇతర ప్రదేశములలో గల సౌకర్యములను ఏజెన్సీలో స్థాపించుటకు తరుణ మాసన్నమయినది. ఏజెన్సీ ప్రదేశములను ఎల్లకాలమును వెనుకబడజేయుట పాడిగాదు. సవర భాష తెలిసిన ఉపాధ్యాయులు అరుదగుటచే, సవర పాఠశాలలను స్థాపించుట కష్టమగుచున్నదట. ఏజెన్సీలో విద్యకై వెచ్చించిన సొమ్ము కొలదిగ మాత్రము హెచ్చెను. ఏజెన్సీలో పంటలుపండుట కవకాశ మధికముగనున్నను, వ్యవసాయ శాఖవారు ఈ ప్రదేశములపట్ల ఉపేక్ష జూపుచున్నటుల, ఏజెన్సీ సమావేశమువారు ప్రభుత్వమువారికి చెలియజేసిరి. పిమ్మట ప్రభుత్వమువారిక డిప్యూటీ జైల్వరును పంపిరట. వీరి పర్యటన మువలన నెట్టిఫలము గలుగునో చూడవలయును. గంజాము ఏజెన్సీ శీతోష్ణస్థితి, పీతభూములలో కన్నను అనుకూలముగనుండును. కొలదిరోజులు మాత్రమే ఎండ కాయును. లోయలలో ఏరులు ప్రవహించుచుండును. పరిశుభ్రముగ నీరు పుష్కలముగ లభించును. కలరాగాని, స్ఫోటకముగాని ప్రజలను బాధింపవు. అంతకు పూర్వము సుఖసంకటములు లేకున్నను, బల్లిగుడలో రిజర్వు పోలీసును నెలకొల్పినపిమ్మట వ్యాపించె నని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. తాని, మిగిలిన ఏజెన్సీలోవలె నిక్కడను మన్యజ్వరము తీవ్రరూపము దాల్చియున్నది. ఏజెన్సీకంతకును సంబంధించిన యీ ప్రశ్న గూర్చి ప్రభుత్వమువారు తగు చర్యల దీసికొనెనట.

గనుపించదు. వెనుకటికన్న వైద్యసహాయ మభివృద్ధి గాంచెనని, నివేదిక చెలుపుచున్నదిగాని, అయ్యది ఏమూలకును సాపేక్షము. ప్రతిగ్రామమునందును ఒక్కవైద్యశాలకెక్కుక యుండవలెనని, ఏజెంటుగారు సూచించుచున్నారు. ఇప్పుడున్న వైద్యప్రతిష్ఠాపనలలో నయినను, వండుల నల్లయి చాల కొరవడి యున్నదని, జిల్లా మెడికలు ఆఫీసరుగారు కనుగొనిరి. ఇకవది సంవత్సరముల క్రింద ఎంత నల్లయి యుండెనో ఇప్పటికిని అంతియేగలదట. మలేరియా నుండి తప్పించుకొనుటకు మోసెస్ అను నొక యుద్యోగి, రాత్రిళ్లు ఇంటిలో పొగజెట్టి, దోమ తెరలక్రింద పడుకొనెడివారట. విశాఖపట్టణం ఏజెంటుగారు, కిరసనాయిలు లేవనము తగిన రక్షణ యని చెప్పిరి. ఉద్యోగు లిట్టిప్రతిక్రియల నవలంబించుటకు వీలయినను, సామాన్యప్రజల కిది సాధ్యపడదు. గంజాము ఏజెంటుగారివలె వీరు ఒంటినింప దుస్తుల ధరించి చెలువలకు బోజాలరు. అందుచే మన్యజ్వరకారణములను నివారించుటకు ప్రయత్నము జేసినగాని, ప్రయోజనముండదు. గంజాము ఏజెన్సీ నుండి అస్సాంకు వలన పోవుచున్న ప్రజలసంఖ్య నృద్ధియగుచున్నది. ఇంతకు పూర్వపువత్సరమున 2710 మంది కూలీలు వలసపోగ, నివేదనసంవత్సరమునందు 6944 మంది వలసపోయిరి. వీరిలో చాలవరకు సనరజాతివారే. తమ జన్మస్థలములో జీవనము జరుగని వారికి, అస్సాంకు బోవుట మంచిదేయని, గంజాము ఏజెంటుగారు భావించుచున్నారు. తాని, విశాఖపట్టణం ఏజెంటుగారు రటుల భావించుటలేదు. కూలీలు దొరకక, ఏజెన్సీయభివృద్ధి కాటంకము గలుగుచున్నదని, వీరు సూచించియుండిరి. గంజాం ఏజెన్సీలో మరియొకభాగమునుగూడ బరంపురం సెషన్సు జడ్జిగారి అధికారముక్రిందకు దీసికొని రావలయునని, గెల్లెట్టిగారు కోరుచున్నారు. ఏజెంటుగారికి కేసులను విచారించుటకు తీరిక లేకుండుటయగాక, పోలీసువారిపై అధికారము గల యుద్యోగి నే కేసులను విచారించుటకుగూడ నియమించుట, న్యాయ సూత్రములకు విరుద్ధమని, గెల్లెట్టిగారి తలంపు, ఏలన, ఏజెంటుగారి మనము, ముద్దులులను శిక్షించుటకే కుతూహలము జూపుచుగాని, నిష్పక్షపాతముగ విచారించుటకు ప్రోద్బలపరుపదు. గెల్లెట్టిగారి యూహ న్యాయమయిన దనుటకు సందియములేదు. గంజాం ఏజెన్సీయందే గాక, అన్ని మండలములలోను కార్యనిర్వాహకశాఖను న్యాయశాఖనుండి ఎంతవరకు విడదీసిన సంతకేలు. పబ్లిక్ వర్క్సు శాఖను మంజూరుజేయవలయు ననియు, బర్లంపురం సెషన్సు జడ్జికి సినిలు క్రిమినలుకేసుల విచారణను దప్పింపవలయు ననియు, ఉపాధ్యాయులకు ఇండ్ల నొసగవలయు ననియు, పబ్లిక్ మెడికల్ తాలూకాయందలి, ఏజెన్సీని పీతభూమినుండి వేరుజేయవలయు ననియు, ఏజెంటుగారు ముఖ్యముగ గోరుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి విమర్శనము లేకబోవుటచే, వారి యభిప్రాయ మేమియో తెలియలేదు. ఏజెన్సీని చక్కబరచుచో, పంట లభికముగ బండుటకును, ఖనిజసమృద్ధి విస్తరించుటకును, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంపద యభివృద్ధి గాంచుటకును, ఎంతేని వీలు గలుగును. రామగిరి ఉద్యోగి రి కే మైగ బాడో జెబోయను నొకకొండ గలదనియు, అది గంజాము

జిల్లాకే గాక ఆంధ్రదేశమున కంతకును ఆరోగ్య స్థానముగ నుండుననియు, నాల్గువేల నాల్గువందల అడుగుల ఎత్తునుగలదు. దానిపై నొకటిగానూ కట్టబడననియు, శీతోష్ణస్థితి మిక్కిలి అనుకూలముగ నుండుననియు, గెల్లెటిగానూ వ్రాసిరి. గంజాంన జెప్పిని బాగుచేయుచో, లాభ మొందెని గలుగ గలదు. కాని, ఏజెన్సీ పరిపాలనము ప్రత్యేకముగ నుండి ప్రజలహక్కులు సంఘటితముగ నుండునంతవరకు, అభివృద్ధికి మార్గ ముండవలదు.

మదరాసు శాసనసభ

మదరాసు శాసనసభ శేషటిదినమున నమా వేశముగను. శేషటిదినమున, ప్రభుత్వసభ్యులు సభ మొంటికి గ్రాంటులను గోరెదరు. ఎక్కువగాను, డి. బి. ఆరోగ్యస్వామి మొదలగునగు గోరెన గ్రాంటుకు, ప్రజాప్రతినిధులు సంపాదించిన వరణలు గలవు. మద్యపాననిషేధముగూర్చి చర్చను పురి గొల్పుటయే, సవరణల ముఖ్యోద్దేశము. మద్యపాన నిషేధమున, ప్రారంభించి, రాష్ట్రకర్షణముల తగ్గు దలనుండి, విమన్యనప్రమును భర్తీ చేయవలయు నని, కోటిరెడ్డిగారు చేసెడిసూచన చాలముఖ్య మయినది. మైనరుఇరిగేషను వర్కులక్రింద గా॥ మార్పుబాంకుగారు 68000 రూపాయలగ్రాంటును కోరెదరు. వివిధమండలప్రతినిధులు, తమమండల ముల ఇరిగేషనువర్కుల యభివృద్ధిగూరించి, ముచ్చ టించుటకుగాను సవరణ సూచించెదరు. గా॥ కాంపుబెలుగారు నల్లమండ ప్రాంతము నిమిత్తము క్రితకులగ్రాంటును గోరెదరు. హరినర్సోత్తమరావు గారు తుంగభద్ర ప్రాంతము గూర్చియు, కూవమా నదినిగూర్చియు, చర్చించుటకుగాను సవరణలను ప్రతిపాదించెదరు. న్యాయశాఖక్రింద గా॥ కాంపు బెలుగారు గోరెడి 1200 రూపాయలగ్రాంటు సంద ర్భమున, హైకోర్టు ఖర్చుగూర్చియు, యన్. యస్. రామస్వామి అయ్యంగారి ఆర్థేయగూర్చియు, కోయి లకుంట్ల కాల్పులగూర్చియు, చర్చింప బ్రయత్నిం చెదరు. వైద్యశాఖక్రింద డి. బి. ఆరోగ్యస్వామి గారు 6300 రూపాయల గ్రాంటును గోరెటకు కారణము, ప్రాచ్యవైద్య సమావేశమునకు ఎక్కు డు ధనసహాయము జేయుటయును సిద్ధవైద్యగ్రంథ ములను తయారుజేయుటయునని తెలియుచున్నది. ఈసందర్భమున గౌరవ అసిస్టెంటు సర్జనులు, గ్రామ వైద్యసహాయము, ఆయుర్వేద వైద్యముల గూర్చి చర్చ జరుగగలదు. లేబరుశాఖకై ఖానుఉస్మాన్ సాహెబుగారు కోరిన 60000 రూపాయల గ్రాంటు క్రిందగూర్చికు సిద్ధినిగూర్చి విచారించ గోరుటకు హరినర్సోత్తమరావుగా రొకసవరణ సూచించె దు. కాకినాడలో హాస్పిటలు భవనమును కట్టించ వలె నని, చావలి రామసోమయాజులుగా రొక సవరణను ప్రతిపాదించెదరు. మొత్తముమీద ముప్ప డిగ్రాంటులు ప్రతిపాదించబడును. రాష్ట్రకర్షణముల విమడలవలన, రాజధానికి ఎంచదగినమేలు గలుగు ననునమ్మక మింతవరకు గలుగలేదు.

పాలకొల్లు మ్యునిసిపలుసంఘము : అధ్యక్షుడవది పాలకొల్లు మ్యునిసిపలుసంఘమును నిర్మించి ఎనిమిది సంవత్సరము లయినను, ఇంతవరకు అధ్య ష్టు నెన్నికొను అధికారమును బడయకపోవుట

శోచనీయము. మ్యునిసిపలుసంఘము విద్యాధికుల తో నిండియున్నది. ఎన్నికహక్కు నొసగవలయు నని, మ్యునిసిపలు సంఘమువారు. పాలకొల్లు ప్రజలును మూడుసంవత్సరముల నుండియు, ఆందో శన నలుపుచున్నారు. కడచిన నెలలో, ఎన్నికహ క్కు నొసగగోరుచు, మ్యునిసిపలు సంఘమువారు తీర్మానము గావించియుండిరి. పాలకొల్లు మ్యునిసి పలు సంఘమునకు పిమ్మట నిర్మింపబడిన చీరాల మున్నగు మ్యునిసిపలు సంఘములకు అధ్యక్షు నెన్నికొనుహక్కు నిచ్చియుండగ, ఈసంఘమునకు హక్కునీయకుండుటకు కారణము గనుపించదు. జోసీ, నామినేషను ఏర్పాటుయినను ప్రజలకు లాభ ము గలిగించినా యని, అదియు గనుపించదు మ్యునిసిపలిటీ కక్షలకును వివాదములకును స్థాన మై, అభివృద్ధి స్తంభించియున్నది. ఈనెలతో నామి నేషను చైర్మనుడవది ముగియగలదు. నవంబరు ఒకటవ తేదీనుండియు, పాలకొల్లు మ్యునిసిపాలిటీకి ఎన్నికహక్కు నొసగవలయునని, మ్యునిసిపలుకొన్ని లరులుచు, పాలకొల్లు పౌరులును ప్రధానమంత్రి గారికి విన్నపముల నంపియుండిరి. నామినేషను పద్ధ తి మంచిది గాదని వ్రాసియుండిన ప్రధానమంత్రి గారు పాలకొల్లుపౌరుల న్యాయమును కోర్కెను నఫలపరచి, తమవిశ్వాసమును ఆచరణలో జెట్టుట ధర్మము.

మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ

ఆంధ్రప్రముఖు లొక రిటుల వ్రాయుచున్నా రు: “మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యు లగు సర్ సి. వి. రామస్వామి అయ్యంగారి పదవి త్వరలో ముగియ నున్నదని తెలియుచున్నది. ఈ పదవికి, తమిళప్రముఖులు పలువురు ప్రయత్నించు చున్నటులగూడ తెలియుచున్నది. ఈ పదవిని నిర్వహించుటకు మొదట నియమింపబడిన భారతీయులు, కీర్తిశేషులగు బొబ్బిలిమహారాజుగారు రని ఎల్లరెగిన విషయమే. వీరు జీతము బుచ్చుకొనక, తమ పద విని సమర్థతతో నిర్వహించిరి. కాని, కొలదికాల ములోనే వారు తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చుట తటస్థించెను. పిమ్మట నాంధ్రుల నెవరిని ఇంత వరకు నియమించియుండలేదు. కొంతకాలముక్రిం దట డి. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులు గారిని నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయ త్నింపగ, జస్టిసుపక్షమువారి ఆందోళనమువలన నది సమకూరలేదని వెల్లడియయ్యెను. కీ. శే. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు రాసమయమున నియమితు లయిరి. ఈమారయినను ఆంధ్రప్రముఖులలో నొక రిని కార్యనిర్వాహకసభ్యునిగ నియమించుట భావ్య ముగనుండును. ఆంధ్రులలో నర్దులగువారు లేరని ఎంచుట కేమాత్రము విలులేదు. ఆంధ్రులను ప్రత్యే కముగ నిరాదరించి రను నూహ కవకాశము లేకుండజేయుట ప్రభుత్వధర్మ మని, నా యభిప్రాయము.”

అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారి విజయము

బెడవాడ మ్యునిసిపలు చైర్మనుగ అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు కడచిన మ్యునిసిపలు ఎన్నికలో విజయము గాంచినందులకు, వారి నభి నందించెదము. ఎన్నిక ముగిసినపిమ్మట, బ్యాలిటు పెట్టెలను తెరవకుండజేసి ఎన్నికను రద్దుజేయుచు

టకు ప్రతిపక్షు లెన్నిప్రయత్నముల చేసినను నవి సఫలము గాంచలేదు. మొన్నటిదిన మయినను నయకల్వగుగారు పెట్టెలను తెరచుటకు విలులేకు డ, ఇంజక్షనుదావా చాఖలుచేయబడెను. తుద కదిఖర్చులతో కొట్టివేయబడెను. దీనిమూలమున సాయంకాలమునకుగాని పెట్టెలను తెరవనీలులేక బోయెను. అప్పటి కయినను తాళము చెవిని నయకల్వగుగారికి బంపకపోవుట చే వారు పెట్టెతాళమును పగులగొట్టిపవలసినచ్చెను. ఇట్టి యిబ్బందులనేకములకు లోనయినను ప్రజలప్రేమను మాత్రము కాళేశ్వర రావు గారు రధికముగ చూరగొనిరి, ఫలితములు దెలిపెను. కాళేశ్వర రావుగారు తమ నావరించినకష్టములను. పాటింపక యింతకుముందువలెనే పొందెనగు ప్రకటనో నిర్వహించెదరని నలచెదరు. కాళేశ్వరరావుగారిపై ప్రజలకు గల ప్రేమ ప్రతిపక్షుల ద్వేషిత్వముల బృండులమూలమున మరింత యుతీతమొంది పంతులు గారికి రిని విస్తరింపజేయునని నమ్మెదము.

“అసహాయోద్యమము దేశమునకు మహాపకృతిగావించెను”

గా॥ పటేలుగారు పూనావాస్తవ్యుల కొనంగిన సందేశము

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గోరు తి నమట పూనా, జులై 15:—గా॥ వి. జి. పటేలుగారు పూ నా నగరమున కడచెంచినపుడు పురపాలకసంఘమువారు పాదులను సూక్ష్మపత్రముల పంపించిరి. సమయము ఒక నోట చూపాడును తాను భారత శాసనసభ్యులగుటకు న్నందువలన తమ ధర్మమును నిర్వహించుట ప్రజలు తలం చినచో ఆ. భా. కాంగ్రెసుసంఘమునందు తనసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసంగ సంసిద్ధుడగు నున్నానని పత్రికాపురు సభ్యు లెక్కు రాకునకు కన్పరచిరి.

సహాయనిరాకరణము
పూనాయందలి గుజరాతీయులు పటేలుగారికి రిసప్పు చిన సన్మానపత్రమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు తామింకను ప్రజాసేవను చేయుజాలియున్నందులకు సంతసమును ప్రకటించి రి అసహాయోద్యమము గుజరాతు దేశమునకు మహాపకృతి గా వించెను. ఇతర రాష్ట్రములు గుజరాతు దేశమును ఆదర్శముగ గైకొని లాభముల బడయుగాత మని ఆశించిరి.

బూటకనంసంస్కరణములు—నిరధికారపుంతులు
పటేలుగారు పురపాలకసంఘమువారు పంపించిన సన్మానపత్రమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు భారతదేశమందు సం స్కరణాభివృద్ధికి స్థానిక సంఘములలో ధనాభావమే ప్రతిబంధకమని నుడిచిరి. సంస్కరణముల యసంతోషము ప్రభుత్వోద్యోగులపై నెక్కువధనము ఖర్చు చేయబడుచున్నది. స్థానిక సంఘములకు ధనము అత్యల్పముగ మిగులుచున్నది. స్థానిక సంఘమునందు నిష్కలుషితమున పరిపాలన జరిగినగాని అభివృద్ధికి అవకాశములేదు. మంత్రులు నామమాత్రముగాని నిజమున అది కారము గలవారు కాదు. వారి హస్తగతము ప్రజామతశాఖ లను అభివృద్ధిపరచుటకు చాలినంతధనము లేదు. ప్రజలెక్కు కొనిన ప్రతినిధులకే యాధనముతన ఖర్చుజేయుటకు సర్వ యాధికారము నొసంగుటయే తప్ప గత్యంతము లేదు. దేశము నందు వచ్చు ఆదాయమును సక్రమముగ నెచ్చించిచో అవశ్య కములకు చాలియుండును.

నిషేధ సమస్య
మద్యనిషేధ సమస్యనుగూర్చి మాట్లాడుచు సంపూర్ణ నిషేధము ఆమెరికాదేశమునకుంటే భారతదేశమందు ప్రయ త్నించిన నెక్కుడు ఫలితము కల్గునని తెలిపిరి. ఈ విషయ ములో మంత్రులు నిస్సహాయులై యున్నారు. మద్యనిషేధము ను నిర్బంధ ప్రాథమికవిద్యార్థిధానమును దేశమునందు ప్రవేశ పెట్టి ప్రయత్నించి చూచిన పది సంవత్సరములలో దేశప్రజా యందు ఎంతయో మార్పు కలుగగలదని విశ్వసింపిరి.

విదేశవార్తలు

నృప్తికి ప్రతిస్పత్తి

మెకానికలు మ్యూజ్-అత్యధునకార్యము

విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీవారి విజయము

నిర్జీవప్రతిమలు మనుష్యునివలె ప్రత్యేకముతో నివేదించుట

న్యూయార్క్, అక్టో 15:—నిర్జీవప్రతిమలకు ప్రాణ ప్రతిమను విద్యుచ్ఛక్తి ద్వారా పోసి మనుష్యునివలెనే పని చేయించుటకు చాలకాలమునుండి కఠిన శ్రమగాదు ప్రయత్నించుచున్నారు. వారియధిష్టము త్వరలో నెరవేర నున్నదన వచ్చును.

వెస్టింగ్ హౌస్ విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీవారి విద్యుచ్ఛక్తితో ఒకబొమ్మను మనుష్యునివలె తయారుచేసి క్లియర్ వ్యక్తిగతముగా అడిగిన ప్రశ్నలకు నిజమానపునవలెనే ప్రత్యక్షమిచ్చుటలను చేప్పినపనిని చేయుటలను ఏర్పాటుచేసిరి.

ఇట్లు తయారుచేసిన మనుష్యులలో 'ఒకడు' తలపుతీయుము' అనేపరికి తలపుతెరచెను. ఇంకొక 'ననిషి' దీపములను వెలిగించెను. విద్యుచ్ఛక్తిచే నడవబడుపంకాను వేసెను. అక్వీషకజ్యోతిమీద పనిచేసెను. ఫలానా గర్భస్థుల ఫలానా అని తెలుపు ల్యాంపును (దీపము) వెలిగించెను. తుడుముట ప్రారంభించెను. అట్టి విపుడు మూడు తరుగుగనన్నవి. అపుడే ఈదశలను జేయుచున్నవి. వాషింగ్టన్ నీటిపల్లయ జలాశయములకు కనిపెట్టి నీరు స్పృశగాకాకండ జేయుటయే నీటి ప్రధాన కార్యాలయమునండి ఎంతవీరున్నదని టెలిఫోను చేయగానే ఇన్ని అడుగుల నీరున్నదని చెప్పవలెను. జలాశయముగా నీటి ఎత్తునుబట్టి ఈయంత్రము పనిచేయును. టెలిఫోను ద్వారా గానానే యంత్రము పట్టాడును. నీటి ఎత్తునుబట్టి కొన్ని పర్యాయములు మాట్లాడును.

న్యూజిలండు ప్రభుత్వము

ప్రైవురైటింగు ఆర్డరులు

బ్రిటిషు కంపెనీలకే ఇచ్చుట

రంగున్, అక్టోబరు 14:—నిరుద్యోగ సంవత్సరము తమకు. కావలసిన ప్రైవురైటింగు యంత్రములన్నిటిని బ్రిటిషు కంపెనీలనుండియే న్యూజిలండు ప్రభుత్వమువారు కొనిరి. 8000 యంత్రములు దీసిరి.

పలనెయినులో క్రొత్తనాణెములు

రంగున్, అక్టోబరు 14:—పలనెయినులో క్రొత్తనాణెములు వచ్చేనెలారంభమునండి అమలులోకి వచ్చును. పాను విధానముమీదనే ఏర్పడినది.

25000 మెళ్లపయనము

సోమవారము ప్రారంభమగుట

రంగున్, అక్టోబరు 14:—దుర్గపావ్యకేములో సంచారముసంబంధము: బయలుదేరిన రాయలువై మునికడములో నలుగురు శేటి యువయము ఫెర్టిక్విట్ నుండి బయలుదేరిరి. అచ్చటనుండి సంచారమును ప్రారంభించెను.

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ

ఇంకను స్విట్జర్లండులోనే యున్నారు

లండన్, అక్టోబరు 13:—ఇంకను స్విట్జర్లండులోనే మోతీలాలు నెహ్రూగారు సంచారముసంబంధమున్నారు. లండనుకు అక్టోబరు 25 తేదీకి బోవు ననుకొనుచున్నారు.

రాబోవు ఎన్నికలు: 500 లిబరలు అభ్యర్థులు

రంగున్, అక్టో 13:—లిబరలు పార్టీ కార్యకర్తలు 500 మందిని సామ్యులుగా రాబోవు ఎన్నికలకు పంపింపుదురు. 500 ప్రజలనుతో సంబంధము లేకుండ బాంబేనొచ్చిరి.

ఆల్బేనియామంత్రిని కార్చి చంపుట

విద్యార్థినేరము

ప్రేగు, అక్టో 15:—బెల్గ్రేడులో నున్న ఆల్బేనియా మంత్రియగు సి. జే. గారిని ఒకయువకుడు కార్చి చంపెను. హోటెలులో కార్చెను ఇదనే ఆమంత్రి నివసించినది. ఆస్పత్రికి బోవుమార్గములో ఇతడు చనిపోయెను. హంతకుడు విద్యార్థి. జరివిచూడు చేత అనుచు భారమును 20 సంవత్సరములు. ఎత్తే కొకాపురమును ఆల్బేనియాను జాగో స్థానికుల కిచ్చినారు. కీమత్తి కోడలుచే చంపబడినట్లు.

ఇంగ్లీషుచానలు ఈత - ఇంకొక ప్రీవిజయము

రంగున్, అక్టో 14:—పెన్సిల్వేనియాలో ఇవి గిల్లగారు నిన్న ఇంగ్లీషుచానలుచూడటెను. నిన్నయువయమున కేపు గ్రీసివిజనుండి బయలుదేరెను. దోవను అగ్రరాత్రిజేరెను. నీటిలో 15 గంటల 9 నిమిషములుండెను. ఇది ఆమె ప్రథమ ప్రయత్నము. జయప్రథముగానందెను. ఈవారములో ముగ్గురు ఆడవాండ్లు ఈదిరి. ఈమె చూడబడి.

సోవియటు రిపబ్లికు

వైకాపుగారి యువన్యాసము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లెన్ గ్రాడ్, అక్టో 16:—సోవియటు రిపబ్లికు కేంద్ర కార్యనిర్వాహకసర్గ సభలో వైకాపుగారిట్లు ఉపన్యసించిరి.

సోవియటు ప్రభుత్వము దౌర్బల్యముగా నున్నపుడు సామాజ్యకాంక్షగల దేశములన్నిటిని దబ్బిచ్చి తమవత్తును జేసికొన ప్రయత్నించెను. కాలుచేయసూడదీసికొనటకు. కాని ఇప్పుడు దౌర్బల్యముపోయి బలముగ ఏర్పడినది. అందుచే ఇక మీగలు జినినా, హేనుగో ఇచ్చినదన్నట్లు ఏమియు ఇవ్వదలచుకొనలేదు. మనకు సత్తువేర్పడినది. పెట్టుబడిదేశముల మీద తక్కువగా ఆధారపడవచ్చును. కొంచెమే వారి వచ్చెదము. కొన్ని పెట్టుబడిదేశపుప్రభుత్వములు సోవియటులపై సాయుధులై పోరుటకు ప్రయత్నించెదరు. కాని అట్లుచేసినను ఇతరదేశములో సాంఘికవిప్లవము శీఘ్రముగ ప్రారంభమగును.

వీధి అల్లరులు

విచారణసంఘము

లండన్, అక్టోబరు 15:—వీధులలో అల్లరిచేసినందులకు శిక్షితులైనవారు అపిలుచేసి నెగులచే ఈ విషయమై విచారించుటకు ఒకసంఘమును నియమించిరి. కాననములను సవరణ జేసెదరు.

జర్మన్ అట్లాంటిక్ వైమానికులు హార్టలో శేవులో దిగిరి నురక్షితముగ.

సార్వేనాక ఇంకొక నాకతో డీకొని. 15 వ తేదీని మునిగిపోయెను.

జలించియామోటారు ప్రదర్శనము

మంచి అమృతము

రంగున్, అక్టోబరు 14:—గుంపులగవచ్చి ప్రదర్శనమును జూచుచున్నారు నేడు. 12000 వచ్చిరి. మోటారులో రాని వా:సంఖ్య స్వయముగనన్నదట. వీరు కొనకొనుటకువచ్చి శేమా యనుకొనుచున్నారు. బ్రిటిషువర్తకులపని చాలబాగా యున్నదట. అమృతము విస్తారముగా నుండుటచే ఫ్యాక్టరీలను పెంచవలసియందుగలట. అమెరికనుబండ్ల స్థానమును రిలండరులబండ్లు ఆక్రమించుకొన్నవట.

అబోర్గుకు అమెరికాకు జర్మను నాకావిమానము (డి. ఎ. 220) లిచ్చుకనుండి బయలుదేరెను.

జి.వి.మానియే టెన్సిలో (బెల్జియే భౌగోళ్యర్థము, నిల్వ: చూడండి.

బ్రిటిషు బ్రాడ్ కాస్టింగు కార్పొరేషను

సిడ్నీ నుండి మాటలను వినుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

రంగున్, అక్టో 16:—సిడ్నీ నుండి మాట్లాడినమాటలు బ్రిటిషు బ్రాడ్ కాస్టింగు కార్పొరేషనువారికి స్పష్టముగ వినిపించెనట. మాటలు (ఉపన్యాసము) స్పష్టముగ బ్రిటను అంతట వినిపించెనట. వాతావరణము ననుకూలముగ నుండెను. అయినను అభ్యంతరము లేకుండెను.

న్యూ సాత్వేల్సు ఎన్నికలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

సిడ్నీ, అక్టో 16:—జాతీయవాదులు కంట్రీపక్షము వారు కలిసి కార్మికపక్షముకంటే 6 గు రెక్కువగా నున్నారట.

ప్యారిస్ సోవియటు రాయబారి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ప్యారిస్, అక్టో 16:—రాకో విస్కి-గారు రహస్యముగా రెల్లెను పోయిరట.

చీనావార్తలు

ఉత్తర చీనానేనలు కాలినను బట్టుకొనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పికింగు, అక్టో 16:—ఉత్తర చీనానేనలు కాలినను మరల బట్టుకొనెనని తెలియుచున్నది. ఇటీవలనే వీరు మ్యాన్చి నేనలచే ఇబ్బటునుండి తరచు బడిరట.

జర్మన్ బొగ్గుగనులు

కూలీలనమ్మె

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

బెర్లిన్, అక్టో 16:—సెంట్రలు జర్మనీలో బొగ్గు గనుల పనివాండ్లు 80 వేలమంది వేతనములవిషయమై సమ్మె గట్టెదరట. సమ్మె కొంతకాలము సాగుచో బెర్లినులోను సెంట్రలు జర్మనీలోను విద్యుచ్ఛక్తి భంగముగల్గును.

కోటిశ్వరుని కూతురు-రహస్య

వివాహము

తండ్రితో చెప్పకనే పెండ్లియాడుట

మామ దంపతులను తమించుట

న్యూయార్క్, అక్టోబరు 14:—సిడ్నీ కోల్లేబు అనువాడు. సబ్బుబిళ్లల వ్యాపారము చేయువాడు. కోటిశ్వరుడు. తనతో చెప్పకుండగనే కూతురు పెండ్లియాడెనని విని మిన్నకుండెను. అతడు అట్లుని కూతురును తమించి ఇద్దరిని ఇంట్లోనే పెట్టుకొనెను.

సౌతెండు ఉపయోగింకల

విషయమై, మెస్టర్ ప్రభునికొడుకు గా|| మగ్నాగలం కేష్టకగారిని పేర్కొనిరి. ఈకేష్టప్రభుకంటే ఎక్కువ అవకాశమాయనకే గలదనుచున్నారు.

ప్రేజిలు ప్రభుత్వమునను బ్రిటిషువారివంతు అనుకొన్నదానికంటే ఎక్కువ వనూతెసది.

కేంబ్రిడ్జిలో అందరు గ్రాడ్యుయేటు (ఏ. ఫి. తరగతి) తరగతిలో యున్న విలియం చార్లస్ డేవ్నెగారు నడుచుచు పని పోయెను. తండ్రికి తనభారము లేకుండజేయుటకు నార్వేజి నుండి త్రొక్కడుబండిమీద కేంబ్రిడ్జికివచ్చెను. అధినివేళల్ల నివిభాగిని ఉద్యోగమునకు పోటీపల్పుచుండెను.

అదినివేశములు పశుచికిత్స శాఖ

యభివృద్ధిజేయు ప్రయత్నములు

గుగ్గి, ఆక్టోబరు 14:—అదినివేశములందు పనిచేయు పశుచికిత్సయందు పనిచేయు వైద్యులు ఎక్కువ పనులతో పనిచేయుటకు ఒక విచారణసంఘమును నియమించిరి. పరిశోధన, వివేకము, పనిలో కేర్వణములు, ఉద్యోగ నియమములు, ఆవసరమున సంస్థలను వెలకొల్పుట పనులకిత్య వైద్యాధికారుల నుతిరిలేదు. జేయుట మున్నగు విషయములను గూర్చి ఆలోచించెదరట. స్వపరిపాలనములేని సామంతరాజ్యములలో వ్యవసాయ ప్రకృత్య శాస్త్ర పరిశోధనశాఖను నియమించుటను ఏర్పాటు చేయుచున్నారట. వాటికిని పశుచికిత్స శాఖను సచిబంధముండునట.

ఆమెరికను గరల్ విమానము

కాలియున్న ఇంజనూరియర్ పెట్రోలబడి అంటుకొనట చే విమానము తగులదీసెదట. వియమానికరాలు నిరపాయముగ బయటబడినది. ఆమెరికనుల పరమానంద భరిత్యులైరి తలదండ్రుల సంతోషమునకు మేరలేదు. ఈవియమానికరాలు రత్ ఎల్లరుకన్య ఏజ్లోర్నల్ దిగును.

బ్రెజిలు వైమానిక పయనము

కర్తకా క్లాస్సెస్, లెప్టి నెంటు లెఫ్టినెంట్ నేడు బయలుదేరి పరాసరి బ్రెజిలులోనున్న నేటూను పోర్టుకేగెదరట. ఆచట నుండి రమేడి, జినీర్, బూనెస్ రుగుకు పోయెదరు. వారు నేటూలుపోర్టు 15 తేదీకి తేరిరి.

సకలత్వరాగారి ప్యాస్పోర్టు నిషేధమును తొలగించుటకు ఇండియాలో సకలత్వాలాగారికి స్వాగతము లాసగిన మునిసిపాలిటీలు పార్టీ సంఘమువారు తమ యసమృత్తిని చెబుపుచు సభలను జరుపవలెననియు నిషేధమును తొలగించవలెనని గోరవలెననియు తీర్మానమును గావించి బ్రిటిషు పార్లమెంటు కార్మికపక్షమువారికి బంపిన లాభముంచుననియు లండను నుండి ఈస్తువెట్టు సర్కిలు ఇండియను సేవనలు ఏజెన్సీ వారు కలిసి ప్రకటించిరి. ఇండియా ఇంగ్లండులో ఆందోళనముఃపక జరుగవలెనని ఆధునికముగా వ్రాయుచున్నారు. భారతీయులకు:

ఇండియాలో నూలుదిగుమతులు

ఎక్కువ పన్ను

టోక్యో, సెప్టెంబరు 12:—ఇండియాకు దిగుమతియగు నూలుపై ఎక్కువపన్నును విధించుటకు భారతసామ్రాజ్య సభనా రంగీకరించిన వార్తను జపానులో తెలిసినది. కలవరము ఏమియులేదు. జపాను ఓడకు పరిశ్రమలో అతివాదులు ఇండియాపై ప్రతికూల నవలంబించెదమని చెదరించుచున్నారు. అట్లుజేసిన ఇండియాప్రభుత్వమువారు లొంగెదరని వీరి యభిప్రాయము. చెదరించినంతమాత్రాన ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బోలెడెదరని తలంచుచున్నారు.

ఇండియాకు తాను ఎగుమతిజేయు సరుకులకంటె మూడు రెట్లు ఇండియానుండి దిగుమతులను గావించుటచే ఇట్లు చెదరించిన ఇండియాపక్షము విస్తారము పడిపోవుననియు, అందుచే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కష్టభోవుటకు ఇష్టపడరనియు జపానువాదము. త్వరలోనే దిగుమతియగు నూలుమీదనే గాక దిగుమతియగు నూలువస్త్రములమీద గూడ ఇండియాపన్నును విధించుటకు కేధముగనున్నది. ఇది జపాను ఓడకుపరిశ్రమను చాలాతొందరను కలుగజేయును. మన లాభమును పోషించుకొనుటకు మనము గూడ ఒక ఎత్తు నెత్తవలెనని జపాను ప్రయత్నించుచున్నది. దీనికి ప్రతికూలగా ఇండియానుండియు దిగుమతులపై జపానుగూడ ఎక్కువపన్నులను విధించవలెననుచున్నారు. కాని భారతీయులకది చెబ్బిగాయున్నను మనకే అధికకష్టముగ పరిమించుననుచున్నారు. భారతీయులకంటె తమచిక్కులే మరొకకష్టముగనునని జపానువా రనుచున్నారు. తక్కువ ఖరీదుతో తమసరకులను తయారుచేయుటకు సాధనసంపద జపానుకు లేనందున ఇండియానుండి ముడివస్తువును చెప్పించుకొనక తప్పదు. అంతర్జాతీయ మార్కెటులందు నష్టము రాకుండుటకు ఇట్లు జేయవలెను. అందుచే నుంకములను భారతదేశపు దిగుమతులపై విధించు తలంపును మానుకొనటమో లేక అవసరమని తోచిన కవీపక్షుగ పోషించుటమో జరుగవలెననియు మరల ఇండియా దిగుమతులపై పన్నును హెచ్చించుట లేవని జపానులో యభిప్రాయపడుచున్నారు.

రాజప్రతినిధి నాయకులతో సంప్రతింపనుండుట

రాయలుకమిషను విషయమై త్వరలో

ప్రకటన గావించబడును

సిక్కి, ఆక్టోబరు 17:—రాజప్రతినిధిగారు తమ పర్యటన కార్యక్రమము మార్పుకొని హతాత్తుగ సిక్కికు వచ్చుటచే యెన్నియో వదంతులువచ్చుచున్నవి. రాయలుకమిషను విషయమై యొక ప్రకటనగావించ నుద్దేశించి ఇర్వినుప్రభువుగారు సిక్కికు వచ్చిరిని కొంద రభిప్రాయపడుచున్నారు. సాంఘికసమస్యలను పరిష్కరింప నాయకులతో సంప్రదింపుటకు వీరు సిక్కికు వచ్చిరిని మరికొంద రనుకొనుచున్నారు. రాయలుకమిషను కార్యక్రమము త్వరలో ప్రకటింపబడుననియు, కమిషనుకు లెవరుల పక్షమునకు చేరిన ప్రముఖుడొకడు ఆధ్యక్షుడుగ నుండుననియు బలముగ వదంతులుగలవు. (ఆ.పె)

వాతావరణ సీత

1927 నం॥ ఆక్టోబరునెల 17-వతేది సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	గత 24 గంటలలో సగటు	జూలై నెల 1-వ తేదీ నుండి వర్షము	జూలై నెల 1-వ తేదీ నుండి సగటు
గోదావరి	88.5	74.6	...	4.68	0.49
కృష్ణా	88.7	79.0	...	1.36	2.60
కాకినాడ	92.5	75.7	0.28	2.59	1.21
మచిలీపట్నము	80.9	78.0	...	4.44	0.55
కర్నూలు	93.0	70.8	...	1.59	0.67
బళ్లారి	91.8	75.8	...	1.06	1.42
అనంతపురము	...	...	...	1.46	0.54
కడప	96.4	77.2	...	8.65	0.74
నెల్లూరు	95.1	79.8	...	0.76	2.40
మద్రాసు	93.7	76.4	...	0.77	4.14
కడపూరు	90.6	78.8	...	2.44	1.17
నీలగిరి	93.9	74.6	...	0.98	3.17
కోయంబూరు	90.6	71.6	...	0	3.80
తిరుచనాపల్లి	95.0	77.5	...	2.70	1.84
నాగపట్నము	90.9	79.8	...	0.82	2.29
మధుర	94.1	77.6	...	0.15	4.08
హంపి	87.8	79.4	...	0	3.55
తిరువల్లూరి	...	...	...	0.08	3.23
తిరువేంగళము	84.1	76.6	0.1	0.23	4.78
కొచ్చికో	84.6	77.3	...	1.71	5.19
కాలికట్టు	89.8	76.0	...	1.48	4.61
మంగళూరు	85.7	75.1	...	3.74	0.54
తెలంగాణ	85.6	66.0	...	0.41	3.79
హైదరాబాద్	76.6	63.6	0.08	2.67	2.76
కృష్ణానది	64.7	53.8	0.35	1.10	4.06

సర్కారులు:—కాకినాడలో ఉరుములతో 0.23" వర్షం చెను. విశాఖపట్నము, మచిలీపట్నములో మబ్బు దట్టముగానున్నది. కాకినాడలో పగటివేడిమి అయిదు డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్నములో 2½ విశాఖపట్నములో 3 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ.

డక్కా:—కడపలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. బళ్లారిలో 4½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు ఒకమాత్రముగ నున్నవి. నెల్లూరులో పగటి రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసులో పగటివేడిమి 5½ డిగ్రీలు, కడపూరులో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఏ. ఏ. నారాయణ అయ్యర్, శ్రీకామ శాశివరదాస్రెడ్డి.

సమకాలికాభిప్రాయములు

న్యాయశాఖాసభ్యులు

మదరాసు గవర్నమెంటులో న్యాయశాఖాసభ్యులుగనున్న సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు లండను నగరమునుండి యీ నెలఖరన వదరాసునకు వచ్చెదరనియు, పిమ్మట 1, 2 వారములలో తమకదవికి రాజీనామా నిచ్చెదరనియు రూఢిగ తెలియుచున్నది. రామస్వామి అయ్యరుగారికి ఉత్తర హిందూస్థానమునందున్న ఒకానొక సంస్థానాధీశుడు తనకున్న గొప్పకేసులో వకీలుగపనిచేయుటకు ఏర్పాటుచేసి కొనెననియు, ఇదియుగాక రామస్వామి అయ్యరుగారు రామస్వామి అయ్యరుగారు తమకామ్యులను బలపఱచుకొనుటకై యొకమెమోరాండమును తయారుచేసి సమన్వయకొనుటకు యిండియాలోని స్వదేశీ సంస్థానాధీశుల సంఘమువారు నిశ్చయించుకొని, ఒకొక్క సంస్థానముయొక్క పూర్వవరసందర్భములను విచారింపి నివేదికలనువ్రాసి మెమోరియల్ తయారుచేయుటకు సంస్థానాధీశుల సంఘమువారు అయ్యరుగారిని యేర్పాటుచేసికొనెనట. ఇదియుచున్నది. వీరిస్థానేనచ్చుటకు ఆధ్యాత్మికజనరల్ శ్రీవేంకటరామశాస్త్రిగారును, గౌరవనీయులగు హైకోర్టుజడ్జి వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారును, ఇదివరలో ఆర్డింగుగా ఆరుమాసములు ఎగ్జిక్యూటివ్ మెంబరుగానున్న శ్రీ కొల్లంగోడు రాజువారును, ప్రబల ప్రయత్నములు పలుపుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. భారతీయులలో మొట్టమొదట ఎగ్జిక్యూటివ్ మెంబరుగా మద్రాసుగవర్నమెంటులో కీలకపాత్రను మహారాజుగారు నియమింపబడినారు. అటుతరువాత నియమింపబడినవా రందరును ఆరవవారే. ప్రస్తుతము ఎగ్జిక్యూటివు మెంబర్ల సేమి, మంత్రులైన సేమి అందరూ అరవవారే కాళిగానున్న లామెంబరు పడిమారు ఆంగ్లంలోనొకరికిచ్చుట న్యాయము. బొబ్బిలివహారాజుగారి పిమ్మట ఇటువలె విమరుగు అరవ వారములును, యిద్దరు అరవవారమున్నదియును నియమింపబడియుండిరి గాన యీ పర్యాయము ఆంగ్లంలో ఒకరిని నియమించిన అరవవారము ఆంగ్లంలోనొకరిని మా అభిప్రాయము. లామెంబరు పడవలెయు న్యాయశాస్త్రము తెలిసినవారెయుండవలెనని అవశ్యకత లేదు. గవర్నమెంటు తరపున బయలుదేరు లాసందర్భమైన విషయములకు ఆధ్యాత్మిక జనరల్ గారే ప్రమాణమైనవారికి అంబికి తెలిసినదెలా తెలిసినవారే కావలెనని నను యిందుకు తగినవారు ఆంగ్లంలో లేకపోలేదు. గౌరవనీయులైన మంత్రుల వేంకటసుబ్బారావుగారు, సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు, సర్. కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు, దివాకరులు దూర్ మోచెర్ల రామచంద్రారావు పంతులగారు, శ్రీధూపతి రాజుగారు, వీరిలో యెవరిని నియమించినను ఆంగ్లము సంతోషింపగలరు. వీరు తమ విద్యుక్తధర్మముల నిర్వహింపగల రనుటలో సందియ మింపజేయు లేదు. ఈవిషయమై కార్యసాధనకొరకు ఆంగ్లంబందరు అన్నిచోట్ల సభలుచేసి తమతమయభిప్రాయములను మదరాసు గవర్నమెంటువారికి తెలియజేయుచుండవలెనని ఆంగ్లసోదరుల హెచ్చరించుచున్నారము. ఈ మూడలహాను మదరాసు గవర్నరుగారు తమ ఆలోచనకు తెచ్చుకొని ఆంగ్లముల సంక్షిప్తకలచెదరని నమ్ముచున్నాము. (సమదర్శిని)

నెల్లూరు

ఒక మహమ్మదీయుని దుండగము మాలెకొండయ్యగారు తమ మునుండి ఇంటికిబోవుచుండగా మహమ్మదీయుడొకడు వారిని డ్రెస్సుతోడువద్ద కొట్టి నాడు. ముంగమూరి విశ్వనాథరావుగారు (వకీలు) గడ్డం నుబ్బరామిరెడ్డిగారు తాము ఎద్దుబండిలో బోవుచుండగా 15, 20 మంది మహమ్మదీయుల వలన దౌర్జన్యము పాలైతిమని పోలీసువారియెదుట హాజ్యూలములనిచ్చిరి. ఇంతవరకు అరెస్టులేమియు జరుగలేదు. విశ్వనాథరావుగారు నెంపొడిగా తేలుకొనుచున్నారు.

(ఒకవిలేఖరి)

జనవనార వ్యాపారము

గుగ్గి, ఆక్టోబరు 14:—లండనులో క్రొత్తగా జనవనార విక్రయమును ప్రారంభించెదరట. నూరురూపాయల కాటా 7 పౌనుల 10 పిల్లింగులు ఖరీదు.

దీని ఆర్థిక వాగ్దానములకు కార్మికుల ఆర్థిక కొరతను చూపుట అవసరము. అతనికి ఇటు కొనుకొనుట లేదేలేదు, క్రింది సుకాపు కొనుట కిష్టములేదు.

శ్రీ వెంకటాచారి నాటక
సమాజము
తులసి జలంధర

శ్రీ వెంకటాచారి నాటక సమాజమునకు శనివారము రాత్రి 9-30 గంటలకు ఎన్.పి.సి. నాటకశాలయందు తులసిజలంధర పరిమళము ప్రదర్శించి పూజాను ఆంధ్రపాతల సన్మానము జరిగిరి. ఇందరి ప్రభావపాత శ్రీయుతులు వల్లారి వెంకట సుబ్బారావుగారు నాయకపాత సమాజాధ్యక్షులగు వెంకటాచారిగారు పరమ మొదటినుండియు చక్కగ పోషించిరి. జేసేనుడు, బుచ్చిని చంపబోవగా ఆయని ప్రార్థనలకు పరమేశ్వరుడు ప్రసన్నుడై తనపాలనేత్రాగని ఇంద్రుని ప్రసరించు నపుడు, ఇంద్రుని భౌతికప్రదర్శనము నాటకశాలము ప్రేక్షకుల మెప్పు వహింపెను.

తులసిజలంధరసందర్శనమున ఆమె చూసిన నునుసిగ్గు క్రిగంటిమామలను చూచినవారలకు తమ తమ వివాహకాలము నకు ఇట్లే చేరియుంటిమిగా యను జ్ఞప్తినిచ్చినది. అసిగ్గులన ప్రమాదము తలపించుటయు, పూలపూల క్రిందపడుటయు తరువాత సారదహాకీయములకు లొంగి జలంధరుడు తులసిని వివాహమాడెను. కాని పూలపూల క్రిందపడవేయుట తన్నున జూనించుట కేదనినతలంచెను. అతనికి అనుమానము మొందు, ఏదో తన కామెయన్న దురదృష్టమును ననుమానము తులసి తన సిగ్గు తన్నింత చేసెననియు, తానప్పుడు ఏది చెప్పినను ఏదిచేసినను దోషముగనే పరిగణింపబడుననియు ఆలోచించు కొనుడు చక్కగ తన విచక్షణాశక్తిని, పాతివ్రత్యత్వమును వెల్లడించెను. తులసిని ఇంద్రుడు మానభంగ మొనర్చుచు పరాధింపబడిన తులసా జలంధరుడు తనభార్యను రక్షింపవచ్చు నాభార్య పతివ్రతామోగాదో నీవు పరిశీలింపవచ్చు తివా యనునప్పుడు, పుష్పరావుగారు చాకచక్యము భావప్రకటనాకాళిల్యము నుతను చూపిరి. తరువాత "సరసరాలు ఒక్క తె చాలు"నను పద్యమును ప్రేక్షకులు తమ కరతాళధ్వనులనలన నటకుని ప్రావీణ్యములన గలిగిన తమయానందమును వెల్లబుచ్చిరి. మాయాజలంధరుని వేషమున ఈమెపాతివ్రత్యము చెడిగొట్టునన్నాడు గదా యను విచారమును వ్యక్తీకరించుచు శ్రీ సుబ్బారావుగారు ఎన్ని నాల్గవండియో యభిప్రదిచేందిన ఈపతివ్రతాశ్రయము" అను పద్యమును చదువునపుడు, వారు చూపిన నటనాకాళిల్యము పేరిందిన పంపురకు మార్గార్థికాగలు. తులసి శ్రీమహావిష్ణువు తన్ను పరాధింపచేసిన తెలిసిన తరువాత తలపాచునట్లు చివాట్లు పెట్టెను. తనపాతివ్రత్యాన్ని ప్రదర్శించి అజనానజాతినామము తిన్ములజనితాగ్రహమును ముఖమున చూపెట్టగలిగెను.

ఈనాటకముందు విశేషములలో నొకటి శ్రీతే శ్రీ పాత్రలధరించుట. పార్వతి చెన్నుబాయిగానను, శచిదేవి సుబ్బాబాయిగాను, ప్రదర్శించిరి. ఆయాసమయములందు గావించిన ఘోకరింక ప్రేక్షకుల నాకర్షించెను. మొత్తముమీద నాటకము జయప్రథముగ ప్రదర్శించిరి.

కాని కవిలోప మేమోగాని, మగ్గుమగ్గు అల్లిలములగు నాక్యములు ప్రస్తుతకాలానివియందు పనికిరానివియు, అందున నాటకప్రదర్శనమందును విద్యాసంపన్నులయెదులును పనికిరావనియు, అట్టివానిని నటకులు లోపింపజేయవలయు ననియు పలువురయభిప్రాయము.

కనకతార

నిన్న సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కనకతార నాటకమును ప్రదర్శించిరి. శ్రీమత దేశింద్రాక కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు వెనురుమాడి కేసుగిరిరావు పంతులుగారును వచ్చియుండిరి. చెర్లమూర్తిగారును వదిళ్ళుగారులును సభవారి నాదరింప ప్రేక్షకసానము లందుండిరి.

హరనీనపాత సుబ్బారావుగారును కమలాదేవిపాత వెంకటాచారిగారును ధరించిరి. నాటకము మొదలు రక్షిక్తుల నో కట్టవోయనిపించెను. కాని క్రమక్రమముగా నాటకమధ్యమునకు పోవునట్టి ప్రేక్షకులు తమ మొదలపాదబడితి మను తొనిరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారు హరనీనని క్రాంత్యము మాధ్య నాదను భయంకరస్వరూపము అన్నిటిని ఒప్పించగలిగిరి. అన్న నుగంధ కమలాదేవిని పైకొనగా ఆమెమాటలకు ఆచాయుగావది టిన ముసలిదే ననియును పద్యమునందలి ప్రతిమాటలోని భావము ముఖమున కనుపదించిట్టచెయ్యెను. ప్రజలు పతివ్రతయని ఎత్తుకొందును, కన్యకాదేవిని పురుషుడు కలుగజన్మ" యనుపద్యమును చదువుచుండే ప్రేక్షకులు నటకేఖరుని భావము

జాతీయకళాశాల.

6 మాసములలో జ్యోతిశాస్త్రమునందలి జాతకభాగములయు, జామ్యుసాలకముగా వ్యయముగా తేరుదాటివన నేకంకి, ప్రతివారును పూర్తిగా నేర్చుకొనవచ్చును. నెల 1 కి చందా రూ. 2 లు 6 పలకు రూ. 12 లు. ఒక్కసారి ముందుగా సొమ్ము పంపెడువారికి మొత్తం చందా రూ. 10 లు. మాఫా:శాఖలో ఎప్పుడైనను చేరవచ్చును. నెల 1 కి 1 పుస్తకము చొప్పున 6 నెలలకు 1500 పేజీలు గల 8 పుస్తకమును పంపబడును. వయసు 14 కి పాఠశాలవిభాగములకు ఉచితముగా ముందు పంపబడును. జాతకఫలములకొరకై జ్యోతిషులకు వృథాగా ధనము ఖర్చుపెట్టుటకంటె వ్యయముగా జ్యోతిషము నేర్చుకొనుట మంచిదని నేను చెప్పనక్కరలేదు. పిమ్మట పాఠశాలకై తెలియును.

గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా. ఆకెళ్ల వెంకటశాస్త్రి

దులీరమై ఆనందము వెలిబుచ్చి నవ్వినవారు నవ్వరి. లేనివారు ఆవునవునని కేకలిడిరి.

అంత కమలా హరనీనవాదము ముదిరినవెలక జెంప బాయి తనప్రతివతా ధర్మము విడనాడకని నిశ్చయము తెలుపుటకు పాడిన "తనవు ముక్కులుముక్కులుగగానీ" యనుపద్యమును విని చాలహర్షించి మెచ్చుకొనిరి.

గోపాలరావు అల్లరిచాలివాడే. చాలవలాకినూసిరి. తారాకనకనీనలందు కనకనీనడే చక్కగ భావప్రకటన చేయగలిగెను. ఆనెపువ్వును నభివృద్ధి చేసికొనునుగాక.

పల్లెవానిభార్య మొగనిలో పోరాడి తనభర్త ఏకపత్నిత్వమును నిలిపికొనెను. నుగవారందరును చూచి గర్హ్యునిభార్యయనియు శ్రీమచూచి ఎట్లయిన ఆమెచేసినదే మంచిపని యనియు|యనికొనిరి. పల్లెవానిభార్య పాత్రను కేకరాబాయి గారు ధరించిరి. తారా పాత్రము పార్వతాభాయి గారును ధరించిరి.

నాటకములందు శ్రీమ పాత్రలధరించుట ఇష్టపెట్టడే ఆంధ్రదేశీయన ప్రారంభించుచున్నారు. అందు వీరే ప్రథములన వచ్చును. వీరు ఆవరణనంది అభివృద్ధి నందుదురుగాక.

గురుమూర్తిగారు చేసిన సేవ మరెవ్వరును చేయలేదు!

ప్రభుత్వమువారినుపత్రికలును ఆయననభినందించుట.

సర్వపత్పత్రికలు "ఆయనే అధ్యక్షుడు గావలెను" అనుట

రాజుపహేంద్రవరము అక్టోబరు 17:— శ్రీయుత మెచ్చురాజు నరసింహంగారు ఇల్లు తంతునంపిరి. "ఇంతవరకును రాజుపహేంద్రవర పురపాలకసంఘాధ్యక్షులుగా నున్న డాక్టరు గురుమూర్తిగారు నవంబరు 1 వ తేదీన తమపదవిని విడుదలరు. 1925-26, 26-27 సంవత్సరముల పరిపాలనా నివేదికలయొన అధ్యక్షపదవియందుండి శ్రీ గురుమూర్తిగారు ఎట్లు సేనచేసెరో ఆసేవను ప్రభుత్వమువారింట్లు జ్ఞాపించిరో తెలియనగును. ప్రభుత్వమువారు ఇదివరలో 10 ఏ.డు ఈమధ్య ఎప్పుడును మన పురపాలకసంఘము మెచ్చుకొనియుండలేదు. ఆమెప్పు గురుమూర్తిగారి యధ్యక్షతక్రిందనున్న ఈ రెండేండ్లలోను వచ్చినది. జిల్లాలోని మూడుపత్తుల వారపత్రికలును, కాంగ్రెసు, చిత్ర రంజను, తెలంగాపత్రికలు అధ్యక్షుని సేవను విమర్శించి వారి సొగడుచు పురపాలకసంఘసభ్యులకు తిరిగి రాజుపహేంద్రవర పురపాలకసంఘాధ్యక్షునిగ శ్రీ డాక్టరు గురుమూర్తిగారి సే ఎన్నికోవలసిన దని ఖండితముగ సలహాని నిచ్చెను."

బెంగాలు డెటిన్యూల అవస్థ

చెప్పదరముగాదు కలకత్తా, అక్టోబరు 15:— భార్యధ్వంసితావిలేఖరి సూర్యసేన, నిరంజనసేను గుప్తాగార్ల గూర్చి రత్నగిరిలోనున్న యిరువురు "నిస్వరూ, అపరిమితకాధలచే కాలము అతి భారయుగ గడపుచున్నారు. సతీశపత్రిక, అమితోకు లాగిగాను పూర్తిగ జీవితశలేకుండ నున్నారు. రాయబెర్లిలోనున్న ప్రతుల భట్టాచారి, సురేంద్రకామగార్లు ముక్కుజబ్బు, బగలు విరేచనములతో బాధపడుచున్నారు. సురేకడే తగు భర్త్యము నీయనందున చాల బాధలకు లోనగుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు)

మహాత్ముని సంచారము

కోయంబుత్తూరులో సన్మానము

మహాత్ముడు మున్నగువారు మోటారులో పాలఘాటు నుండిబయలుదేరి 16 వ తేదీ ఉదయమునకు కోయంబుత్తూరుచే రిరి. ఆర్. కే. వణ్సుఖంకెట్టి (ఎం. ఎల్. ఏ.) గారి మందిరమున మహాత్ముడు నిలసిండుచున్నాడు. శ్రీలసంఘమువారు పురమందిరమున మహాత్మునకు స్వాగతముసంగ ధనమును సమర్పించిరి. మహాత్ము డాసభలో దేవదాసీలనుగూర్చి మాటలాడెను. శ్రీమతి మత్తులశ్రీరెడ్డిగారుపాడింపదలచిన తీర్మానము నామోదించెను.

16 వ తేదీ సాయంత్రమున కారోనేషను పార్కులో గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. యునిసిపాలిటి జిల్లాబోర్డు తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘములవారు సన్మానప్రతులను సమర్పించిరి. మొత్తము రి 00 రూపాయలొసంగబడెను.

"అసహాయోద్యమము నిడవయోగము. వర్జ్యశ్రమ ధర్మము అనర్థకము. మీరు దానిని సమర్థించుటవలన సభుసంగ్రహము నకు నీ రో ధముకలుగును" అని మ్యునిసిపాలిటీవారు విన్నవించిరి.

"నా కిప్పటికిని అసహాయోద్యమమునందు సంతృప్తి విశ్వాసముకలదు. సహాయము విధియెనచో కొన్ని పరిస్థితులలో అసహాయమును విధియే యగును. మనదేశమునకు స్వర్ణ జ్వయ రావలెనని మనము యెప్పుట్టికైనను అసహాయోద్యమము నవలంబింపక తప్పదు. మరి దేవలనను స్వరాజ్యము రాదనిగూడ నేను చెప్పగలను. వర్జ్యశ్రమధర్మము మానవసంఘమునకంతటికిని ధర్మశాస్త్రముని సేను నమ్మెదను. దానిజల్లంఘించుటవలనే యిరువురు మన దేశమును యితరదేశములను గూడ దురస్థ పాలైనవి ఆని మహాత్ముడు నడిచెను.

శ్రీలసభలో శ్రీమలాసంగిన నగలను కేలమువేసిరి.

సంచారక్రమము

- అక్టోబరు 16 కోయంబుత్తూరు.
- " 17 నవానగ్రతము.
- " 18 పోలూచి.
- " 19-21 కోయంబుత్తూరులో విక్రాంతి.
- " 22 23-24 తిరుపూరు.
- " 25 కల్లికోలు.
- " 26-31 దక్షిణగన్నడము

గోవిందేపాలెం, ఈరోడు, కర్నూరు, నేలం, పురుషాలెం, పులమాడు, తలచ్చేలిలకు రాజాలనని మహాత్ముడు తెలియజేసెను. ఈపట్టణములలో మహాత్మునికొరకు ధనమును సమకూర్చినవారి కాభాగము కలుగును గాని మహాత్ముని ఆరోగ్యము మనకు ముఖ్యముగాన వారు కోయంబుత్తూరుకు వచ్చి ఆమొత్తమును చెల్లింపవగును. (ఆ ప్రె)

ఆర్యమాత్యుల సవయము

తెలుపునట

రాజపాలాని పొడిచిన ఖుదాభక్షు డుమాచాని గోయట లాహోరు, అక్టోబరు 15:— సందే ప్రెముప్రతిక రాజపాలాని పొడిచిన ఖుదాభక్షు తనకు తుమాపానోసిన ఈపాత్యుల, పాడుదుటల వివరములు, రహస్యములు పరిశీలించి అన్నియు బయలుపెట్టెన నని యాతిమ బాద్షానము చేసెనని ప్రకటించుచున్నది. (ప్రీ ప్రెసు)

నవంబరు 12, 13, 14 తేదీలందు అలిగరులో జరుగజున్న సంయుక్తపక్షిణాల రాజకీయమహాసభకు కాన్పురువాస్తవులు శ్రీ శుభారీలాలుగారిని అధ్యక్షుని గే ఎన్నుకొనిరి

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయసమస్య

బెజవాడయా? అనంతపురమా?

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు చట్టము ననుసరించి విశాఖపట్నము రాజమహేంద్రవరము అనంతపురము యూనివర్సిటీ సెంటర్లు బెజవాడ కార్యస్థానము మాత్రమే. యూనివర్సిటీ సెంటరు కాక తటస్థముగనున్నచోట యూనివర్సిటీ కార్యస్థానమును నెలకొల్పటమంజురమని యెల్లరు సమ్మతించి బెజవాడను హెడ్ క్వార్టర్స్ గా చేసిరి. కాని యిప్పుడు జరుగుచున్న వ్యవహార మంతయు ఆ తటస్థతకు భంగపరచు వ్యవహారమే.

రాజమహేంద్రవరమును విశ్వవిద్యాలయపు సెంటరుల నుండి తొలగించి ఆ సెంటరును బెజవాడ కార్యస్థానమునకు జంటించినను కాక రాజమహేంద్రవరమును సెంటరుగానే యించి ఇంకొక క్రొత్త సెంటరును బెజవాడలో ప్రతిష్ఠించి నను గూడ చట్టనిర్ణయమే యగుట స్పష్టము. చట్ట విరుద్ధమయినను సరే ఈ వర్గ ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అనుష్ఠేయమా? అనుట విచారణీయము.

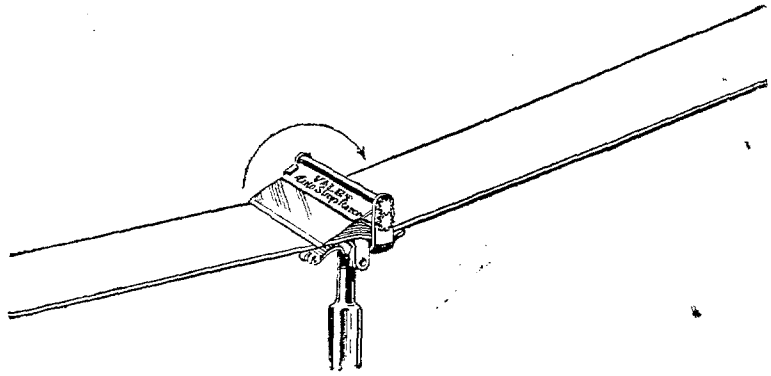
తొలుదొల్ల మాడుసెంటరు జేల నెలకొల్పిరి? కాంసెం ప్రేమకా నూత్రము పేరునగలగా! విశాఖపట్నము పారిశ్రామిక కళాభివృద్ధియై రాజమహేంద్రవర అనంతపురముల లలిత కళాభివృద్ధికాసము విస్తరించుననియై విల్లి కాలక్రమమున నియ్యిని విశ్వవిద్యాలయములయి ఆంధ్రభాత్యభివృద్ధికి దోడ్పడవలెనను సగుడ్యేమన వేరేరు సెంటర్లు స్థాపింపబడినవి. ఇప్పుడు హఠాత్తుగా రాజమహేంద్రవరమును సెంటరులనుండి తొలగింపవలసిన జగత్ప్రళయ మేమికలిగినది? ఏడున్నర క్రింద జాతీలోనికి తేబడిన కాంసెం ప్రేమకా నూత్ర మనర్థదాయకమని యింతలోననే నిరూపింపబడెనా?

శ్రీ వైజాన రాజుగారును, బెజవాడ రావుగారును మున్నగు ప్రభువులు మదరాసున గలసి సంప్రదించి యూనిటరీ నూత్రమే మంచిదని నిశ్చయించి యితర కేంద్రస్థానముల గడలింపటకన్న బెజవాడలో క్రొత్త నాల్గవ సెంటరును ప్రసాదించుటని గవర్నరుగారిని వేడికొనుట యుక్తమని తీర్మానించి నటుల పత్రికలు వెల్లడించినవి. కన్నుబొందు కాలకు చెదరగొడ కలికము దీరినట్లుగదా! యీ తీర్మానము, బ్యూరోక్రెటిక్ దొరతనమువారిని సెంటరు బిక్షకయి డెప్యూటీమేజిస్ట్రేట్ చేతులొగ్గి వేడికొనుట యుక్తమని సర్కారును ప్రతిఘటింప దీక్ష వహించిన స్వరాజ్యపక్ష నాయకులును తదితరులును ఇట్లు తీర్మానించుట యొక విపరీతముగదా! “ఎప్పటి కెప్పుడై ప్రస్తుతమో అప్పటికా నూటలాడి... తప్పించుక తిరుగువాడే ధన్యము నును శ్రీ” యని గదా “నుమతి” శతకారు డన్నది.

ఈ యూనివర్సిటీ హెడ్ క్వార్టర్లు సమస్య లెజిస్లేటివ్ కమిషన్లుతో విమర్శింపబడిన తరువాతనే నేటి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచార్యులయిన శ్రీ కట్టమంచి రామలింగరెడ్డిగారు ఏ కళాశాలయూ లేని బెజవాడలో యూనివర్సిటీ కార్యాలయము మును స్థాపించుట విద్యాప్రపంచమున నొక విపరీతమే యయినను, రాజమహేంద్రవరమో విశాఖపట్నమో, కార్యస్థానమయినచో, యూనివర్సిటీ ఫండునుండి తమకు రాతగిన భాగము రానేరదని దత్తమండలిను లనుమానించుచుండుటం జేసి, ఇయ్యది కొన్నాళ్లయిన జాతీలోనుంచి పరిశీలించబడతగిన యంత మనియు, బొత్తిగ నిరాకరింపబడరాని సందర్భము నియు, “నకార” భావంతో అంగీకారమును నూచించిరి. ఆపరీక్ష యంతలోననే ముగిసెనా? లేక దత్తమండలముల అనుమానములతీరి పోయినవని నిరూపింపబడెనా? ఆ మాట లాసందర్భమునకే చెల్లుబడినవని యూహించవలెనా ఆంధ్రలోకము? శ్రీ రెడ్డిగారుగూడ సుమతిశతకము త్రోవనే యవలంబించి దలంచిరా?

ఒకవేళ శ్రీ రాజుగారి వేడికొనుటసమ్మతించి సర్కారువారు నాల్గవ సెంటరును బెజవాడకు ప్రసాదించదలచినారని యూహించినను, ఆభిక్షము పరిగ్రహించుట యావశ్యకమా? అడుగుట న్యాయమా? యోచింపవలసి యున్నది.

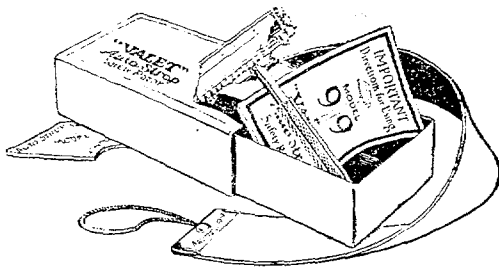
బెజవాడలో నివారక నెలకొల్పబడిన యూనివర్సిటీ కార్యాలయమునకే తగిన భవనములేదు. వలసిన పరికరసామగ్రి నేకరింపబడలేదు. తగిన సాధనసంపత్తి కలుగలేదు. యూనివర్సిటీ సెంటర్ కళాభివృద్ధికి వలయు వెచ్చమును గడించుటే దుష్కరముగ నున్నది. ఇట్లుండ “గోరుచుట్టు పయి లోకటి పోటన్నట్లు” బెజవాడ సెంటరు ఖర్చులుగూడ క్రొత్తగ తగులు కొన్నచో—ఇప్పటికే పన్నులబరువు మోయకలక, మూలుగుచున్న కృషిలనిని వెన్నెముక విరచుట యొకటే తక్కువ. ప్రజలచే ఎన్నుకొబడినయంతో, నీలయినను అందును(వ్యరా

గడును పెట్టుటకు రెండు సెకండ్ల కాలమును, శుభ్రపరచుకొనుటకు పది సెకండ్ల కాలము పట్టును. మితవ్యయమునకే, పరిశుభ్రముగాను సౌఖ్యదాయకముగాను డ్యురకర్మ జేసుకొనవగును.

“VALET” Auto Strip Safety Razor

వలసనే. దుకాణాదారు లందరివద్దను దొరుకును.

నెం 99 సెట్ వేలెట్ రేజరు, బ్లేడు, స్ట్రాప్ మొదలగు ముఖ్యపరికరముల నన్నింటిని గలిగియుండును.

రు. 2-12-0

జ్యోవాదులు) నాలుగో సెంటరును వెన్నంటిమ్మవెచ్చుచుబాటితా, ఉన్నపనుల నెక్కువగ జేయవలసిన ప్రమేయమును గల్గించు ననియయిన బాటింపవలసినా? ఉన్న కాసంకరాబడిని, యూనివర్సిటీ కార్యాలయవాది నిర్వాణమునకా? యూనివర్సిటీ సెంటర్ కళాభివృద్ధికా? కాక యీ క్రొత్త సెంటరు సంస్థాపనమునకా వెచ్చించుట? ఏమొక్కదానికయిన చాలగుగదా యిప్పటి యూనివర్సిటీరాబడి తుదకు, ఏదియు సంపూర్ణమయిన వికాసమును గాంచలేక, త్రిశంకుస్థిరమున నన్నియు ప్రేరేపించుండుట తటస్థమేనా? “కాని పాకి మమ్మమ్మ, అయ్యేపనికి మారకత్తు” యీ క్రొత్త సెంటరు తీర్మానము.

మరియు ఈ తీర్మానము కొంత విమర్శించినచో పెద్ద జాలదనుట స్పష్టము. “కేంద్రస్థానమో” అని బెజవాడ గగ్గోలు పెట్టినది. రాజమహేంద్రవరమును గవర్నింపచూచి. వారి ఆర్థాలము ప్రతిమించినది. కనుక క్రొత్త సెంటరు గడవిడ లారంభయినది. శేపు విజయనగర మొక సెంటరు కావలెనని తటాలంపకెనచో, అయిదవ సెంటరు భిక్ష ప్రాగంభింపలసిందేకదా! ఇట్లే సెంటరు గడవిడపన్నిన, డోరూర నొక్కొక్క క్రొత్త సెంటరును స్థాపించెదరా? దత్తమండలములవారికి గొడవకాబట్టును. ఒకవేళ కాబట్టినను వారు చేయునదేమి? ప్రతిభయంతయు మా యుత్తరాదివారి సాక్షేగదా? అని అనంతపుర కేంద్రస్థానపు గుణాదులకు గుడ్డపట్టేసియుండువారే. మా ఉత్తరాది సాధకులు కాని, దత్తమండలమువారు, ఉత్తరాదివారి సాత్తు సమ్మతించక, ఇంకను గుసగుసలువోపుచుండుట గుత్రాతిగి. ఉత్తరాదియనుట క్రొత్తరస్థానబట్టిరి. ఇంతియకాక యీనడుమ అనంతపుర మొకించుక మేల్కొంచి, కొంత గడవిడపలపులు కారంభించెనోలేదోకాని, అప్పుడే “వెరోకియల్ పేట్రీనూటిజం” అని దిశంతులుకొట్టి అభిలాంధ్రవృష్టితో నీ సమస్యల విమర్శించుట సమంజసమని, తియ్యనిమాటలతో క్రొత్తయెత్తులు యెత్తుటకు, మా ఉత్తరాదిసాధకు లానంభించుటయేకాక, శ్రీ మహారి అన్నపూర్ణయ్యగారి కి యూనివర్సిటీగొడవయే అని ఖండించుటకుగూడ బెజవాడవారలు మొదలుపెట్టుచున్నారు. దత్తమండలితో యుత్తరాది యెత్తుట తత్వమును గ్రహింపలేకపోలేదు. బెజవాడవాదులను మాత్ర మీ వెరోకియల్ పేట్రీయూటిజం అన్వయపంచేమో!

మొత్తముమీద, నాల్గవ సెంటరు తీర్మాన తత్వమును చక్కగ మారదృష్టితో విమర్శించినచో, ఇదివరకే నియమించబడిన యూనివర్సిటీ సెంటరులను, నామమాత్రావశిష్టములుగ జేసి, అపయి అనవసరములని, వృధావ్యయకారణమని, ఆ సెంటరులకు స్వస్తి జెప్పబడునని తోచకపోదు.

(1) బెజవాడలోని కార్యస్థానము, రానున్న కేంద్రస్థానము రెండును ఒకనూలనుండి యారంభింపబడునవే. కళా

శాలలా లేవు. తక్కిన సెంటర్లలోనున్న కొంచెము గొప్పలు సాధనసంపత్తియు లేదు. ఇవి యన్నియు చక్కబడి, సరియయిన నితికివచ్చెనుచు, అవగా రాజమహేంద్రవరము మున్నగు సెంటర్ల కెల్ల ‘ప్రభివృద్ధియని’ యనిపించుకో దగినంత దృఢాకువగిన తీరి, సాధు, సంపద, బెజవాడకు చేరుకుదాక, తక్కిన సెంటర్ల గొడవలు, యూనివర్సిటీ నాయకుల చెవినిబడవు. ఒకవేళ దారితప్పి, ఒకటి రెండు వారికోటినుకు వచ్చినను, బెజవాడకు హోదావంతగిన దృఢా కెక్కిందిగాని, యాకొరతల దీర్చజాలరు. తీర్చలేదనినను కానిపని. కొరతలు దీర్చుటన్న డబ్బుతోమాట! అదియే యభావము. తుట్టుతుదకు కలిగెడు కలము—తక్కుంగల మూడు కళాశీషకలకు, తగినంత తైలము లేక పోవుటనే, మినుకు మినుకు మని, కొన్నాళ్లు ఆరి ఆరక వెలుగుచుండి, కాలతమో విసరంబున విలీనమయి నశించుటయే? అతరువాత బెజవాడ నిర్వక్రముగ యూనివర్సిటీ సామ్రాజ్యమును, ఏకచ్ఛత్రముగ నిర్వహించవలెను. యూనివర్సిటీ కార్యాలయము కేంద్రస్థానము నొక్కటిగ జోడుగలియుటచే జరుగ నున్న ఉత్తరకథా నూచనలివి “కాడెడ్డుబోదాయె చేను వీడాయె” అను తెలుగు నుమా?

(2) దత్తమండలముల ఆశాప్రపంచమున దశకొత్తమన్న ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము, విద్యాలయమే. ఉత్తర సర్కారులకును, దత్తమండలములకును మనస్ఫర్థులండుట డెలిసి, మీదుమిక్కిలి వ్యక్తిభిన్నత మారని, ఆంధ్రరాష్ట్రపు విరివి విశాలముల యొందించి, సెలవుకవిటి ప్రభువులును, యూనివర్సిటీ కావన నిర్వాతలును, రెండు విశ్వవిద్యాలయముల త్యాగశ్రేయమని, రాజమహేంద్రవర మొక అర్హు సెంటరుగను అనంతపురమొక అర్హు సెంటరుగను నేర్పరచిరి. నేటి మార్పులతో ఆహాశ నిరాశ యగుచున్నది. ప్రత్యేకదత్తమండల విశ్వవిద్యాలయము కలలోని కలవరింతయై యుండమిద.

(3) “కార్యస్థాన మెక్కడనున్న నేమి? అనంతపుర కళాశాలకు గలిగెడి లోపమేమి?” అని యూరడబల్కువారు లేకపోలేదు. అట్లయిన నీయూరడింపులతో బెజవాడను విద్రబుచ్చరాదా? మానాయకులు యూనివర్సిటీ బిల్లు విమర్శింపబడినప్పుడు “కార్యాలయము మాట యంతప్రధానమయినది కాదే. అది యెందున్న నేమి?” యని దానిని వెనుకకువోసిరి. అయినచో నయ్యది అనంతపురముననే స్థాపింపరాదు? తొలుదొల్ల, బెజవాడ, ఏ సెంటరునుకాక తటస్థముగ నున్నదని యొక కారణము నూచింపబడినది. ఆతటస్థతకు భంగముగదా కొత్త సెంటరును బెజవాడలో స్థాపించుట! ఆ మూలమాత్రమునకు భంగము గల్గింప సంసిద్ధులయినపుడు, లేని సెంటరు

సృష్టిమంటకన్న, ఉన్న సెంటరులో కార్యాలయమును జేర్చుట ఆర్థికదృష్టిలో భావ్యము, సందర్భోచితమును.

(4) బెజవాడ, తక్కువగల సెంటరులలో సామాన్యపు సెంటరుగాదు. ఈ మాడు సెంటరును సెంటరు అనగా వి. పి. అయిన పిదప సేర్వదగిన ఉత్తమవిద్య ఆయొక్క బెజవాడలోనే. యూనివర్సిటీ గ్రంథాలయము, రిసర్చివిద్య, శిక్షాశాస్త్రం అన్నియు బెజవాడలోనే. ఒక్కమాటలో చెప్పినచో బెజవాడ, ఆంధ్రాకల్చరలో సెంటరునున్నది. అట్లయిన తక్కిన యూనివర్సిటీ కేంద్రస్థానములలో ఉత్తమ కళావికాసము నాస్తి. అవి కలకాలలే కాని సెంటరు కానేరవు.

(5) కలాశాలలుగూడ దివదివాభివృద్ధి గాంచనేరవు. మదరాసు యూనివర్సిటీ వైసువాన్సిల్లుగా ర. యి. న శ్రీ వెంకటరత్నం నాయుడు గారు యూనివర్సిటీ విద్యయనగ "రిసర్చి" మున్నగు ఉత్తమవిద్య యని తెజస్వీటీన్ కవున్సిల్లులో నిర్వచించినపుడు మన విశ్వవిద్యాలయాచార్యులు "కాదని" వాదించిరి. ఆ నిర్వచనము భాషావికాసమే కాక భాషవిద్యమనియు నుడిచిరి. కనుక శ్రీ రెడ్డిగారి ఆశయమున యూనివర్సిటీ విద్య, పాష్ట్ర గ్రాడ్యుయేటు పట్టికన్న పూర్వముననే యారంభమగునని తోచెడిని. అనగా వి. పి. తరగతియు, దానికి క్రిందితరగతులును "యూనివర్సిటీ విద్య" యే యగుచున్నది. అప్పటికి బెజవాడలో ఒనమాల స్టాండర్డునుండి ప్రారంభింపబడునని యూహింపవలెను. అట్లయినచో ఇతర కలాశాలలు అభివృద్ధిగాంచనేర నెనుట సుష్టము. వాని యభివృద్ధికి బెజవాడ కంటకుమని, వేరుగచెప్పబడిలేదు. (ఎ) చేరువగునట్లు బందరు గుంటూరు కాలేజీలమాల యటుండ, దూరముననున్న అనంతపురముగూడ ఆదెబ్బ తప్పింపుకొనలేదు. "హెడ్డుకాన్స్ట్రక్టును పరువిడిచి విద్యార్థులు మారుమూల కాలేజీలకు చేరులాడరు. ఇది విద్యార్థుల ప్రకృతి (వి) "యూనివర్సిటీ కళ" అనే యున్నతవిద్య, సేదరికమున నకనకబడుచున్న ఉత్తమండలముల కందనిమూనిపండు. (వి) కార్యస్థానము చెంగట కన్నులపండువుగ నలరారుచున్న సొంత సెంటరుపయ కలుగుచేసి, మారమున నేమాలనోపడియున్న అనంతపురమువయ బ్రసరింతుట ఆరదు. దారిద్ర్య ప్రసరించి నను, అమాత్రమే. ఈ కారణముననే శ్రీ రెడ్డిగారు బెజవాడ యొక్క తలసపడ పీ నూత్రము "న కార భాష లో" ఆహేదించినది. (డి) యూనివర్సిటీ కార్యాలయ మున్నచోట ఏ సెంటరును లేకయుండిన, ఈ సవతితల్లి భావముదయించుటకు ఆస్పదము కలుగదుగాదా!

కనుక ఈ మాత్రన సంస్థ, బెజవాడలో కార్యాలయము కేంద్రస్థానము దంపతులయి జోడుగలియుటకే, దత్తమండలములకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము గగనకునుము. "యూనివర్సిటీ విద్య" యనబడు ఉత్తమ కళావికాసము నాస్తి. అనంతపురము సెంటరు యొక్క పునాగుల కెల్లగింగుద్దలి. కలాశాలాభ్యున్నతికి కంటకుము. అన్నిటి ఫలము, అసంతృప్తి. అందుచే దత్తమండలములలో గుములుచున్న అనుమానములు ప్రబలి, వైరమున కిరవయి ఉత్తరాదివారి సాత్తున దూరముజేసి, ఆంధ్రరాష్ట్రప్రాప్తి కంతరాయమయి, అంతరాయమేకాక, శ్రీ కృష్ణదేవరాయ రాష్ట్రమునకే త్రోవమాపుచేము!

ఉత్తరస్కాంధలవారి కిది మంచితరుణము. దత్తమండలములు సోదరమండలములని వారు భావించుట నిక్కమేని, దత్తమండలముల కల యిక ఉత్తరాది గుంపులు మనసారనిచ్చగింతురేని, ఆంధ్రసోదరలమేయనుమాట కొననాలకమాటగాక, సత్యమగుచేసి, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును అనంతపురముననే నెలకొల్ప నెల్లరు బ్రయత్నించి, అందే ప్రతిష్ఠింతురుగాక.

వి. రామచంద్రరావు.

దివాను చమన్లాలుగారియింట దొరకిన కరపత్రము "ఇండియా వైస్" గారు అని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

శాస్త్రోక్త మైన జ్యోతిషం

భీషణ్యులను గురించి 6 వ్యాయమైన ప్రశ్నలను బహుల వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0. సంవత్సర ఫలము వ్రాయుటకు రూ. 5-0-0. పి. పి. ఖచ్చెలు జేరు. ప్రశ్నవ్రాయుకాలము తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు జయము నొసగు శ్రీ నుబ్రహ్మార్థకవచము రూ. 2-8-0. శ్రీ శివనూబ్రహ్మార్థకవచము నిలయును.

1472 తిరు త్తనీ, చిత్తూరుజిల్లా.

శ్రీ శేషురాలగు, శ్రీమతి మాగంటి అన్నపూర్ణా దేవిగారు

ఏలూరు, శ్రీ ప్రార్థనాసమాజమువారు 18-10-27 తేది గురువారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు, శ్రీ శేషురాలగు శ్రీమతి మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవిగారి ఆకాలమరణమునకై మిగులచింతిల్లుచు ఆమెయాత్మకు శాంతినొసగగలదులకై మోక్ష ప్రదాతయగు పరమేశ్వరుని వేడుకొనుటకై సమావేశమైరి. ఈ మె ఈ సమాజసాధురాండ్రలో నొకరును భవననిర్మాణము మొదలగు సమాజకృత్యములం దధిక శ్రద్ధాభిప్రాయతో పనిచేయుచున్నవారునును శ్రీమతి కలగర పిచ్చయ్యగారి ఏకపుత్రిక. శ్రీ పిచ్చయ్యగారి రధికవిద్యాభిలాషిణి యగుటచే తమపుత్రికను దూరప్రదేశమున కలకత్తాకు పంపియు స్వస్థానమున పండిత సహాయములనను విదుషీమణిని జేయగలిగిరి. దీనికి తార్కాణముగా నీమె శిశురామును మొదలగు గ్రంథములను రచించిన విషయము లోకవిదితమే. మరియు నీమె గాంధీమహాత్ముని ఆభిమతానుసారము అసహాయాద్యమును స్వీకరించి తమ భరణములన్నిటిని తిలక్ స్వరాజ్యనిధి కర్పించుటయేగాక వేయి రూప్యములకన్న నధిక నెలగల విదేశపురుషులముల దహనమున ర్పి కను త్యాగమును లోకమునకు వెల్లడిజేసిరి. అదియునుగాక త్రియవ్యాధిచే దుర్బలత్వముజేందియున్న తమదేహశిలివైన పాటింపక అసహాయత త్యజచారమునకై నిరంతరసత్కతో పనిచేసిరి. ఆ కాలమునందే వీరివ్యాధి ప్రబలమై మరల కొంతకాలమునకు శాంతించినది. పిమ్మట ఈమె కిద్దరుబిడ్డలు కలిగిరి. కాని ఇప్పుడు జీవించియున్న పుత్రిక గలిగినప్పటినుండియు వ్యాధి మరల ప్రబలమై ఆరమాసములకుండియు పీల్చిపీల్చిచేసి ఆకాల వృత్తువులా లానరించెను. చైవములన అలంఘ్యముగదా! ఇట్టి ఏకపుత్రికామరణమువలన దుఃఖసముద్రములో మునిగియున్న శ్రీ కలగర రామస్వామిగారికిని శ్రీ కలగర పిచ్చయ్యగారికిని ఈమెర్త యగు శ్రీ బాపిసీడుగారికిని మాపరామర్యము తెలుపుచు వీరిదుఃఖ ముపశమింపజేయుటకును అన్నపూర్ణాదేవిగారి ఆత్మకు శాంతి నొసంగుటకును పరమేశ్వరుని వేడుచు సభ ముగింపబడెను.

సభ్యురాలిడు.

“Bynin”
TRADE MARK
Amara

'జగద్వ్యాపితకీర్తిగలగొప్పటానికు
ఇది దేహమున కత్వల్పకాలములో శక్తిని
ఉత్సాహము నిచ్చును, అజీర్ణము ఆకలి
లేమి, చే బాధపడు వారలకు అకలి
గల్గించి జీర్ణశక్తిని పెంపొందించును

అల్లెం హంబరీస్ లిమిటెడ్
Plough Court, Leadenhall Street
LONDON

లైసిక్ అమరా' ప్రతి గృహమునకు ఉండవలసిదే. 3466
హిందూ దేశమునందలి అన్ని ముఖ్యమైన ఉగ్రాణములయందును ముగులమువారి కడను దొరకును.
Allen & Hanburys Ltd.
LONDON
Special Representative for India:
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,
CALCUTTA

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(17-10-27)

నీమజపురి దినుసులు
ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు ర. అ. పై
కారికామల్లు—22 X 22 ముంగిసమార్కు (బి) 9-8-0
" సరాసరికము 8-8-0
కారికామల్లు—22 X 22 "మోటారు సెక్కిలు" (బి) ర
" సరాసరికము (20 X 20) ర
కారికామల్లు—22 X 22 వేరురకములు (బి) ర 8-10-0
" సరాసరికములు ర 8-0-0
తెలుపుముల్లు—1708 (సెట్) ర 12-4. గ్లాస్ 9000
(సెట్) ర 18-4-0; 1702 ర 10-6-0 ఎల్. ఎల్.
78, ర 8-10-0 88/888 ర 18-8-0; జి. జి. 78
ర 8-8; 7668 ర 8-6; 78078 ర 8-6; జి 78
ర 7-4-0.
తెలుపు మర్రింగ్స్—H. K. 62 ర 17-0-0; C. 4000
ర 22-4; బి. బి. బి. ర 15-8-0.
ట్యూబ్స్ 100,000—గజము 1-3 ర 0-9-3;
నూలు
40 నెంబరు సీమ (5 పా కట్టులు)—ట్రాక్ ర 5-8-0
చలన (కొంగ) ర 6-12-0; చలన ("వినిటీ క్లెట్") ర 6-8-0;
చలన (నాగకన్యక) 6-10-0 చలన (గుస్తి) ర 6-12-0 చలన
(గడ్డజెండా) ర 6-10-0 పచ్చనర్రము (ఎర్ర) ర 7-12; పడన
(ఎర్ర) ర 7-10; నూలువ్యాపారి ర 7-4-0;
40 జపాక్ (పదిపానలకట్టు) నత్తర్రము ర 11-1-0
60 సీమ (5 పానలకట్టులు)—అడకరైర ర 15-4, నమలి
ర 15-8; "డంబుల్స్" (ఎర్ర) 15-4-0 రాట్టుము (ఎర్ర)
ర 18-8; కలకము (ఎర్ర) ర రుదుకారము ర 8-12-0.
ఎద్దు గడియారము ర 8-10-0; పెన్సిల్ ర 8-9-0.
ఇత్తడిచేసులు—(డిట్ మేక్) ర 232
రాగితేరు ర 248.
సిమెంట్ పీసా వెల్—
గోగ్ పీసా ("చెయ్యి") ర 11-8; 11-12
జర్నల్ "లేడి" ర 9-12-0.
చక్కెరములు యొక్కధర—
బావా "లేడి" ర 28-8-0. అల్బోబరు నవంబరు
ర 28-12-0. డిసెంబరు 28-14-0.
వేరుసెనగ నూనె
"ఇంగ్లీషు బారుబరలు"—గానుగ ర 115. పెన్
ర 111
అముదము
(మిల్ డెలివరీ) ర 106.
పదును వేసినతోలు రతి 1-3 ధరలు
అవులోలు (7½ టు 8) "ఆక్ కలెక్షన్" ర 1-1-3; 1-2-3
" (8½ టు 9) " " ర 1-1-3 టు 1-1-9
" (తేలిక) " " ర 1-3-6 టు 1-4-3
" (8½ టు 9) బెంబురూర్ ర 1-1-8 టు 1-2-4
" (7 టు 7½) " " ర 1-2-6 టు 1-3-0
" (తేలిక) " " ర 1-4-0 టు 1-4-9
" (8 టు 8½) బెజవాడ ర 1-1-6 టు 1-2-0
" (6½ టు 7) " " ర 1-2-6 టు 1-2-0
" (7 టు 7½) విజయనగరము ర 1-2-6 టు 1-3-0
" (6½ టు 6¾) " " ర 1-3-0 టు 1-3-3
" (7 టు 7½) ఏలూరు ర 1-2-9 టు 1-3-0
" (6 టు 6½) " " ర 1-3-0 టు 1-3-9
గంధోలు ర 0-11-0 టు 0-12-0
గంధూడతోలు ర 0-15-0 టు 1-1-0
అవుమాడతోలు ర 1-18-0 టు 1-15-3
పదునువేసిన మోకరి ర 2-7-0 టు 2-13-0
పదునువేసిన గొర్రె ర 2-7-0 టు 2-15-0.

కలరామాత్రలు

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు. వెల రు. 0-6-0
ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇమడిన వెంటనే విను.
పురుగుల జంప ప్రారంభించి వాంతిజేదుల తగ్గించి మూత్రము
వెడలించి నాడికి పుష్టికలుగజేయును. తగిలిన వెంటనే
మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని
కాచి త్రాగుట యుక్తము.
అన్నపూర్ణాదేవి, భోగిగొయి - మదరాసు

కృష్ణాజిల్లా ఎన్నికల కేసు

బందరులో విచారణ జరుగుట

(స్వకీయ విలేఖరి)

బందరు, అక్టోబరు 15:—11 గంటలకు సాక్షుల విచారణ ప్రారంభమైనది. 48వ సాక్షి మల్లాది నరసింహశాస్త్రిగారు పెటిషనరుల పక్షమున విచారింపబడిరి. సి. వి. రామచార్యులగారి ప్రశ్నల క్రింద జవాబుల నొసరిరి.

ప్ర:—అక్టోబరు మేనేజరుగారు పూర్వము మీ కక్కడ పని?

జ:—కృష్ణాబోర్డు ఇంజనీర్ అఫీసు అక్కంటెంటుగా ఉన్నాను.

ప్ర:—తరువాత యెక్కడ ఉద్యోగము?

జ:—తరువాత కృ. జి. బోర్డు అఫీసులో 8 వ గునుస్తాగా ప్రెసిడెంటుగాను బ్రాన్స్ ఫర్మ చేసినారు.

ప్ర:—మిమ్ములను అక్కడకు యెందుకు మార్చవలసివచ్చినది?

జ:—ప్రావిడెంటు ఫండులెక్కలు అరియర్స్ గా ఉండుటవలన అడ్డుడుకు బ్రాన్స్ ఫర్మ చేసినారు.

ప్ర:—తరువాత?

జ:—శివరవుగారు జబ్బుగా ఉండుటవలన సెలవు పెట్టినారు.

ప్ర:—వారు శివరవుగారు వెళ్లినపుడు మీ కేమియిచ్చినారు?

జ:—అక్టోబరు హెడ్ క్లర్కు.

ప్ర:—ఇంజనీరు అఫీసులో జీతం ఎంత?

జ:—80 రు.

ప్ర:—హెడ్ క్లర్కు పోస్టులో యెంత?

జ:—80 రు.

ప్ర:—తరువాత యేమి జరిగినది?

జ:—హెడ్ క్లర్కు గారు ఆగస్టులో చనిపోయినారు.

ప్ర:—తరువాత యేమి జరిగినది?

జ:—తరువాత నన్ను హెడ్ క్లర్కుగా వేసినారు.

ప్ర:—ఆ పోస్టు శివరవుతో యేమైనది?

జ:—మేనేజరు పోస్టుగా మార్చినారు.

ప్ర:—తరువాత?

జ:—నన్ను మేనేజరుగా వేసినారు. 1-9-25 నుంచి రు 125 ల మీద.

ప్ర:—మేనేజరుగా వేసిన ఆర్డరు యెప్పుడు ఇచ్చినారు?

జ:—25-2-26.

ప్ర:—తరువాత ఆ పోస్టు ఉండగా మీకు ప్రమోషను ఇచ్చినారా?

జ:—1-4-26 నుంచి రు 150 పాయలు ప్రమోషను ఇచ్చినారు.

ప్ర:—మీరు అక్టోబర్ మేనేజరుగా ఉన్నపుడు హెడ్ క్లర్కు పోస్టు వున్నదా?

జ:—లేదు. నేనే మేనేజరుగా ఉన్నాను.

ప్ర:—జిల్లా బోర్డులో మేనేజరు పోస్టు కాంక్రెట్ అయిన పిమ్మట ప్రకటన చేసినారా?

జ:—లేదు.

ప్ర:—ఎవరిదరఖాస్తు లైనతరువాత వచ్చినవి?

జ:—ధర్మభాస్కరులవచ్చినవి. ఎం. పార్థసారథి బి. ఎ. కలెక్టర్ ఖేను, కె. భావనారాయణ, తా. రంగారావు, అర్జున కృష్ణారావు నాయుడు గార్ల వద్దనుంచి అప్లికేషనులు వచ్చినవి.

ప్ర:—అ. కృష్ణారావు నాయుడుగారిని యెరుగుదురా?

జ:—ఎరుగుదును?

ప్ర:—ఎట్లా యెరుగుస్తారు?

జ:—కలసి వరువుకున్నాను.

ప్ర:—వారు ఏమి ప్యాసయినారు?

జ:—మెట్రిక్యులేషను.

ప్ర:—మీరు?

జ:—మెట్రిక్యులేషను.

ప్ర:—అప్లికేషనులు వచ్చిన పిమ్మట కృష్ణారావు నాయుడుగారిని చూచినారా?

జ:—1926 ఫిబ్రవరి మొదటివారములో ప్రెసిడెంటు గారి క్యాంపులో చూచినాను.

ప్ర:—వా రెందుకు వచ్చినారు.

జ:—ప్రెసిడెంటుగారు బందరు చైర్మనుగారికి కృష్ణారావు నాయుడుగారిని పంపమని తలచియిచ్చి నందున వచ్చినానని చెప్పినారు.

ప్ర:—తరువాత యేమి చేసినారు?

జ:—ప్రెసిడెంటుగారి వద్దకు వెళ్లినారు.

ప్ర:—అక్కట ఏమి జరిగినది?

జ:—ఏమి జరిగినది నాకు తెలియదు. బయటకువచ్చి ప్రెసిడెంటుగారు మేనేజరు ఉద్యోగం ఇచ్చినారు. వెల్లి జాయ్ అవుతున్నాను అని చెప్పినారు.

ప్ర:—ఈ అప్పాయింటుమెంటు అయిందా?

జ:—లేదు. ఆర్డరు ఇయ్యలేదు.

ప్ర:—మో రెంతవరకు మేనేజరుగా వున్నార?

జ:—14-7-26

ప్ర:—కృష్ణారావుగారు?

జ:—14-7-26 నుంచి అమలలోకి వచ్చినట్లు కృష్ణారావుగారు జాయ్ అయినారు. అప్పటివరకు నేను మేనేజరుగా కంటిన్యూ అయినాను.

ప్ర:—కృష్ణారావు నాయుడుగారికి అప్పాయింటుమెంటు ఇచ్చిన డెవుకు?

జ:—8-7-26 న

ప్ర:—కృష్ణారావుగారిని మేనేజరుగా వేసిన పిమ్మట మీ కేమి ఇచ్చినారు?

జ:—హెడ్ క్లర్కు పని

ప్ర:—జీతం

జ:—రు 85

ప్ర:—ఏమి పనియిచ్చినారు

జ:—అడ్మినిస్ట్రేషన్ నూటవర్కు

జ:—కృష్ణారావు నాయుడుగారిని మేనేజరుగా వేసినట్లు మీరెక్కడ విన్నారు?

జ:—గూడూరులో నున్నపుడు 8-7-26 న వారికి మేనేజరు అయినట్లు విన్నాను.

ప్ర:—యెవరు చెప్పినారు

జ:—లింగం నాగభూషణంగారు

ప్ర:—మీరు గూడూరు యెందుకు వెళ్లినారు.

జ:—రాజాగారు అక్కడ ఎలక్ట్రిక్ మిటెరింగ్ యేర్పాటుచేయమంటే వెళ్లినాను.

ప్ర:—రాజాగారంటే యెవరు

జ:—మిర్జాపూరు రాజాగారు.

ప్ర:—అక్కడ కేసరెవరు వచ్చినారు.

జ:—రాజాగారు జగన్నాథరావుగారు, త్వష్టబ్రహ్మంగారు, కడియాల కోటయ్యగారు, కొండపల్లి బుచ్చయ్యగారు ఇంకను మరికొందరు వచ్చినారు.

ప్ర:—అక్కడ మీటింగ్ జరిగినదా?

జ:—జరిగినది.

ప్ర:—మీతో ఆ మీటింగ్ కు వచ్చినవారల్లో యెవరైనా మాట్లాడినారా

జ:—రాజాగారి స్నేహితులు రంగ శీతారామారావుగారు శోభనాద్రి రాయణంగారు

ప్ర:—వారు యేమి మాట్లాడినారు?

జ:—మీకు చెప్పటకు కష్టముగా ఉన్నది. కృష్ణారావు నాయుడుగారికి మేనేజరు యిస్తేనే కాని 20 వరులలో నాయులు వోట్లెయ్యనున్నారు. కనుక వారికి ఇయ్యవలసినవి. మీరేమి అనుకోవద్దు అని వారు నాతో చెప్పినారు. వీరిని అప్పాయింటుచేస్తే 4000 సింగిల్ వోట్లు వస్తవని మీగౌరవానికి భంగంలేకుండా ప్రమోషన్ ఇస్తామని రాజాగారు నాతో చెప్పమన్నట్లుగా వారు నాతో చెప్పినారు.

ప్ర:—మీరు జూలై సంగతి చెప్పినారు. అంతకు పూర్వము మీరేమైనా రాజాగారికి పనిచేసినారా

జ:—చేసినాను.

ప్ర:—ఏవిషయమై

జ:—ఎలక్ట్రిక్ విషయమై

ప్ర:—ఏమి పనిచేసినారు

జ:—బందరు ప్రజల పరిచయముకొరకు టీపార్టీ ఏర్పాటుచేసినాను.

ప్ర:—ఈ ప్రస్తావన యెవరు వచ్చినది

జ:—కంచికపల్లిలో

ప్ర:—ఎప్పుడు

జ:—1-8-26 న శ్రీరాములు నాయుడుగారు (బోర్డు గుమాస్తా) టీపార్టీ యేర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని సలహా చెప్పినారు.

ప్ర:—శ్రీరాములు నాయుడుగారి కేమి పని

జ:—క్యాంపులో ప్రెసిడెంటుగారితో ఉంటారు.

ప్ర:—అఫీసులో పనిచేశారా.

జ:—లేదు.

ప్ర:—బందరు టీపార్టీ విషయములో మిమ్ముల్ని యెక్కడ కే నా పిలిపించినారా

జ:—బెజవాడలో ఉండగా పిలిపించినారు.

ప్ర:—ఏమి జరిగినది?

జ:—అక్కడ కాజ వెంకట్రామయ్యగారు రాజాగారు నేను ఉండగా రాజాగారు టీపార్టీ విషయమై యేమిందని అడిగినారు.

ప్ర:—వెంకట్రామయ్యగారు రెవరు?

జ:—కైకలూరు తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు.

ప్ర:—మీరేమన్నార?

జ:—మీ సెలవు తే చేయిస్తాను అన్నాను.

ప్ర:—ఎవరి పేర్లతో చేయిస్తారు అని అడిగారు.

జ:—బందరు వెల్లి యేర్పాటుచేస్తాను అని చెప్పినాను.

ప్ర:—తరువాత యేమి జరిగింది?

జ:—ఆహ్వానపత్రాలో యెవరి సంతకము ఉన్నా లేక పోయినా జగన్నాథరావు నాయుడుగారి పేరు వుంటే చాలా సంతోషిస్తానని రాజాగారు చెప్పినారు.

ప్ర:—తరువాత.

జ:—బందరు తిరిగి వచ్చినాను.

ప్ర:—ఎచ్చి యేమిచేసినారు.

జ:—తంగిరాల సూర్యనారాయణగారితో మాట్లాడినాను.

ప్ర:—తరువాత యేమి జరిగినది.

జ:—తంగిరాల సూర్యనారాయణగారు వెల్లి జగన్నాథరావు నాయుడు గారిని సంతకము చేయమని అడిగినారు.

ప్ర:—తరువాత ఏమి జరిగింది.

జ:—జగన్నాథరావు నాయుడుగారు సంతకము చేయనన్నారు. మీరు కనుక్కోవచ్చును అని సూర్యనారాయణగారు చెప్పినారు.

ప్ర:—తరువాత.

జ:—తెలిపి హనుమంతరావుగారు తంగిరాల సూర్యనారాయణగారింటికి వచ్చినారు.

ప్ర:—తరువాత.

జ:—వారు సంతకము చేస్తారేమో అని సూర్యనారాయణగారిని అడగమన్నాను.

ప్ర:—తరువాత.

జ:—సూర్యనారాయణగారు అడిగితే, వినతిపత్రము ఇచ్చుటకు తన కంగీకారములేదని చెప్పినారు. కనుక సంతకము చేయనన్నారు.

ప్ర:—మీ రెవరినన్నా కనుక్కున్నారా.

జ:—తరువాత దినము జగన్నాథరావు నాయుడుగారు తంగిరాల సూర్యనారాయణగారింటికి వచ్చినారు. బుధుని లో పెద్దవారుగనుక వారిని సంతకము చేయమని ప్రార్థించినాను.

ప్ర:—వారేమన్నారు.

జ:—దానియొక్క ఉద్దేశ్యము చెప్పితే చేస్తారున్నారు.

ప్ర:—మీరేమన్నారు.

జ:—మీకు తెలియని విషయ మేమందున్నాను.

ప్ర:—తరువాత

జ:—ఎలక్ట్రిక్ సందర్భములో నా అని అడిగినారు.

ప్ర:—మీరేమన్నారు.

జ:—నవ్వి పూరుకున్నాను.

ప్ర:—తరువాత టీపార్టీ విషయమై ఏమి జరిగినది.

జ:—తరువాత వడ్డమన్నాటి కుకట్రామయ్యగారింటికి వెళ్లినాను. దినపహి హనుమంతరావుగారు, మల్లె శివరామకృష్ణయ్యగారు నెలయూరి సూర్యనారాయణగారు పిల్లారికెట్టి బుచ్చి వెంకట్రావు నాయుడుగారు హాజీనా హేబ్ వేమూరి నారాయణరావుగారు వద్దకు వెళ్లినాను.

ప్ర:—వారు దస్మతుచేసినారా?

జ:—చేసినారు.

ప్ర:—వారు దస్మతుచేసిన పత్రా తెచ్చినారా.

జ:—తెచ్చినాను.

ప్ర:—తరువాత అడ్వేన్ టీపార్టీ కోజున ఇచ్చినారా.

జ:—ఇచ్చినారు.

ప్ర.—తరువాత యింకా యేమి పుక్కిలో నా టీపాస్ట్ లు చేసివారా.

జ.—అనవి గడ్డలో.

ప్ర.—అతిపాస్ట్ చేయుట యెలా తలపించింది.

జ.—బందరుకు సంబంధించినవిషయములనే ఆడుగవలె నని జగన్నాధరావు నాయుడుగారాక్షేపించిరి. కాని ఆక్షేపణ నిరాకరింపబడినది.

ప్ర.—సాక్షికి స్వయముగా తెలుస్తేనే చెప్పవలెను.

జ.—బందరులో జరిగిన టీపాస్ట్ కి ఆనవిగడ్డ హై స్కూలు కౌన్సిల్లరు తోలేటి సుందరామయ్యగారు వచ్చిరి. సుందరామయ్యగారు రాజాగారి కలనైతే ఆనవిగడ్డలో టీపాస్ట్ యేర్పాటు చేస్తామని చెప్పినారు.

ప్ర.—అక్కడయేమి జరిగినది. శీలం జగన్నాధరావు నాయుడుగారు ఆనవిగడ్డలోని టీ పాస్ట్ విషయమై ఆడుగ వారి.

ప్ర.—...బందరులో సుందరామయ్యగారితో జరిగిన విషయము ఆడుగవచ్చును కాని ఆనవిగడ్డలో యెల్లా జరిగినది చూస్తున్న విషయములు ఆడుగరారు.

ప్ర.—తోలేటి సుందరామయ్యగారు మీకును తండ్రి కాల సూర్యనారాయణగారికిని ఉత్తరములు వ్రాసినారా.

జ.—వ్రాసినారు.

ప్ర.—సూర్యనారాయణగారికి వ్రాసిన ఉత్తరము మీ కేలా వచ్చినది.

జ.—సూర్యనారాయణగారు నాకు పంపించినారు.

ప్ర.—ఆనవి గడ్డలో టీపాస్ట్ యేర్పాటు జరిగినది.

జ.—29-5-26 ప్రాంతములో.

ప్ర.—మీరు వెళ్లి నారా.

జ.—వెళ్లి నాను.

ప్ర.—ఈ టీపాస్ట్ కి వచ్చిన పెద్దలెవరు.

జ.—కంకంసేని వెంకటరంగయ్యగారు, నారయ్యగారు మండలి రామస్వామిగారు.

ప్ర.—ఆకోసన యింకాయేమి జరిగినది.

జ.—నేను రాజాగారికి రంగయ్యగారు రామస్వామి గారు మున్నగు పెద్దలను యెరుకపరచితిని.

ప్ర.—తరువాత ఏమి జరిగినది.

జ.—కంకంసేనిరంగయ్యగారిని బందరు తాలూకాలో ఉన్న అధ్యక్షుడవని స్వీకరిస్తారేమో అని అడిగితిని.

ప్ర.—తరువాత వారేమన్నారు.

జ.—వారు అక్కరలేదన్నారు.

ప్ర.—తరువాత యేమి జరిగింది.

జ.—రాజాగారియొక్క వీ సమాచారములో తనకు జో క్యము కల్పించవద్దని చెప్పినారు.

ప్ర.—తరువాత యేమి జరిగింది.

జ.—తోలేటి సుందరామయ్యగారువచ్చి, మండలి నీరాస్వామిగారు ప్రముఖులనియు వారిని తాలూకాలో ఉన్న ఉపాధ్యక్షులుగా వేసినో కాపు సంఘము సింగిల్ వోల్టు యిస్తారని రాజాగారితో చెప్పవలసినదిగా నాతో చెప్పినారు.

ప్ర.—తరువాత యేమి జరిగింది.

జ.—తరువాత రాజాగారికి తెలియచేసినాను.

ప్ర.—రాజాగారేమన్నారు.

జ.—రామస్వామిగారును వారి అనుచరులను సింగిల్ వో ట్టుయిస్తే ఆవిషయమై ఆలోచిస్తామని రాజాగారు చెప్పి నారు.

ప్ర.—తరువాత బందరు తాలూకాలో ఉన్న అధ్యక్షులెవ రైనారు.

జ.—మండలి రామస్వామిగారు.

ప్ర.—ఎప్పుడు.

జ.—1926 జూన్ లో.

ప్ర.—ఆనవిగడ్డలో టీ పాస్ట్ యేర్పాటు.

జ.—29-5-26.

ప్ర.—తరువాత యెల్లెక్కోలో రాజాగారికి రకు యె క్కుడైనా పని చేశారా.

జ.—చేశాను.

ప్ర.—ఎచట.

జ.—పెడన వడ్డమన్నాడు ఈడుపుగోల్లు, కంకిపాడు, జల సర్తిపాడు, గురూరు నిడుమోలు, మున్నగు గ్రామములలో పనిచేసినాను.

ప్ర.—మీకు యెల్లెక్కో విషయమై ఉత్తరములు వచ్చి నవా?

జ.—వచ్చినవి.

ప్ర.—ఎవరివద్దనుంచి.

జ.—శిష్ట జానకిరామశాస్త్రిగారు శిష్ట సూర్య

నారాయణశాస్త్రిగారు ఉత్తరములు వ్రాసినారు.

ప్ర.—కంకిపాడుకు మీకు సంబంధమేమి?

జ.—కంకిపాడులో మాకు భూములున్నవి.

ప్ర.—భూములమీద మీకేమి వస్తుంది.

జ.—మాకువేలు.

ప్ర.—పెడనలో రాజాగారి తరపున పని చేసిన దెవరు.

జ.—త్వష్ట్రబ్రహ్మం పైన కోటయ్యగారు యింకను కొందరు.

ప్ర.—ముస్తాఫాదాలో పనిచేసినవారి నెరుగు న్నారా.

జ.—కడియాల కోటయ్యగారు యెప్పుడు రాజాగారి తోనే ఉండేవారు.

ప్ర.—కడియాలకోటయ్యగారు యేయే గ్రామములకు వెళ్లారు.

జ.—పెడనలోపాస్ట్ కివచ్చి రాజాగారికి వోట్లిస్తే, పె డనుకు బ్రావెలబ్బంబాగారి యిస్తారని, ఆస్పత్రిమార్పిస్తారని క డియాల కోటయ్యగారు తెలిపినారు.

ప్ర.—కొండపల్లి బుచ్చయ్యగారిని యెరుగుదురా.

జ.—ఎరుగుదును.

ప్ర.—నారెవరు పనిచేసినారు.

జ.—పెడన, చినముత్తేరి, గురూరు, నిడుమోలు.

ప్ర.—ఎల్లెక్కోనలముం దెవరు మీరు పనిచేసినారు.

జ.—బందరులో.

ప్ర.—ఏమి పనిచేసినారు.

జ.—బందరులో చాలమంది యిళ్లకు వెళ్లి రాజాగారికి సింగిల్ వోల్టు యిచ్చుని అడిగినాను.

ప్ర.—ఎవరెవరియిళ్లకు వెళ్లి నారో చెప్పగలరా.

జ.—కొజుకొల్లరావు, వేమూరి నారాయణరావు, పు రాణం కృష్ణమూర్తి, బుర్రా భాస్కరామయ్య, సర్వా మా ర్యనారాయణ, వేమూరి దుర్గా నాగేశ్వరావు, వడ్డమన్నాటి గుకూల రామయ్యగారు ఇంకను రెండువందయిండ్లకు వెళ్లి నాను.

ప్ర.—ఇళ్లకు వెళ్లినపుడు మీతో యెవరైనా వచ్చి నారా.

జ.—రాజాగారి తరపున ఒక మొఖసాదారు వచ్చి నారు.

ప్ర.—బందరు తాలూకా బోర్డు ఎల్లెక్కోను కావలసిన దెవుడు.

జ.—జనవరి 31 బయటి 1926

ప్ర.—జరిగినవా?

జ.—లేదు.

ప్ర.—ఎందువలన

జ.—వ్యాజ్యమువేసి ఇంజక్షను తెచ్చుటవలన

ప్ర.—దానా దాఖలైన తరువాత యేమి జరిగినది.

జ.—ఈవిషయమై మీ కేమైనా తెలుసునా అని రాజాగారి అడిగినారు. దానావేసినట్లు తెలిసినదని చెప్పినారు. దానా యెల్లెక్కోను ఆయ్యెవరుకు జరిగేట్లు చేస్తే బాగావుంటుందని రాజాగారు చెప్పినారు.

ప్ర.—అప్పుడు మీరేమిచేసినారు.

జ.—ద్రక్షాడ రామవరాజు నిడుమోలు తొరక రామ య్యగారు దానా తెచ్చినందువల్ల వారలకు కబురుపంపితిని. వారు నాదగ్గరకు వచ్చిరి. వచ్చినపుడు దానా యెన్నికలయేవరకు ముగియకుండా చెయ్యవలసినదని చెప్పితిని. ఈదానా కొట్టివేసి నారు. సెప్టెంబరు 1926 లో కొట్టివేసినారు. నవంబరులో కాసనపల్లి యెన్నికలు జరిగినవి.

ప్ర.—ఈవిషయములో గవర్న మెంటువారికి రా జాగారు వ్రాసినారా?

జ.—నేను ప్రభుత్వమువారికి నివేదిక తయారుచేసి నాను. తరువాత యేమి జరిగినది దానిని పంపలేదు. ఒరిజనల్స్ ఉత్తరపులకొరకు పంపుతామని ప్రెసిడెంటుగారు చెప్పి నారు.

ప్ర.—ఎన్నికలయినప్పటికీ మీ రేమిపని చేసినారు?

జ.—పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోని తాలూకాబోర్డులను నిర్వాణము కొరకు నియమింప బడినాను.

ప్ర.—ఎప్పటికీ ఆఖరయింది?

జ.—26 జనవరి 1927 కు ఆఖర ఆయింది.

ప్ర.—తరువాత?

జ.—81 మార్చినరకు కలవుమీద ఉన్నాను. 1-4-27

న మ్యూజీలో ప్రవేశించినాను.

ప్ర.—తరువాత యేమి జరిగినది?

జ.—జిల్లాబోర్డువిభజనవరకు హెడ్ క్లా ర్కు గా ఉన్నాను.

ప్ర.—విభజనతరువాత?

జ.—పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాబోర్డు మేనేజరుగా వెళ్ల మని అడిగినారు. బందరు నివాసముడనకు చే యిక్కడనే ఉంచమని చెప్పినాను. కనుక ఇంజనీర్ ఆఫీసు మేనేజరుగా బందరులోనే ఉంచినారు.

ప్ర.—మీరేపు ఆయినప్పటికీ నాజువీకు వెళ్లి నారా?

జ.—ఏప్రిల్ 18, 14 లో వెళ్లి నాను.

ప్ర.—ఏమి జరిగినది?

జ.—నేను కృష్ణరావు నాయుడుగారును వెళ్లి నాను. రాజాగారు తీసికొని రమ్మన్నారని కృష్ణరావు నాయుడుగారు తీసుకొని వెళ్లి నారు.

ప్ర.—అక్కడ యెన్నిదినము లున్నారు?

జ.—రెండుదినములు.

ప్ర.—ఏమి జరిగినది అచట.

జ.—ఎల్లెక్కోనలో పనిచేయలేదని వ్రాసి యిచ్చున్నారు. న్యాయాధిపతి యీ ప్రశ్న నంగీకరించలేదు.

ప్ర.—రాజాగారి అధ్యక్షుడవని యెప్పు డాఖతైంది?

జ.—9-5-21 జిల్లాబోర్డువిభజన అమలులోనికి వచ్చి నప్పటికి.

ప్ర.—కృష్ణరావుగారు మేనేజరుగా వచ్చేటప్పటికి హెడ్ క్లా ర్కు పోస్టు లేదని మీరు చెప్పినారు. తరువాత మిమ్ములను హెడ్ క్లా ర్కు గా వేసినట్లు చెప్పినారు. ఈపోస్టు ఎప్పుడు యేర్పరచినారు?

జ.—బోర్డుయొక్క ఆఖరమీటింగులో. అనగా మే 1927 లో. ఈపోస్టు కాంక్ష కాబడినది.

ప్ర.—మీరు మేనేజరుగా ఉన్నప్పుడు మేనేజరుకు హాజరుపట్టి ఉన్నదా?

జ.—ఉన్నది.

ప్ర.—మీరు మేనేజరుగా ఉన్నపుడు హాజరుపట్టిలో సంతకము చేసెడివారా?

జ.—చేసెడివాడను.

ప్ర.—మీరు మేనేజరుగా ఉన్నపుడు ప్రెసిడెంటు గారు టూర్ డైరీ ఉంచెడివారా?

జ.—మెయిన్ టెన్ చేయలేదు. నేనెప్పుడు చూడలేదు.

ప్ర.—రాజాగారి యొక్కలకు పనిచేసేవిషయములో మీకును రాజాగారికిని యేమి జరిగినది?

జ.—గుడివాడ మకాంలో సంభాషణ జరిగింది. మీ కెన్ని వోల్టు సంపాదించిన రాజాగారు అడిగినారు. కృష్ణ రావు నాయుడుగారు 4000 సింగిల్ వోల్టు యిప్పిస్తారట అని రాజాగారు అన్నారు. కానప్పుడు అన్నాను. ఇది 1926 జూన్ లో జరిగినది. నేను 2000 వోల్టు యిప్పిస్తానన్నాను.

క్రాన్ ఎగ్జామినేషన్ సోమవారముకు నిలుపుదల చేయ బడినది

44 వ సాక్షి, సర్వా రామలింగయ్యగారు గన్నవరం విచా రింపబడిరి. పిటిషనరుల తరపున విశ్వ నాథ సర్వేశ్వరావుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఒట్లపందర్బాసులో ఆడుమిల్లి గోపాల కృష్ణయ్యగారు కొలందరెడ్డిగారు, కాశ్యేరావుగారు, మిర్జాపురం రాజా గారు వచ్చిరి. తమకు వోటిమ్యూని అడిగినారు. ఉరులో మీటింగు పెట్టి వోటు అడిగినారు. నేను చదువుకున్నాను. పన్నుకుముట కు చేయగలన. పోలింగు షేషన్ లో నేను వోటు సరిగా వేయ లేను గనుక పోలింగు ఆఫీసరుకు నాటటువేయమని అడిగినాను.

మావూరి పోలిమేరలో రాజాగారికి చెరువు ఉన్నది. ఆచెరువు క్రింద మాభూములు సాగు అవుతూవుంటవి. వెలివెల సీతా రామయ్యగారిని యెరుగుదును. వారిది గన్నవరము. కొంచెము పెద్దరయితే.

మెట్టివిషయములో పెద్దరయితే. మిర్జాపురం రాజా గారి చెరువు క్రిందవారికి భూము లున్నవి. చెరువు నీరు వ్యవసాయమున కిచ్చుటకు రాజాగారి తరపున ముఖ్యు లెవరు ఉండరు. కోమటి నాగన్న అనేతన రాజాగారి తరపున వ్యవసాయ మున కంతకను నిగామాన్. నిరుటి సంవత్సరము వెలివెల సీతా రామయ్యగారి భూములు చెరువునీటితో సమయములో సాగు కాలేదు.

శీలం జగన్నాధరావు నాయుడుగారి ప్రశ్నలకు పునర్వి చారణలో సాక్షి యిట్లు చెప్పెను.

చెరువులో నీరు లేనందున యాదేడుకూడ వ్యవసాయముకాలేదు. నేవ్యముచేసే భూమి కొంత వున్నది. వాటికి నీటియిబ్బంది కలిగింది. కొంతముందు ఉండినారు. నీళ్లు లేనందున నానలకురికిన తరువాత పూడ్చారు. నీటిని పోటు ఒకరు చెపితే యియ్యలేదు. నా అంతట నే నే యిచ్చి నాను. ముందు పూ రం చ ది వి వె య్యు లే క, ప్రి పై డింగ్ ఆఫీసరును వెయ్యమని అడిగినాను. గొల్లపల్లి రాజాగారిని నే చెరుగనే యెరుగను. చెరువులో నీళ్లు లేక వెలివల సీతారామయ్యగారి భూములు నేవ్యముకాలేదు. చెరువులో నీళ్లు వచ్చినప్పటికి, కొందరు నేవ్యము చేసినారు. మేము కొంతమంది చేయలేదు.

45 వ సాక్షి, నర్రా వెంకటనరసింహం, గన్నవరము యీ క్రిందివిధముగ చెప్పిరి.

ఓట్ల సందర్భములో మా గ్రామముకు కొశంబరెడ్డిగారు కాశేత్వరావు తరపున, రాజాగారి తరపున, గోపాలకృష్ణయ్యగారు అంతవచ్చారు. అశ్వారావు పేట జమీందారుగారు రాతేరు. వచ్చి పోటు మాకియ్యమనిమాకియ్యమని చెప్పినారు. నేను కొద్దిగా చదువుకున్నాను. బోడువుంటే అచ్చు అక్షరములు చదువుతాను. ప్రెస్టేజింగ్ ఆఫీసరుచేత నా పోటు వేయించాను.

క్రాస్ పరీక్షలోని, కళ్లజోడు తీసికపోతేదనియు చదువ లేక వారి నే పోటు చెయ్యమన్నాననియు చెప్పెను. అంతే కాని యెవరు యీవిధముగ చెయ్యమని చెప్పలేదు.

తిరిగి పరీక్షలో, జోడున్న వారు కనబడలేదు. కనుక యెవరిని అడుగలేదనియు, నుడిచిరి.

46 వ సాక్షి, నర్రా శ్రీ సీతారామయ్యగారు, గన్నవరము యిట్లు చెప్పిరి.

పోట్ల సందర్భములో రెడ్డిగారు, మీర్జాపురం రాజాగారు, కాశేత్వరావుగారు, సూర్యయ్యచౌదరిగారు, సూరి నుంప రామశాస్త్రిగారు, ప్రార్థల శేషాద్రిశాస్త్రిగారు, బసవరాజు సీతాపతిరావుగారు యింకను కొంతమంది బై జ వా డ ప్రీ డ డ్ల వచ్చిరి. వారి పేర్లు నాకు తెలియవు. నేను వ్రాయగలను. ప్రయివేటునే 4 వ ఫారమువరకు చదువుకున్నాను. స్వయముగానే పోటు యిచ్చాను.

47 వ సాక్షి, కంభంపాటి రత్నయ్య గన్నవరం యిట్లు చెప్పెను.

నేను చదువుకున్నాను. నేను స్వయముగ పోటిచ్చినాను. తహసీల్దారుగారే పోలింగ్ ఆఫీసరు. నన్ను వారెరుగరు. నేను పోటు వేయనపుడు తెలియక అక్కడనే పోటువేయ పోయినాను. అక్కడ వేయకూడదు అని గదిలోనికి పంపినారు. గదిలోనికి వెళ్లి ఓటు వేసినాను.

మా గ్రామంలో మీర్జాపురం రాజాగారు ఎన్నికలను గురించి మీటింగ్ చేసినారు. విజ్ఞాపనప్రతికమీద సంతకము చేయమన్నారేమో నాకు జ్ఞాపకం లేదు. వెలివల సీతారామయ్యగారిని యెరుగుదును. వారు సంతకము చేశారేమో తెలియదు. గ్రామ పాలిమేరలో రాజాగారికి చెరువున్నది. చెరువుక్రింద సాగయ్యేభూమి సీతారామయ్యగారికి కలదు. రాజాగారి తాతేదారులవరకు నీటిసప్లయ చెరువులోనుంచి చేయుదుండురు. కొనుటి సాగయ్య యీ పని చేయదు.

విశ్వనాథ సర్వేశ్వరావుగారు సాక్షి యెదిరిపక్షమునకు తిరిగినదియు ప్రతిపాదులు సాక్షిని క్రాస్ పరీక్ష చేసేదననియు అనుజ్ఞ నిమిత్తం కోరిరి. అనుజ్ఞ నిచ్చినందున సాక్షిని క్రాస్ పరీక్ష చేసిరి.

(ఇంతటితో కోర్టువారు పలానారమునకు లేచిరి.)

2¹/₂ గంటలకు కోర్టు తిరిగి సమావేశమైనది. సాక్షి కంభం పాటి రత్నయ్యగారి రిట్లు చెప్పిరి.

అశ్వారావుపేట గొల్లపల్లి జమీందారులు గన్నవరం వచ్చివారిని ఉదయం నేను చెప్పలేదు. విజ్ఞాపనప్రతికమీద గ్రామప్రముఖులను సంతకము చేయమన్నమాట నాకు జ్ఞాపకం లేదు. అందరిని సంతకము చేయమన్నారని వెలివల సీతారామయ్యగారు సంతకముచేయ నిరాకరించినది ఉదయం మీతో చెప్పలేదు. ఇందువలన సీతారామయ్యగారి భూములకు జమీందారుగారు నీరుసప్లయ చేయమన్నారని మీతో చెప్పలేదు. చదువురానివారు గా పోటుయిచ్చుటకు ప్రయత్నించలేదు. తాహసీల్దారు పరిచయగులగుటచే యిలావేయట ఆక్షేపణీయమని వాతో చెప్పినట్లు ఉదయం మీకు చెప్పలేదు. ఎవరును గొల్లపల్లి జమీందారుగారి ప్రోత్సాహమున చదువురానివారుగ పోటు చేయ ప్రయత్నముచేసినట్లు నేను మీకు చెప్పలేదు.

48 వ సాక్షి, పురాణం కృష్ణమూర్తిగారి రిట్లు చెప్పిరి. 28 సం॥ లనుంచి నేను పక్షిగ ఉన్నాను. మచిలీపట్న

ము బార్ ఆసాసియేషన్ కు ఆధ్వర్యమున గతశాసనసభ యొక్క కలనుగురించియూ మీర్జాపురం రాజాగారి ఆధ్వర్యమున గురించియు యెరుగుదును. ముల్లాది నరసింహశాస్త్రిగారును, నరసింహశాస్త్రిగారుచెప్పిన మొఖసాదారుడును నావద్దకువచ్చిరి. రాజాగారికి తీరికలేదనియు, కనుక నేను నా పోటును రాజాగారికియ్యవలెననియు నరసింహశాస్త్రిగారు ఉపాధ్యాయుగ చెప్పిరి. ఆవిధముగ నే మొఖసాదారుడును చెప్పెను.

క్రాస్ పరీక్షలో కృష్ణమూర్తిగారి రిట్లు చెప్పిరి.

నాతరపువచ్చినదియు నాకు జ్ఞాపకములేదు. ఎన్నికలకు కొద్దిరోజులు పూర్వమున నానమ్మకము. నా అన్న కొడుకు కూతుర్ని నరసింహశాస్త్రి కుమారునికిచ్చి వివాహముచేసిరి.

49-వ సాక్షి వెంకటి నరసింహంగారు పక్షిగ, బందరు రామచంద్రయ్యగారి ప్రశ్నలకిట్లు జవాబిచ్చిరి.

నేను 15 సంవత్సరములనుండి పక్షిగను. గతశాసనసభ యొక్క కలనుగురించి రాజాగారి ఆధ్వర్యమునగురించియు జ్ఞాపకమున్నది. ఒకరాత్రి ముల్లాది నరసింహంగారును రాజాగారిచే పంపబడిన మొఖసాదారుడును నావద్దకువచ్చి రాజాగారు నా పోటును కోరినట్లుగ చెప్పిరి.

క్రాస్ పరీక్షలో నిట్లు చెప్పిరి. నేను ప్రజాసంఘపు సభ్యుడును. మున్సిసిపల్ పరిపాలనను ఖండించుట కేరడైన సభకు ఆధ్వర్యతవహించి కోరబడితిని. అసభలో చర్చించబడిన యంతయులలో అడ్డా కృష్ణారావునాయుడుగారి సెక్రటరీపదవిని గురించిన తీర్మానము గలదు సెక్రటరీ పోస్టు యేర్పడిన పిమ్మట, మేనేజరు ఉద్యోగము రద్దుచేసినసంగతి నాకు తెలియదు. అసభ జరిగిన తేది జ్ఞాపకములేదు. ఆమీటింగుకు నేనే ఆధ్వర్యము. ఆమీటింగులో యేతీర్మానము కావినపబడలేదు. సభికులు వ్యతిరేకముగ నుండుటవలన తీర్మానము కావినపబడలేదని నాకు తెలియదు. అంతకుపూర్వము కృష్ణారావునాయుడుగారు మేనేజరు. మేము విమర్శించినది ఉద్యోగావశ్యకతను గురించికాని, వ్యక్తినిగురించి కాదు. కేరడ్యతవహించినసభ ఆక్రిందటిరోజున నిలుపుట చేయబడిన సభ అని నాకు తెలియదు. పూర్వపు సాక్షి నామేనమాను. సెక్రటరీ ప్రపోజలు ఆధికారములో వున్న పక్షమునకు సభబంధించినది ఒక్క ప్రజాసంఘమేకాదు, బందరు పౌరులందరూడ సెక్రటరీ పదవికి వ్యతిరేకులు. నాకు తెలిసినంతవరకు ఆవిషయమున చర్చించుటకే రెండవసభ జరిగినదని నాకు తెలియదు.

పునర్విచారణలో ప్రజాసంఘసభ రెండుసంవత్సరముల క్రింద జరిగినదని చెప్పిరి.

స్వామయ్యమూర్తిగారి ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పమ తాను ప్రజాసంఘసభ్యుడని చెప్పెను. 50 వ సాక్షి డాక్టరు వేమూరి దుర్గా నాగేశ్వరావుగారు రామచంద్రయ్యగారి ప్రశ్నలకిట్లు జవాబిచ్చిరి.

6 సంవత్సరములనుంచి డాక్టరును గత శాసనసభ యొక్క కల సందర్భములో రాజాగారి పక్షమున ముల్లాది నరసింహ శాస్త్రిగారు నావద్దకువచ్చిరి. రాజాగారికి పోటియ్యమని కోరిరి. రాజాగారి యేజంటు ఒకరు వచ్చిరి.

క్రాస్ పరీక్షలో ముల్లాది నరసింహంగారు యేజంటును పరిచయపరచినచెప్పిరి. 7-11-26 రాత్రి నావద్దకువచ్చిరి.

51 వ సాక్షి సింగం శంకరయ్యగారు మోదుగుమూడి విచారణలో నిట్లు తెప్పిరి.

నాకు 25 యెంకరములభూమి ఉన్నది. గత యెన్నికల సందర్భములో నావద్దకు యెవరు రాలేదు. గ్రామంలోనికి రాజాగారు వచ్చిరి. మండల రామస్వామిగారుకూడ మోదు మూడికి వచ్చి నాయుంట్లోనే ఉన్నారు నాయంటియందు హాలులో 15 నిమిషములు నిలిచి రాజాగారికి పోటియ్యమని అడిగినారు. రాజాగారికి పోటియ్యవలెనని రామస్వామిగారు చెప్పిరి. పోటు అడిగేవారేకాని మాకప్పుడు సుఖము లాలోచించే వారులేరు. ప్రయాణ సౌకర్యములు లేవని చెప్పినాను. రాజాగారు చాలమందివారు, అన్ని సౌకర్యాలు చేస్తారు, కనుక పోటియ్యవలసిందని కోరారు. రాజాగారికి పోటియ్యుటకు గ్రామము లంగీకరించారు. కొంతవరకు మోదుమూడినుంచి అగ్రహారందగ్గర బుల్లకట్టువరకు రోడ్డు పడినది. ఆరోడ్డే మేము యెవుమోకోరుతుంటాము. పోటిచ్చిన పిమ్మట మూడునాలుగు మాసములలో రోడ్డుపడినది.

క్రాస్ పరీక్షలో సాక్షి యిట్లు చెప్పెను.

పోటు అడుగటానికి గోపాలకృష్ణయ్యగారి పక్షమున కంఠంసేసి పాపయ్యగారు వచ్చారు. రెడ్డిగారి తరపున కాశేత్వరరావుగారి తరపున యెవరు, రాలేదు. నా యింటివద్ద 25, 50 వరకు చేరాము. వారందరి తరపున నేనుమా అన్నయ్య మాట్లాడినాము. ఈరోడ్డునుగురించి చాలరోజులనుంచి అడుగునున్నా

ము. వర్ష ముకురికినపుడల్లా అరే తయారుచేయబం, వర్షంసాగానే ప్రయత్నం మామకొనటం జరుగుతుంది. ఈవిధంగా నాలుగేళ్లనుంచి జరుగుతోంది. రోడ్డునుగురించి రామస్వామిగారిని అడుగలేదు. రోడ్డు మా గ్రామములందరు కోరారు కనుక, వేస్తామని చెప్పారు. కాని నిక్కచ్చిగ చెప్పలేదు. గోపాలకృష్ణయ్యగారి యేజంటు కోమటింటి దగ్గరవున్నారు. నేనవటికి పోలేదు. రాజాగారు రామస్వామిగారు యెవుమోచచ్చారో సరిగా చెప్పలేను. మీర్జాపురం రాజాగారు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు అని, చాలగ్రామాలకి సౌకర్యాలు చేశారని వారు వాతో చెప్పలేదు. రామస్వామిగారితో మాట్లాడినది మా అన్న పోముయ్యగారు. మేముంతా అచటనే వున్నాము. అయిన కోర్టుకురాలేదు. నా పోటు ముగిసిచచ్చాను. ఒక రెప్పపాటుకాలమే వారు నాయంటియెదుటవున్నారు. రోడ్డు వేస్తేనేకాని మా పోటియ్యమని మేము చెప్పనులేదు. మా పోటి వేస్తేనేకాని రోడ్డు వెయ్యమని వారు చెప్పలేదు.

పునర్విచారణలో ఒక పోటు అసెంబ్లీకిని మద్రాసు శాసనసభకు రెండును పోటిచ్చితిని.

52 సాక్షి రాసంశెట్టి వెంకన్న, చిట్టిగూడూరు కొనూం

డూరి తిరువేంగళాచార్యులగారి ప్రశ్నలకిట్లు జవాబు చెప్పిరి. గత యెన్నికలలో కంకట పోలింగునప్పడుకును వెళ్లినాను. నాకు పోటు ఉన్నది. పండ్ల డెండు గంటలకు మధ్యాహ్నము వెళ్లిరాను. లోపలికి నన్ను వెళ్లనియ్యలేదు. మొదట యెవరికిస్తావని నన్నడిగారు. కాంగ్రెసు కిస్తానన్నాను. వెళ్లటానికి ప్లూకాదని వెళ్లగొట్టారు. అక్కడ స్కూలుమాస్టరు నన్ను వెళ్లగొట్టాడు. బహుశా జమీందారుగారిమీద కావచ్చును. 5 గంటలవరకు అచటనే వున్నాను. మళ్లీ పోటియ్యటకు ప్రయత్నించినాము. నన్ను రానియ్యనే లేదు. మా గ్రామములు 20 మంది నాతో వచ్చారు. వారిని కూడ రానియ్యలేదు. పది యెంకరముల మాగాణి నాకున్నది.

క్రాస్ పరీక్ష

కంకట వెళ్లటప్పటికి వందలకొలది జనులు ఉన్నారు. లోపలికి పోల్చు వెళ్లటకు చాల కష్టముగా ఉన్నది. నన్ను త్రోసినమరిషీ గుర్తులేదు. మావద్దనుంచి పోలెనికిచ్చేది పేర్లడిగి త్రోసినవేకారు. కేసువద్ద పోలెనువారు లేరు. నేను వెళ్లి యెవరితోను చెప్పలేదు. నా పోటు అడిగినవారెవరో గుర్తులేదు. అక్కడనున్న కొందరి బ్రాహ్మణ పెద్దయ్యలపూర్వ కీర్తినయ్యు తెప్పినాను. కాంగ్రెసుతరపున వున్నవారి సవరిని మాడలేదు. అధ్యర్థుల యేజంటును చూడలేదు. నాలుగు గంటలకు సంపు తీసినది. అపుడుకూడ నన్ను రానియ్యలేదు. అక్కడున్న వారెవరో గుర్తులేదు. ఎవరును మావద్దకువచ్చి లోపలికి తీసుకవెళ్లుతామని అనలేదు. లోపలికి రానియ్యనందున, యెవరు ఉన్నది నాకు తెలియదు. మేము తెలియచేసిన బ్రాహ్మణులు పోలింగు ఆఫీసరుకు చెప్పవలసినదిగా తెలుపలేదు. రెండవసభ్యయము అయిదుగురు కలిసి వెళ్లినాము. స్కూలుమాస్టరు వేరు అడుగలేదు. నాతో రెండవ సారి వచ్చినది దేవినే రామయ్య, వెంకట్రామయ్య, పెదవరదాచార్యులుగారు, రాసంశెట్టి సుబ్బయ్య, గంగయ్య. పెదవరదాచార్యులుగారిది మావూరే. ఆయనకూడా వచ్చారు. ఆయన యీరోజున యిక్కడకు రాలేదు. ఈరోజున యివటికిరాగానే యెవటికి వెళ్లలేదు. మావూరునుంచివచ్చిన 20 మందిలో యెవరును పోటియ్యలేదు. ఈ 20 లో పై అయిదుగురు ఉన్నారు. మిగిలిన 15 మంది పేర్లు నాకు జ్ఞాపకంలేవు. ఎవరికిని యీ విషయమై ఆసక్తి యివ్వాలని అనుకోలేదు. ఎంతమందిపోల్చు మా గ్రామంలో ఉన్నారో నాకు తెలియదు. కంకటాలో పోలింగ్ వేషముకు బసులే ఉన్నాను. ఇతర గ్రామాలనులవారు వచ్చారు. జక్కందర్ల కల్పబం గ్రామములవారు వచ్చారు. మా గ్రామం అగ్రహారం కాదు. పక్షిగవల్లా రాజాగారికి చెందింది. మా పూర్వో కాంగ్రెస్ తరపున యెవరు పరిచేయలేదు. మా గ్రామం వారంతా యెవరికి పోటియ్యవలసినది కంకటా వెళ్లటకు పూర్వము చెల్లబప్పుడు అనుకున్నాము. పోటున్న వాళ్లంతా కలిసి వెళ్లాము. పూర్వమే ఆరోజు ఉదయం అనుకుని కంకటా వెళ్లాము. మావూరు బహుదలో అనుకొని వెళ్లాము. ఫోజనం చేసి బయలుదేరాము. పూరిబయట కలిసికొన్నాము. ఈ విధంగా కలిసికొన్నది 20 మంది. మాలవాళ్లు వేరే వచ్చారు. మా పూర్వో సంస్కృతపాఠశాలవున్నది. అది చినవరదాచార్యులుగారిది. ఆయన మాతో రాలేదు. కంకటాలో ఆయనను చూచాము. ఆయన పోటిచ్చారో లేదో మాకు తెలియదు, మేము కనుక్కోలేదు

పునర్విచారణ

గుంపులుగుంపులుగా ఉండి గలంతు జరిగినప్పటికి లోపలికి కొంతమంది వెళ్లి బయటకు విచ్చును నేయున్నారు. 53 వ సాక్షి దేవినే వెంకట్రామయ్యగారు చిట్టిగూడూరు తిరువేంగళాచార్యులగారి పరీక్ష క్రిందివిధముగ జవాబు చెప్పిరి.

గత యెన్నికలలో కంకట పోలింగునకును వోటిచ్చుటకు వెళ్ళాము. నాకు వోటుంది. మా గ్రామములలో కలిసి వెళ్ళాము. రాజాగారికి వోటిస్తే లోపలికి రమ్మన్నార. తేక పోతే వల్ల కాదన్నారు. రాజాగారియేజంటు, గ్రామంలో కొందరు ప్రజ లావిధముగా చెప్పారు. గ్రామములపేర్లు నాకు తెలియవు. లోపలికి వెళ్ళుటకు ప్రయత్నము చేశానుగాని రాజాగారి యేజంటు త్రోసివేశారు. 5, 5వ వరకు ఆచటనే యున్నాము. 5వ వరకు తంటాలు పడ్డాము, లాభము లేకపోయింది వోటి య్యనేలేదు. 40 యెకరల మాగాణి నాకు ఉంది.

క్రాస్ పరీక్ష

మాతో చినవరదాచార్యులుగారు వచ్చారు. వారు వోటిచ్చారు. వారితో వెళ్ళాని ప్రయత్నము చేసాను. కాని త్రోసివేశారు. చాలమంది ఆచటవున్నారు. దర్శనాగ్రంథ మునుపటి లోపలనుండి కష్టంగానే ఉన్నది. మునుపటి లోపలివేసినవారి పేర్లు నాకు తెలియవు. వారిని నేను గుర్తుపట్ట లేను. అక్కడ పోలింగువారిని చూడలేదు. రానిచ్చేటట్లు లేదు. మాలో మేము ఆనకున్నాము. కాని యెవరితో చెప్పకోలేదు. మా గ్రామములంతా ఒకే చోట వున్నాము. వోటిచ్చి వచ్చిన నగ్గర దాచార్యులు గారిని అడిగాము. మిమ్ముల ను లోపలికి తీసికొనివెళ్ళాలను చాల ప్రయత్నముచేశారు. కాని త్రోసివేశారు. ఆయనకుడనామత్రేవరసాచలచాలనేపేర్లున్నాడు. అంతాకలిసి మా గ్రామము తిరిగివచ్చాము. మా గ్రామంలో 50 వోట్లున్నవి. వరదాచార్యులుగారుమాత్రమే వోటిచ్చారు. బహుశా మరెవరూమాత్రము యిచ్చారు. కాంగ్రెస్ వారిని కొందరిని చూచాను అతడు ప్రయత్నంచేశాడు. కాని సాధ్యము కాలేదు. ఆయన నమ్మలూరుఅసామి నాలుగైదుసార్లు లోపలికి వెళ్ళాలని ప్రయత్నముచేశాము. మిమ్ములను త్రోసివేసినవారే పేర్లు కనుక్కోలేదు. వోటివేరికిస్తానని అడిగినవారిపేర్లు తెలియదు. అంతా ఉన్నామే అనుకొని పొరుగురవులచే కలిసి వెళ్ళాము. ఆరోజుపూర్వము చాలమందివచ్చి వోట్లు అడిగారు. మా పూర్వో వోట్లకొరకు యెమిటికి జరుగలేదు. ఆరోజుననే యెవరికియ్యవలసినదని అనుకున్నాము. మేము తిరిగివచ్చేవరకు కంకటాని గుంపు అట్లాగేవున్నాడు. ఆరోజున జనము గుంపు లోనుంచి త్రోసికొని వెళ్ళుచునేయున్నాడు. మేము నలుగురు అన్నదమ్ములము. భాగవడలేదు.

పునర్విచారణ

కంకటలో మున్నుగారింట్లోనో యింటిద్రోగ్ నో పోలింగ్ నేడును ఉన్నది. అని యెచటనో నాకు తెలియదు. గుంపులుగుంపులుగా ఉన్నప్పటికి కొంతమంది లోపలికి వెళ్ళినవారే యున్నారు.

5వ సాక్షి దామెల్ల నర్సయ్యగారు, అవగిడ్డ, విచారణలో నిట్లుచెప్పెను.

మండలి రామస్వామిగారువచ్చి వోట్లు అడిగారు. కాడ వ పర్యాయము రాజాగారువచ్చారు. మాయశ్రీప్రకాశపున్న శంకరచేతనే బంగాళా తీసివేయవలసినదని ఆశ్రయిస్తున్నాము. రామస్వామిగారికినే వారే తీసివేయిస్తారని రాజాగారు చెప్పారు. రామస్వామిగారు రాజాగారికి వోటిచ్చుని అడిగారు. అట్లాగే యిప్పిస్తామనిచెప్పాడు. ఆశ్రీ రామస్వామిగారికిచ్చాము. బంగాళా తీసివేయిస్తామనిచెప్పారు వోటింగ్ కోసాన గ్రామములోనే ఉన్నాను. రాజాగారికి మావరులచేతను వోట్లు యిప్పించాము. నాకు వోటులేదు. నా అన్నగారికి వోటువుంది. తాలూకా ఆఫీసులో పోలింగ్ వున్నది. తాలూకా ఆఫీసు ద్వారమువద్ద ఆర్కివ్ లున్నారు. రాజాగారికి ఓట్లు యిప్పించ వలసినదిగా ఆర్కివ్ లువచ్చున్నది. మా గ్రామంలో పేర్లవారైన వెంకటేశ్వర్లు, నుబ్బయ్య నేను.

క్రాస్ పరీక్ష

ఇది జరిగినసంవత్సరములోపు లేదీ నెలనాకు జ్ఞాపకము లేవు. అక్కడ చాలమందిఉన్నారు. అబంగాళా 20 సంవత్సరములనుంచి వున్నది. అబంగాళా అక్కడనే హైకోర్టు ప్రక్కనేవుంది. తరువాత రాజాగారిని గాని రామస్వామి గారినిగాని కలుసుకోలేదు. రామస్వామిగారిని ఒకప్పుడు అడిగాము. వోట్లుజరిగిన నెలకు గ్రామముకు వచ్చినపుడు అడిగాము తీసివేయిస్తానన్నారు. అక్కడ యింకను చాలమంది వున్నారు. వారెవరో నేను చెప్పజాలను. ఈబంగాళా విషయమై రాజాగారు హైస్కూలులో వుండగా అడిగాము. వోట్లర్లము మేము యేమి పథిచేసుకొనలేదు. బంగాళా తీసివేస్తేనే కాని ఓట్టియ్యమని ఆనలేదు. వారు తీసివేస్తానన్నారు గనుక పూరుకున్నాము. నేను కొందరితరపున మాట్లాడినాను. వెంకటేశ్వర్లు నుబ్బయ్యకూడా మాట్లాడినారు. వారు మాస్తామంటే వెళ్ళిపోయాము. రామస్వామిగారు సింగిల్ వోట్లు యిస్తే అగ్రి సంగతి చూస్తామన్నారు. మా గ్రామంలో వందో రెండువంద లోపలివర్లున్నారు. ఎంతమంది వోట్టియ్యటానికి వచ్చారో నాకు తెలియదు. రామస్వామిగారితో మాట్లాడినప్పుడు వచ్చినవారి పేర్లు చెప్పలేను.

బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీ

5 వార్డు వోట్లపెట్టెలను సబుకలెక్టరుగారు పగలగొట్టించుట

పగలగొట్టినవిమ్ము కొశంబరెడ్డిగారు తాళపుచెవి సంపుట

కాశేశ్వరావు పంతులుగారు జయమొందుట

(స్వీయవిలేఖరి)

బెజవాడ, అక్టో 16:—16-11-27 బెట్టులవరకు విదవ వార్డు వోట్లపెట్టెలను సబుకలెక్టరుగారు నిన్న పగలగొట్టించి వోట్లను లెక్కించి అయ్యదేవర కాశేశ్వరావు పంతులుగారు మ్యునిసిపల్ కాన్సిలరుగ ఎన్నుకొనబడినటుల నిన్నసాయంత్రం ఐదుగంటలకు ప్రచురించిరి.

నైను చేరుకుగనుండి 5 వ వార్డు ఎన్నికలను జరిపిన రావుసాహెబు కొశంబరెడ్డిగారు బుద్ధిపూర్వకము వోట్లను లెక్కించలేదని యభిప్రాయపడి 33 ఎన్నికల యాలు ననుసరించి రెడ్డిగారిసానే బెజవాడ సబుకలెక్టరుగారిని వోట్లను లెక్కించి ఫలితమును ప్రయోగములకై జిల్లా కలెక్టరుగారు నియమించిరి. సరకు నియమము ననుసరించి నిన్న పన్నెండు గంటలకు వోట్లపెట్టెలను తెరిచెమని అందుకు సంబంధించిన వారలకు సబుకలెక్టరుగారు నోటీసుల నంపిరి. కాని 12 గంటలకు సబుకలెక్టరుగారు మ్యునిసిపల్ ఆఫీసుకు రాగానే మన సబుకలెక్టరు దావావేయబడెననియు, ఇంజంక్షన్ పిటిషన్ కూడా దాఖలయ్యెననియు, కొద్దివారు విచారించుచున్నారనియు, కాబట్టి కొంతవరకు కావలయుననియు సబుకలెక్టరుగారికి మనవిచేయబడెను. మూడుగంటలవరకు ఆగవలసిన దని కొద్ది వారి ఆగ్రహకూడా సబుకలెక్టరుగారికి చేరెను. అందువలన 3 గంటలవరకు ఆగిపోయెను.

కాశేశ్వరావుగారి ప్రత్యర్థులలో నొకరగు కొలుసుల సూర్యనారాయణరావు నాయుడుగారిచే దాఖల్ చేయబడిన దావా ఇంజంక్షన్ పిటిషన్ నిన్న పూర్తయ్యి 11 గంటలకు బెజవాడ మున్సిపల్ కౌన్సిల్ విచారణకు వచ్చెను. కాశేశ్వరావుగారును, వారి యితర ప్రత్యర్థులను వైసుచేరు మేక సబుకలెక్టరు గారునును ప్రతివాదులుగ చేర్చబడిరి.

వాదిపక్షమున కోకా నరసింహారావు నాయుడు గారును కోకా రంగారావునాయుడుగారును వాదన జరిపిరి. 12 వ తేదీని వైసుచేరు మేకగారిని ఓట్లపెట్టెలను తెరచి నియకపోవుట కాశేశ్వరావుగారిది తప్పనియును, అందువలన ఎన్నిక ఆశాశ్రీయమైపోయెననియు ఆశాశ్రీయమైన ఎన్నిక ఫలితమును సబుకలెక్టరుగారు ప్రచురించ వలనుపడదనియు వాదించిరి. మరియు గవర్న మెంటువారి ఉత్తరువుకూడా ఆశాశ్రీయ మైనదనియు చెల్ల గిట్టదనియు వాదించిరి.

కొశంబరెడ్డిగారు స్వయముగనే వాదించుకొనిరి. ఇంజంక్షన్ యయ్యవలయునని చెప్పిరి. కలెక్టరుగారి ఉత్తరువును గవర్న మెంటు వుత్తరువును తమకు తెలియకుండగనే కొండెములను చెప్పి కాశేశ్వరావుగారు తెచ్చుకొని యుండెననిరి. ఇందువలన తమ ప్రతిష్ఠను (కొంత ముప్పువాటిల్లెననిరి. తనరే, రెడ్డిగారే) వోట్లను లెక్కింపటానున కొద్దివారు తన పిమ్మవలయుననిరి. కొద్దివారు దయయుంచి తమ గౌరవమును కాపాడవలయునని రెడ్డిగారు కోరుకొనిరి. మరిన్ని వ్యవధి యిస్తే కొద్దివారికి సమస్తవిషయములను మనవిచేయుదుమనిరి.

కాని కొద్దివారు వాయిదానీయమనిరి. అంతట కాశేశ్వరావుగారిపక్షమున వాదనజరిగెను. సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు, బారిష్టరు వెంకటేశ్వరావుగారు, కొండపల్లి శ్రీ గామరంగరావుగారు సహాయముచేయుచుండగ పెద్దిభోట్ల వీరయ్యగారు కాశేశ్వరావుగారిపక్షమున వాదించిరి. కొద్ది రోజులలో చేరుమేక ఎన్నిక జరుగుననిరి. ఆపదవికి కాశేశ్వరావుగారు పోటీచేయునున్నారనిరి. వారికి అట్టి అవకాశము లేకుండ కాశేశ్వరావుగారి విరోధులు ఇట్టి ఎత్తులను వేయుచున్నారనిరి. దావాచెల్లదనిరి. ఇంజంక్షన్ ఆర్డరుకు ఆసలుతా వేలేదనిరి. ఇందులకు అనుకూలమైన హైకోర్టు తీర్పులుగలవని కొద్దివారికి వీరయ్యగారు తెలియచెప్పిరి. పిమ్ముల కొద్దివారు ఇంజంక్షన్ పిటిషనును కొట్టివేసిరి. కాశేశ్వరావుగారికి ఖర్చుల నిప్పించిరి. ఈకేసుఫలితమును విన గతూహలులై కొద్దిమందివచ్చి నవారిలో చాలమందికి సంతోషమయ్యెను. అక్కడ మ్యునిసిపల్ ఆఫీసులో సబుకలెక్టరుగారు మూడుగంటలకు వోట్ల

పెట్టెలను తీయుటకై భోషామును పగలగొట్టించిరి. తాళము చేతులను తమవద్దకుంచుకొని సబుకలెక్టరుగారు కబురంపినను ఎంతవేపటికి రెడ్డిగారు రంపరందన భోషామును పగలగొట్టించ వలసివచ్చెను. వోట్లను లెక్కించుచుండగా రెడ్డిగారు తాళముచేతుల నంపిరి. కాని నాటితో ఆ క్క అ తీ రి పో యె ను.

వోట్లను లెక్కించగా తేలిన పర్యవసానము:—

కాశేశ్వరావు పంతులుగారికి 159 వోట్లు, దాక్టరు గోవిందరాజునాయుడుగారికి 118, కొల్లిపర కాశేశ్వయ్య గారికి, 3, చెడిపోయినవోట్లు 5. దావాలు అగ్రిలు పెట్టిన కొలుసుల సూర్యనారాయణగారికి, అద్దేగల్లి వేంకట గుర్నాధరామ శేషయ్యగారికి దుండూరు సీతారామయ్యగారికి వోట్లు ఏమీ పడలేదు.

సాయంత్ర 5గంటలకు కాశేశ్వరావుగారు మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలరుగ ఎన్నుకొనబడి రని సబుకలెక్టరుగారు ప్రచురించిరి. చాలమంది కరతాళధ్వనులచే తమ సంతోషమును వెల్లబెల్చిరి. ఇదివర కెన్నడు ఇంతసాదావిడి ఏయెన్నికలోను జరుగలేదని ప్రజలు చెప్పుకొనుచున్నారు. ఇంతకష్టపడినను చినవర జయమునందిట్టి కాశేశ్వరావుగారిని, అందరు అభినందించుచున్నారు.

అవిడి (తూర్పుగోదావరి)

అవిడి పంచాయతీగార్లు నూతనఎన్నికలు ఈనెల 3-వ తేదీ ఉదయం 11 గంటలు ల గాయ తు మధ్యాహ్నము 3 గంటలవరకు ఎన్నికలు జరిగినవి. ఈఎన్నికలకు మూడు 600 ల మంది ఓటర్లు హాజరై, అధిక మైనపోటీ చేసినను ఎన్నికల పయములో బ్రాహ్మణోత్తములు, పంచములు సోదరభావముతో కలిసి ఒకేచోట ఆస్పృశ్యతను పూర్తిగా త్రోసిపుచ్చుట చాల శుభసూచకము. పూర్వాచారపరాయణత్వమునకు ప్రసిద్ధికెక్కిన ఈగ్రామములో షారాత్తుగా ఆస్పృశ్యతను తొలగించువేడుకను చూచుటకు ఇతరగ్రామములు చాలమంది వచ్చి ఆనందించిరి. కార్మికసంఘముతరపుర నిలబెట్టబడిన గడ్డంబుల్లి వీరాస్వామిగారనే పంచముడు ఎక్కువమంది బ్రాహ్మణోత్తములచే ఎన్నుకోబడుట మరెయొక శుభసూచకము. ఈగ్రామములోని బ్రాహ్మణోత్తముల ఉదారస్వభావము చూచి యితరగ్రామబ్రాహ్మణులు అనుకరించెదరుగాక!

ఈగ్రామములో నున్నటువంటి బోర్డులమెంటులస్కూలులందుగూడ పంచముబాలరను జీరిపించుటకు యిచ్చుట బ్రాహ్మణోత్తములు అత్యుత్సాహముతో ప్రయత్నించుచున్నారు. కాని శ్రీ గాంధీవిద్యాలయములో చదువుచున్న పంచముబాలురు తప్ప నుత్సాహము గల యితరపంచముబాలురు దొరకకుండుట వోచనియును. ఈ కార్యముకూడ కొద్దిరోజులలో నెరవేరగలదు.

భూపతిరాజు జగన్నాథరాజు.

హత్త్యతోగూడిన బందిపోట్లు

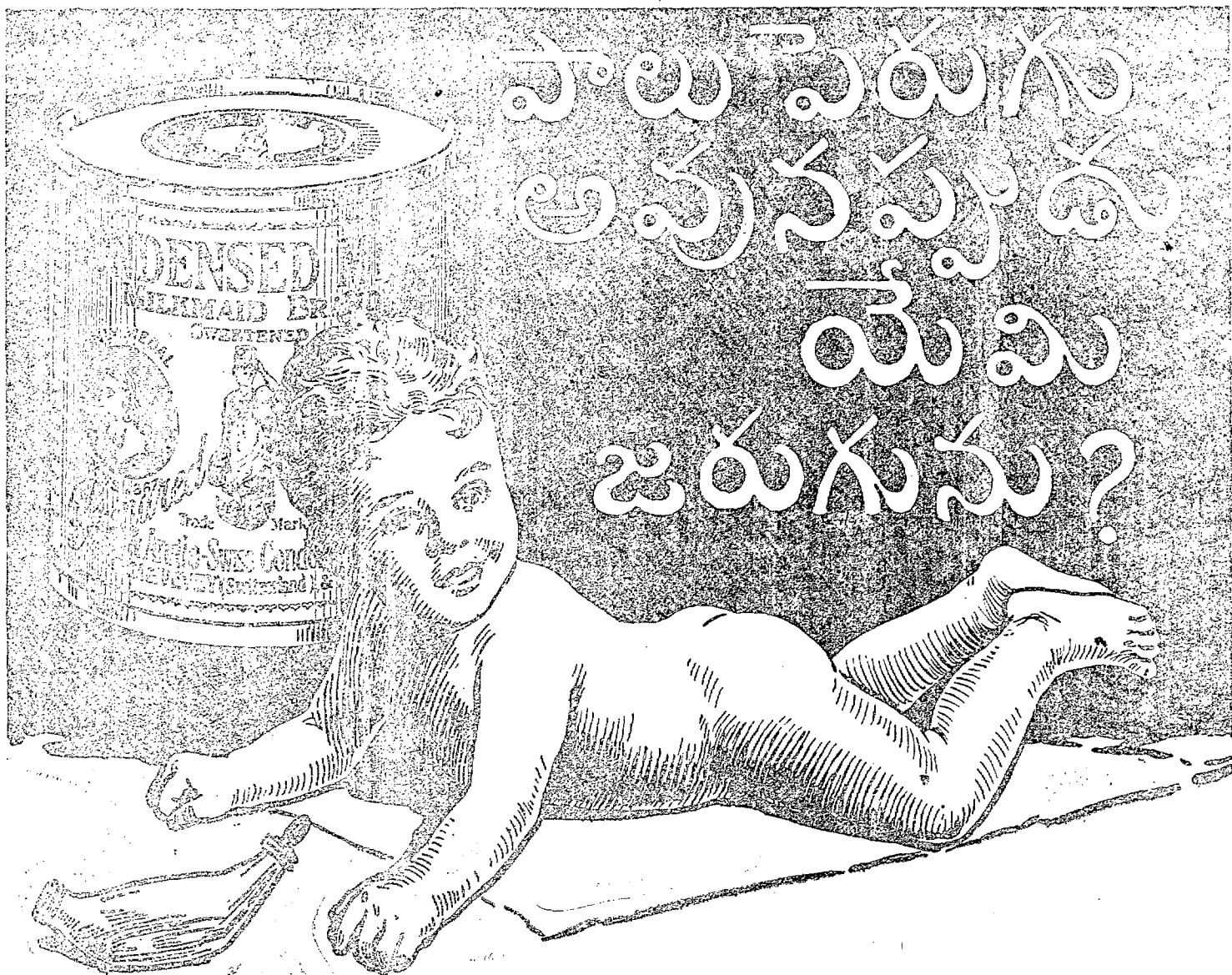
కుట్రకై విచారణ

లక్ష్మీ, అక్టోబరు 15:—హత్త్యతోగూడిన బందిపోట్లు గావించినందులకును కుట్రకనియు 16 గరు విచారించబడి నేరము మోపబడెను.

మహబీర్సింగు, హాడియా, గుజరాజసింగు జెయిలునుండి ఒకేసారి విడుదలైరి. మహబీర్ లక్ష్మీలో నాకరీచేసికొనుచు మిగిలిన ఇరువురతో కలిసి దోపిడీలు ప్రారంభించెను. మువ్వరు, నుగలసి కెడ్డజట్టును ప్రోగుచేసిరి. వీరిలో నొకరు ఒక జెయిలుకు క్రింద నొకరు, వానిసాయము చాలవరకు ఈగుంపునకు పనికివచ్చెను. మహబీరునకు తుపాకియున్నది. వీరందరు నుల్లాకు పురమందు దోపిడుగుగాంచి పారిపోయిరి. వారు గావించిన అన్నిటితో 4 బందిపోట్లు గావించిరి. ప్రతిదానియందును హత్త్యజరిగెను. 16 బందిపోట్లలో ప్రజలకు తుపాకిగాయములు తగిలెను. కొద్దిదోపిడి ఎక్కువ. మహబీర్సింగు పట్టుబడలేదు. ఈ జట్టులో ఇదివరలో 21 మారులు జెయిలునకు పోయిన వారును యున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు)

పూనా, అక్టోబరు 14:— హిందూమతోత్సవములు జరుపుటను నిషేధించిన ప్రభుత్వపుట్టెలను ధిక్కరించి జెయిలునకు పోయిన 45 గుర్రములు పూనాలో బహిరంగసభలో సన్మానము గావించిరి.

పాలు పెరుగు అవునప్పుడు యేమి జరుగును?

పాలు పెరుగుగ తోడుకొనునప్పుడు పాలలోని పుష్టి చేయు పదార్థములన్నియు, పాలలోనున్న నీటి భాగమునుండి వేరై కలిసికొని చిక్కపడును.

పాలు పెరుగుగా చేయబడు విధముగనే, పాలలోని నీటిభాగము హరించి పుష్టిచేయు పదార్థములన్నియు చిక్కనగువరకు మరగపెట్టబడిన సారవంతమైన అచ్చావుపాలే మిల్కు మెయిడు కన్ డెన్సుడు పాలు (గొల్లభామ కన్ డెన్సుడు పాలు). కాని పెరుగువలె యీ మిల్కు మెయిడు పాలు (గొల్లభామ పాలు) పులియవు. అప్పటి కప్పుడు ఆవుదగ్గరనుంచి పిడికిన పాలవలె పరిశుభ్రముగాను, మధురముగాను వుండును. మాధుర్యము నిలుచుటకును, పరిశుభ్రముగా వుండుటకును యీ పాలలో చెఱకు పంచదార కలపబడినది. ఈ పంచదార విడకొట్టబడిన డబ్బాలోని మిల్కు మెయిడు పాల (గొల్లభామ పాలు) ను అనేక మాసములవరకు చెడిపోనివ్వక పరిశుభ్రముగా వుంచును. డబ్బా విడగొట్టినపిమ్మటకూడా పాలు చాలారోజులవరకు మధురముగాను, పరిశుభ్రముగాను వుండును.

మిల్కు మెయిడు కన్ డెన్సుడు పాలు (గొల్లభామ కన్ డెన్సుడు పాలు) కొనడమనగా:— అచ్చావుపాలలోని మంచిదైనటువంటిన్ని, బలము నిచ్చునటువంటిన్ని పదార్థమును కొనుటయే! ఆవుపాలలో సహజముగా వుండు నీటికిగాని, పాలమ్మువాడు లాభముకొఱకు పాలలో కలుపు నీటికిగాని సొమ్ముయిచ్చుటలేదు. పిల్లలకు ఆహారముగా యిచ్చుటకును, టీ, కాఫీ తయారుచేయుటకు, వంటకు, మిఠాయివగైరాలు చేయుటకు మిల్కు మెయిడు కన్ డెన్సుడు పాలు (గొల్లభామ కన్ డెన్సుడు పాలు) ఉపయోగించునప్పుడు, అవసరముపైబట్టి కొద్దిగాగాని, హెచ్చుగాగాని నీరు కలపవచ్చును. లేక నీరు కలపకుండగనే అన్నములోను, చపాటీలు, రొట్టెలు మొదలగువానితో పుచ్చుకొనినయెడల, ఈ రుచిగల పాలతో పుచ్చుకొన్న ఆహారముయొక్క పుష్టి గ్రామములో దొరకే ప్రశస్తమైన ఆవుపాలు పుచ్చుకొనుటవలన కలిగెడు బలముకు మూడు రెట్లు అధికముగనుండును.

మీ పెరు, మీ చిరునామాతో మూడు అణాల పోస్టేజీ స్టాంపులు పంపినయెడల ఒక మాదిరి పాలడబ్బా మీకు పంపబడును. దానివలన మీ పిల్లలు మిల్కు మెయిడు పాలు (గొల్లభామ పాలు) యెట్లు యిష్టపడెదరో, మీ యింట్లో వుపయోగపరచుకొనుటకు యెంత అద్భుతమైన పాలో మీకే తెలియగలదు. ఈ దిగువ చిరునామాకు మాదిరిడబ్బా నిమిత్తము యీ రోజుననే వ్రాయుడు.

MILKMAID MILK Post Box 376 CALCUTTA	దయచేసి మాదిరిడబ్బా పంపుము. నీనితో మాడకాల పోస్టేజీ స్టాంపులు పంపియున్నది.	పేరు..... చిరునామా..... జిల్లా.....
---	---	---

ప్రతి మిల్కు మెయిడు పాలడబ్బా (గొల్లభామ పాలడబ్బా) లో స్వచ్ఛమైన ఆవు పాలున్ను, పంచదారమాత్రమే వున్నదని తయారుచేయించినవారిచే గారంటీ చేయబడినది. ఇది అబద్ధమని యెవరైనా నుజువుచేయగలిగినయెడల, వారికి 5,000 రూపాయలు యివ్వబడును.

మిల్కు మెయిడు పాలు (గొల్లభామ పాలు) చేతిలో

తొకబడకయే తయారుచేయబడినది.

వక్రము శ్రీయుతులు తాములూరు శివరామయ్యగారు, ఇంకను శ్రీకృష్ణయ్యగారు, అష్టకాల సుబ్రహ్మణ్యంగారు, బి. జ్ఞాస్వామి అయ్యగారు, కొంజేటి శేషయ్యశ్రేష్ఠిగారు, ముంగూరు సుబ్బరావుగారు, అయినా పార్థసారథిశ్రేష్ఠిగారు, స్థూలవరపు సుబ్బరామయ్యగారు, పైడా సుబ్బరామయ్య శ్రేష్ఠిగారు కే. వెంకటప్పయ్యగారు హిందూమహమ్మదీయులు ఒకమత్యముగనుండుటకై పరస్పరముగ నొకరిహక్కులనొకరు గౌరవించవలసినట్లును, వాటికొండలు హిందువులు ఐకమత్యము పొంది, తమస్వబలముచేత తమహక్కులు పోషించుకొనవలసి వదిగ సంబోధించిరి.

అష్టకాల సుబ్రహ్మణ్యంగారు, జ్ఞాస్వామి అయ్యగారు ఈ 144 ఉత్తరువులలో, ఉత్తనముల విషయములలో, హిందువులను వీధిముగ ప్రభుత్వమువారు చూచుచుండిన విధులనుగ తెలిపి, అట్టి యక్రమచర్యలను ఖండించిరి. అధ్యక్షుడు సభను ముగింపుచు ఈ క్లిష్టసమస్య పరిష్కారము కాంతి మార్గమేయనని పలుకుచు, ఆకాశీలదర్శిత నుదహరించిరి.

పురమందిరము బయట పోలీసువారు కొండలు బారులు దీరి తమబలమును ప్రకటించుకొనునట్లు నిలువబడియుండిరి. పథ జయప్రదముగ జరిగినది.

కొట్రా ఆదిశేషయ్య.

నెల్లూరుజిల్లా వీరనకనుపూరు-ఖాది ఉత్పత్తిశాల

ఈసంస్థచేసిన పని తృప్తికరముగానున్నది. 10989-12-6 కిమ్యుతుల నూలును, 8260-8-9 ఖరీదుగల ఖాదీయు తయారయ్యెను. 8898-8-9 కలగల ఖాదీ నమ్మిరి. 8001-8-6 కు నూలు విక్రయించిరి. 2125-9-6 ధరగల నూలు శేత చేయించిరి. మరక 10126-18-0 లకు నూలు విడుదల అయెను. ఈసని జరుపుటలో చుట్టుప్రక్కలనున్న గ్రామములలోని వీధిసాదలలో నూలుబడుచువారికి 6828-15-6 లున్న, శేతశేయవారికి 2115-8-0 లున్న, మాదీకులవారికి 812-8-0 యున్న, మరక 8251-8-6 లు వారివారి మజూరీలక్రింద పంచిపెట్టిరి. కలపుచేతాధిపతులను జనులకిది యెంతయు సాయకారి అనకతప్పదు. ఈయెడు జరిగినపని నిరుడుజరిగినవానికన్న మెచ్చగా నున్నది. నిరుడు తయారుచేసిన ఖాదీ ఖరీదు 2828-9-8 అనగా నూటికి 40 చొప్పున వృద్ధికలదు. నిరుడు వడికించిననూలు మొత్తము 8718-9-9. నూలులో నూటికి 25 చొప్పున అభివృద్ధిక ను పడుచున్నది. ఇంకను అభివృద్ధిచేయుటకు అవకాశములు గలవు. సంవత్సరాదిన 420 రాటములుండగా, ఇప్పుడు 480 పనిచేయుచున్నది. మొదట పనిచేయుచున్న మగ్గులు 9. ఇప్పుడు 16 వరకు పెరుగగలవు.

మారుమూల గ్రామములలోనుండి యీసంస్థకు సదుత్తమున్న శ్రీయుత పోలవరపు గోవిందరావుగారిని ఆధిపండించుచున్నాను.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి,

అంధ్రకాళి.

కార్యదర్శి.

చచ్చిమ గోదావరిజిల్లా బోర్డువారు నియమించిన

గ్రామ పురర్పిర్యాలను సమకమిటి

ఈకమిటి సమావేశము యీనెల 21 వ తేదీన భీమవరం తాలూకాబోర్డు అఫీసులో పగలు 1 గంటకు సమావేశమగును. కావున సమకమిటి మొదలు తప్పక రాప్రార్థితులు. ఇందును గూర్చి సలహాలు నొసంగుచు చెల్లెల అచ్చటికివచ్చిగాని లేకవారి ప్రత్యక్షములను వ్రాసిగాని పంప ప్రార్థితులు.

క. గంగరాజు

ఈడెవల్లిగూడెం.

కన్యవరం.

సినాకినీ సత్యాగ్రహ ఆశ్రమము

గాంధీ మహాత్ముని వర్ధంతి

తిమిర ననుసరించి పర్యవర్తి ఆశ్రమములోవలె యిచ్చటను గత భాద్రపద బహుళ ద్వాదశి గురువారమున గాంధీ మహాత్ముని వర్ధంతి జయప్రదముగ జరిగినది. ఉదయము ప్రార్థనానంతరం రాటుము పోటీపరీక్షలు ప్రారంభమైనవి. బయట గ్రామములనుండి అన్నిరకములవారును వచ్చివారు. నూలుపోటీ చేసినవారు 27 గురు, వీరిలో 25 మంది జయమందిరి. కస్తూరి జాతీయబాలికా పాఠశాల విద్యార్థిని చిరంజీవి సరస్వతి మంజరమ్మ లక్ష్మీదేవి బంగారుపతకము బహుమానమునడచినది. మరొకబాలిక చిరంజీవి బహిరవరకు మహాలక్ష్మమ్మ శండం బహుమానము రూ. 5-0-0 లు సంపాదించినది. వీరలకు నెయ్యి కుండ్లికి పైగా ఆన్నప్రదానము జరిగినది.

సి. వి. కృష్ణయ్య

కార్యదర్శి.

యీ బార్లీ నీళ్లనే త్రాగండి

యీ బార్లీ నీళ్లని మీరు దినమున్ను భోంచేసితే మీ కడుపులో

పుండ్ల పేగులున్ను అన్నియు సరిగావుండును; మీరు నిండాబలము గలిగిన వారుగావుండురు. ఎంతకాలములో యీ సానకముతోటి, నిమ్మపండు రసమున్ను అయిసున్ను కలిపి భోంచేసితే ఆరోగ్యమున్ను సుఖమున్ను, పుండును రాబిన్సన్ బార్లీను తీయండి. చెత్తలుకలిపిన సాధారణ బార్లీను చూచుటకు కంటికి దగుటుగా వుండుటకు చాక్ పొడి కలిపిన బార్లీని తీయవద్దండి రాబిన్సన్ బార్లీ శీఘ్రముగా వ్రుడికిపోవును. అదిచేతితో తాకకచేయబడినది

ROBINSON'S PATENT BARLEY

రాబిన్సన్ బార్లీని తీయండి.

దావాలో పెట్టుబడిపెట్టుట

దావానెగిన తరువాత వచ్చిన ఆస్తిలో కొంతభాగమును పెట్టుబడిదారున కిచ్చేవరకు న్యాయసమృతమా? చెల్లునా?

అనువిషయమును మద్రాసు హైకోర్టులో న్యాయమూర్తి ఫీలిప్సు, రెయిలీగార్లు విచారించి, అనవసరముగా దావాలను పెంచుటకు దురుద్దేశముతో పెట్టుబడిపెట్టిన చెల్లుదారుని ఉభయపక్షములవారును సంప్రతియకొని దావా నెగినచో నీకింత శ్రమపడినందులకు ఇచ్చినవని వాది ఒప్పుకొన్నపుడు అది చెల్లునాయు న్యాయసమృతమే యనియు తీర్పుజెప్పిరి. బ్రిటిషు న్యాయశాస్త్రములు ఇట్టివిషయమై ఇండియాలో వర్తిలుటకు వీలులేదని వాదితరపున వాదించిన న్యాయవాది గంటి లక్ష్మన్నపంతులుగారితో న్యాయమూర్తులు వీక్షించి వాది కనుకూలముగ తీర్పుజెప్పి ప్రతివాది కనుకూలముగ క్రింది కోర్టులో ఇచ్చిన తీర్పును కొట్టివేసిరి. ఒక దావాలో ఒక కాయ వతి 50,000 రూపాయల ఆస్తిని రాబట్టుకొనుటకు ఆలోచించుచుండెను. ఆలోచన జెప్పుటకుగాని, పెట్టుబడి పెట్టుటకుగాని వ్యవహారము నడిపించుటకు దగ్గర పెద్దవారు, మగవా రెవరును లేరు. అందుచే ఆయువతి పైనజెప్పిన వాదిని సమీపించి సహాయము చేయవలెనని కోరెను. ఎట్టి ప్రతిఫలము నకేక్షించకనే అతడు తోడ్పడుటకు వాగ్దాన మొనర్చెను.

కాని ఆయువతియే (ప్రతివాది) తనంతటతాను, తండ్రితోను, భర్తతోను ఆలోచించి వాది సహాయమునకు అతడు ఉత్సాహముతోను, శ్రద్ధతోను పనిచేయుటకు ప్రతిఫలమును పుచ్చుకొనక తప్పదనెను. ఆప్రకారము వాది ప్రతివాదులు ఒడంబడికను వ్రాసికొని వాది దావాకనుభర్తుల మొత్తములో 1/4 వంతు పెట్టుబడి పెట్టుటకును దావా నెగినచో వచ్చిన ఆస్తిలో 1/4 వంతు ప్రతివాది కిచ్చుటకును ఏర్పాటు చేసికొనిరి.

ఆట్లు ఒడంబడిక చేసికొని హైకోర్టువరకు వచ్చిరి. ప్రతివాది యరు యవతి కనుకూలముగనే హైకోర్టులో తీర్పుజెప్పిరి. ప్రీక్షితువులును అటు నేడునందున 50,000 రూపాయల ఆస్తికి ఆమెయ సర్వాధికారి అయినది.

అనుకొన్న ఒడంబడిక ప్రకారము ఆమె తనకు పెట్టుబడి పెట్టినవానికి 1/4వంతు పంచిపెట్టలేదు. అందుచే అతడు ఆమెపైదావాచేసెను. అట్టిఒడంబడికనీతివాహ్యమనియు అక్రమమనియు ఆమె తరపున వాదించిరి. ఒడంబడిక చెల్లదనిరి. కాకి నాడ సబుకోర్టులో ఈమె వాదన సంగీకరించి వాది దావాను త్రోసివేసి అతనికయిన ఖర్చులను శ్రమపడినందుకు కొంత మొత్తమును ఇచ్చుటకు తీర్పుజెప్పిరి. ఈతీర్పుపై హైకోర్టులో వాది ఆపీలుకేసెను. హైకోర్టు వారట్టి ఒడంబడిక అక్రమముగ చేసంతవరకు చెల్లునని తీర్పుజెప్పిరి.

వాది తరపున గంటి లక్ష్మన్నపంతులుగారును ప్రతివాది తరపున రామా రావుగారును పనిచేసిరి.

గుడివాడ

11-10-27 తేదీన గుడివాడ పొరులు సమావేశమై యీ దినవ తీర్మానమును ఆసాదించిరి.

ప్రస్తుత దేశకాల పరిస్థితుల గమనించి దేశబలయుటందు దేవదాసీలచేత నాకరీచేయించుట చేతయుల సైతికసంస్కరణను, ప్రజాసామాన్య నీతికిని భంగకరముగా నున్నదిగాన కాసన నిర్మాసభయందు దార్పర్య ముత్పలక్ష్యిరెట్టిగారిచే ప్రవేశ పెట్టుబడిన దేవదాసీ యీ నాములు కేరలుగా మార్చించు తీర్మానమును సన్నివహరినదిగా కాసనసభ్యులను ప్రభుత్వమువారిని యీ సభివారు కోరుచున్నారు.

(2) మరెయ భర్త ఆవాహుత్తులకు సవరణకూడ చేయవలయునని యీ సభివారు కోరుచున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

మొత్తిలో బిడ్డకు పొరపైచి చంపినందుకు లాభింనుగా రిని సెషన్సు కంక్షిరి.

హిందూత్వమును గుణములను గుఱించి యిదివరకే అందరికిని
చాగుగా ఎల్లవోట్లయందును తెలిసియున్నది

అట్లు తెలియనివారు ఆలసింపక తక్షణమే

మా రోకాయయూర కస్తూరిమాత్రలను.

Regd. టెక్నికల్, బికడర్ల వాదిన మిత్రుల టెక్నికల్ కృత్రిమదళని మా నిర్మితాభిప్రాయము. ప్రతిదినము అడుగుకట్ట
Beaded Mark అని నమ్ముచున్న ప్రశంసాత్రయాలే ఇందుకు ప్రణామ నిదర్శనము.

ఇది మేల్తన కస్తూరి, మంతుపువ్వు, అశ్వశృంగేన పీచుభూలు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తూరికముగా తయారు
చేయబడినది. రోజులకు రెండు గాని, విడిగా కాని ఉపయోగించవచ్చును. తలవెళ్ళు, జ్వరములు, దగ్గులు, శీతలము,
అగ్నిము, పేగు, ఉడుపుజ్వరము, కడుపుబొప్పి పిల్లల కడికము, ప్రక్కల తామ్రము, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము
యొక్కవర మొదలగువాటికి వ్యభాషాధమువలె వనిచేయును. స్త్రీలు. కనికెల్లలు ముసలివారు మొదలగువారికి
అవ్యుత్పాదము. 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 0-4-0 పొట్టుబుడ్డు 0-4-0 6 కి. పొట్టుబుడ్డు
రో. 5-0-0, 12 కి రూ. 2-18-0, 25 కి రూ. 5-0-0.

ఫిషర్ రత్న శాశ్వత పంకజాచల వండితులు, ప్రొత్తిపర్తి,

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

మైసూరు గవర్న మెంటు సోపు ఫ్యాక్టరీ

బెంగుళూరు

మిక్సిలి నాణ్యమైన

పలురకముల పరిమళ నబ్బులు

ఉతుకుట కుపయోగించు నబ్బులు, చందనపు నబ్బులు

మైసూరు గవర్న మెంటువారిచే తయారుకాబడుచున్నటువంటి

చందనపు నబ్బు ననుకరించుటకు; విదేశీయ పరిశ్రమలవారు

చాల ప్రయత్నించిరి, కాని, నాణ్యములోను, పరిమళమునందును

దీనికి సమానముగా చేయజాలకపోయిరి.

వివరములు గోరువారు, క్రింద చూపిన విలాసమునకు వ్రాయవచ్చును.

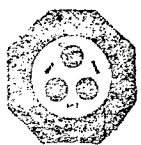
Best & Co., Ltd.,

P. O. Box 63,

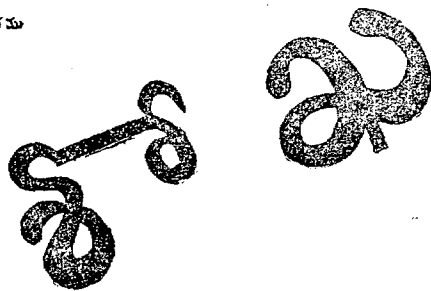
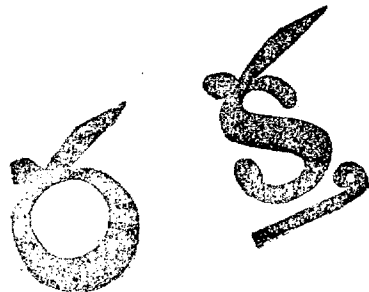
Madras.

Sole Agents for the Madras Presidency,

MYSORE, TRAVANCORE & COCHIN.

బటన్-వను, వరముల బటన్-వను

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

విశుద్ధమైన ఉపయోగించును.

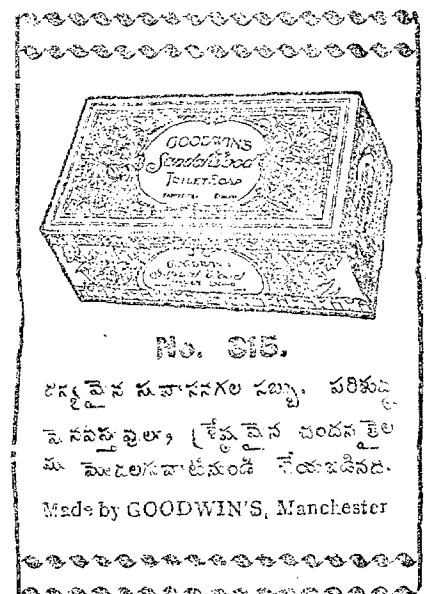
ఇది, అరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణనిచ్చును, 30,000 వైద్యులచేత ప్రశంసించబడును. డెస్చియన్, పారిస్
లోని మార్కెట్-ను, గడునిండును. ఎక్కడను చిహ్నము.

To be had of all Chemists (Wholesale C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

Printed and Published by K. Nageswara Rao Editor, Andhrapatrika Power Press 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras.

Price Annas 10 only.
AMRUTANJANI DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

Agents: P. HOLT & Co. Ltd.,
P. O. BOX 237 343!
MADRAS.

కాశాశ్మశ్మ

కామామృతము 1676

ఈ యాశ్మశ్మము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్రపు ము
తొనిన ఎంత నిస్సారమైన శుక్లమైనను వెంటనే సంసారసా
ఖ్యము నీయగలదు. 5 దినములలో మాత్రములో గలసిగాని,
మందువెనుకలగాని, సిద్ధిలోగాని పోయెడి శుక్లమును దృఢ
ముగా నిలిపివేయును. మధ్యన పుంసములు, నరములబలులు తగ్గి
నవారు ఈమందునే పైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన
విక్రియ శక్తివంతులు కాగలరు. విాయు తరములు రహస్య
ముగా భుజియు చేయవచ్చును. యోగ్యతాపత్రములు అనంత
ములుగాగలవు. 20 మాత్రలసీసా రు 2-0-0 అక్షరము.
అమృతాశ్మశ్మము నెం 1. ఏలూరు ప. గోదావరిజిల్లా

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జగదీశ్వరగారి, హస్తాశ్రయము, అంగుళి
జాలము, ముద్రాశాస్త్రము, భూతలైద్యము, యంత్రములు, చీట్ల
తేక రహస్యములు, విశేషవిద్యలు మునుద్యుని మాయమచేయుట
మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, వీణములో సమాధియగుట, శరీరము
తని కలచేత ముట్టాడించుట, గారితో వసుధ్యుని నింట్లో మొద
లగు విచిత్రములున్నవి. వీరిచే తుదిక చేయగలరు. మల రూ. 4.
Mesmerised Talisman ఈవేది దీనిధరించిన బిళ్ళగము,
చిరోగ్యము, బలము, ధనలాభము, తెలివి, అదృష్టమునిచ్చును.
ఇది చేకూరును. వ్యాపారమున లాభమువచ్చును. అనేకమందిచే
మిష్ట పొందినది. 1-కి రూ. 1-8, 4-కి రూ. 1-13 రూ. 9.
2. ఆర్. అనాగ్రహంవాయుడు, బెంగళూరు. (గుంటూరుజిల్లా.

వర్తకు లందరిచే విక్రయించ బడుచున్నది.

అత్యుత్తమ మాత్రలు.
(వనంశము వలెటని ప్రసిద్ధిబడెనది. మెదడులంబట,
గులబహుళము, మానసిక, శారీరబలహీనత మొదలగునవి వీనిచే
తీరగలవగును. 30 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0
కామామృత ఇశాం!!
210 అత్యుత్తమ ఫార్మసీ,
38, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. లేక మెయిన్ రోడ్, కాకినాడ.